7096 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
S.VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P.132
KOPER

Primorski DNEVNIK

št. 257 (14.348) leto XLVIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600
GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382
ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

SREDA, 11. NOVEMBRA 1992

MOJA BANKA
BCTKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

RIM / REFORMA VOLILNEGA SISTEMA

Occhetto išče možne rešitve

KD in PSI pozitivno o predlogu DSL

VOJMIR TAVČAR

RIM - Med zbliževanjem in oddaljevanjem je v zadnjih časih v italijanski politiki težko najti zelo jasne niti. Tako je na primer včeraj vsedržavni tajnik DSL Achille Occhetto požel precej široko odobravanje v medparlamentarni komisiji za reformo volilnega sistema in ustave (pohvalno so se izrazili zlasti pedstavniki KD in PSI, medtem ko so bili predstavniki SKP in Pannella ostro kritični), istočasno pa ga je iz Haaga tajnik PSI ostro grajal in mu spet očital nejasno in zelo vijugasto politiko. Skepso Craxija v odnosu do Occhetta je potrdil tudi tajnik PSDI Vizzini, ki meni, da bi morali razširiti sedanjo vladno večino in vanjo pritegniti tudi DSL.«Craxi soglaša,« je dejal Vizzini,«vendar ima pomisleke glede Occhetta. Osebno pa bi že pihodnji teden dal pobudo za vrsto dvostranskih srečanj, če bi DSL pistal na to.«

Achille Occhetto

Ciriaco De Mita

Do poznega popoldneva ni bilo odmevov DSL na ta predlog. Zato pa je bila vrsta odmevov na Occhettov jutranji poseg v medparlamentarni komisiji, kjer se je prejšnji teden vnel oster spor prav med predsednikom komisije De Mito in sekretarjem DSL. Occhetto je v daljšem posegu v bistvu predlagal pretežno večinski volilni sistem, ki naj bi slonel na uninominalnih volilnih okrožjih in glasovih za kandidatne liste, vendar popravljen z zadostno mero proporčnosti.

Na ta način bi po Occhettovem mnenju zajamčili pluralizem izvoljenega predstavništva, obenem pa izmeničnost za krmilom države in stabilnost vlad.

Occhettov volilni predlog temelji na zamisli ustavne reforme, ki naj loči volilne sisteme in pristojnosti senata in poslanske zbornice. Zbornica naj bi izrazila vlado, senat pa naj bi imel več pristojnosti glede zakonodaje in vladnih ukrepov, ki zadevajo dežele. Pri volitvah za senat bi prevladoval večinski uninominalni sistem, v primeru poslanske zbornice, pa bo«potrebna večja proporčnost, čeprav bo treba volilcem dovoliti, da se izrečejo tudi neposredno o vladi«.

Potem ko je poudaril, da DSL ne bo pristala na«skrpucalo« samo zato, da bi se izgonili referendumom, je tajnik DSL poudaril veljavnost vrednot, na katerih sloni italijanska republika. Po njegovem bi tudi v prihodnje morali ostati nosilci politike stranke in takoimenovani«rassemblement«, h kateremu bi prispevale stranke in organizacije civilne družbe.

Predsednik medparlamentarne komisije De Mita je ocenil Occhettov predlog kot«pomemben, zelo jasen in obenem odprt za dialog z ostalimi stališči«. Tudi tjanik KD Martinazzoli je menil, da obstaja možnost nadaljnjega dialoga z DSL. Martinazzoli soglaša z vizijo«enotne države, ki pa mora obenem ovrednotiti tudi kulturo krajevnih avtonomij«, medtem ko mu ni všeč sprememba senata v predstavništvo dežel. Pozitivna je bila tudi ocena socialista Labriole, ki je menil da je dozorel čas za volilno reformo, obenem pa poudaril, da po njegovem mnenju (in v tem je bistvena razlika z Occhettom) mora biti osnova reforme proporčni sistem s korekturo v večinskem smislu.

MEJE / SLOVENSKO-HRVAŠKI ODNOSI

Pogledi na isto reko si močno nasprotujejo

Do slovensko-hrvaške meje z zrelostjo in vedrino

MIJA GAČNIK

LJUBLJANA - Vladni delegaciji Slovenije in Hrvaške, ki sta ju vodila Dimitrij Rupel in Davorin Rudolf, se tudi na včerajšnjem sestanku nista uspeli dogovoriti glede meje. Sporazum, ki ga je pripravila slovenska stran, govori o ustanovitvi skupnih organov ter njihovih pristojnostih in nalogah za ugotovitev in označitev skupne državne meje. Njegova vsebina ni bila sporna.

S sprejetjem tega sporazuma bo tako mešana strokovna komisija pridobila pravno podlago za svoje delo ter se v štirinajstih dneh sestala in pripravila skupni strokovni predlog načelnih kriterijev ureditve državne meje.

V nadaljevanju pogovorov so razpravljali o razlikah v izhodiščih ugotavljanja poteka državne meje, je v uvodu poudaril Dimitrij Rupel. »Slovenska stran je zastopala stališče, da velja za mejo med Hrvaško in Slovenijo stanje z dne 25. junija 1991, pri čemer gre za uporabo kriterijev o katastrskih občinah v prvotnem stanju.«

Davorin Rudolf je zanikal kakršnekoli ozemeljske pretenzije ene in druge strani. Ker pa se meddržavna meja postavlja prvič v zgodovini, meni, da je treba upoštevati naravne kriterije na temeljih dobrih sosedskih odnosov, ob upoštevanju nacionalnih interesov obeh strani.

Tudi Hrvaška se zavzema za ureditev kopenske meje na podlagi katastrskih občin in kriteriju rek, morsko mejo pa naj bi uredili po mednarodnem pravu. Ob tem je Rudolf kot eno izmed možnih rešitev predlagal svetu znan primer tako imenovane kondomije, pripadnosti skupnega območja dvema državama. O tej ideji je Rupel dejal, da ni najboljša. Sporni merili, ki zadevata ureditev meje na Dragonji, je Rupel označil kot nasprotujoči. »Kriterij katastrske občine se ne ujema s kriterijem meje na reki,« meni Rupel. Hrvaška stran se zavzema za mejo po stari strugi Dragonje, Slovenija pa po novi, ki teče dva kilometra južneje.

»Žogo smo umirili,« je današnje pogovore komentiral minister Rupel in jih označil za uspešne. Z njim se je strinjal tudi dr. Rudolf. Medtem pa najnovejša turistična karta Hrvaške označuje mejo med državo Hrvaško in državo Slovenijo natanko tako, kot si jo predstavlja hrvaška stran.

Rešitev sporne meje v Piranskem zalivu bo pripravila skupina strokovnjakov (foto: Jože Suhadolnik - TRIO)

Francosko italijanski vrh v Parizu

VOJKO COLJA

PARIZ - Zastoj v pogajanjih GATT, perspektive maastrichtske Evrope po britanskem sklepu o odložitvi ratifikacije in razvoj Zahodnoevropske unije so bile glavne teme včerajšnjega italijansko-francoskega ministrskega vrha v Parizu. Predsednik italijanske vlade Amato pa se je s svojim gostiteljem Mitterrandom pogovarjal tudi o položaju v nekdanji Jugoslaviji. Ugotovila sta seveda že znana dejstva, da je Evropa v tem primeru zatajila in da mora čimprej poiskati celovito in dolgoročno vizijo o dogajanjih v tem delu sveta.

Predsednika se nista dotaknila finančnih in denarnih tem, le Amato je novinarjem poudaril, da je na tem področju položaj za Italijo boljši, tako da se bliža dan, ko se bo lira lahko vrnila v Evropski denarni sistem. Zunanja ministra Colombo in Dumas sta razpravljala predvsem o evropski integraciji, ki se sooča z novimi težavami. Izgledi za premostitev teh težav niso najboljši. Prav tako niso najboljši izgledi pri uresničevanju skupne strategije proti organiziranemu kriminalu, ker smo priča različni zakonodaji.

Zavzela sta se tudi za ratifikacijo sporazuma iz Schengena, ker je treba pred sprostitvijo prehoda ljudi in kapitalov med državami članicami ES poskrbeti, da ne bo organizirani kapital to izrabil za pranje denarja in za širjenje svojega "delokroga".

Bosna - premirje

NIAZ HAMZA

Predstavniki sprtih strani so se sporazumeli o premirju, ki bo začelo veljati v torek ob polnoči, vodje bosansko-hercegovskih Srbov pa so še v ponedeljek predlagali konec vojskovanja. Po njihovem predlogu naj bi na sedanje bojne črte prišle mirovne sile, Sarajevo naj bi razdelili na bošnjaški in srbski del, celotno BiH pa na tri "nacionalne konfederalne države".

Medtem so se zunanji ministri članic ES načelno sporazumeli o sprejemu zapornikov iz taborišč na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Nemški minister Klaus Kinkel je predstavnike drugih držav ob tem pozval, naj sprejmejo vsaj pet tisoč oseb, posebni odposlanec generalnega sekretarja OZN Tadeusz Mazowiecki pa je povedal, da je v taboriščih še vedno zaprtih vsaj trikrat več ljudi.

Iz bosanskega glavnega mesta sta proti Splitu in Beogradu v torek odpeljala konvoja s šest tisoč ljudmi, večinoma ženskami, otroki in starejšimi osebami. Na sarajevski železniški postaji se je ob tem zbralo nekajkrat več ljudi, ki so hoteli zapustiti oblegano mesto. Konvojev ne bodo spremljale mirovne sile, ker nočejo sodelovati pri etničnem čiščenju, kot je povedal predstavnik Unproforja. Tudi predstavniki Visokega komisariata za begunce so imeli ob tem pomisleke. Kot poroča AFP, naj bi VS OZN kmalu sprejel še dve resoluciji o BiH. Prva naj bi omogočila povečanje števila pripadnikov mirovnih sil, druga pa naj bi vse sprte strani pozvala, naj sprejmejo načrt nove bosansko-hercegovske ustave, prenehajo z etničnim čiščenjem in vsem pregnancem in beguncem omogočijo vrnitev domov.

LITIJA / SPOPAD Z INFLACIJO

Premierov pogovor v litijski občini

LJUBLJANA - Kljub precej zapletenim političnim in gospodarskim razmeram skuša slovenska vlada obvladovati inflacijska gibanja in nikakor nima namena odstopati od trdo zasnovane protiinflacijske politike. Če bi pristali na različne zahteve po zviševanju plač, denimo v javnem sektorju, ali cen monopolistov, bi se kaj kmalu začela znana dirka med cenami in plačami in spet bi bili priča t.i. inflacijski spirali. To je v včerajšnjem pogovoru s predstavniki gospodarstva Litije poudaril predsednik vlade Republike Slovenije Janez Drnovšek. Ko je govoril o ukrepih slovenske vlade, je opozoril na številne probleme, ki so se med osamosvajanjem nakopičili v slovenskem gospodarstvu. Obseg proizvodnje se je zmanjšal za 30 odstotkov, predvsem zaradi izgube trgov v nekdanjih jugoslovanskih republikah.

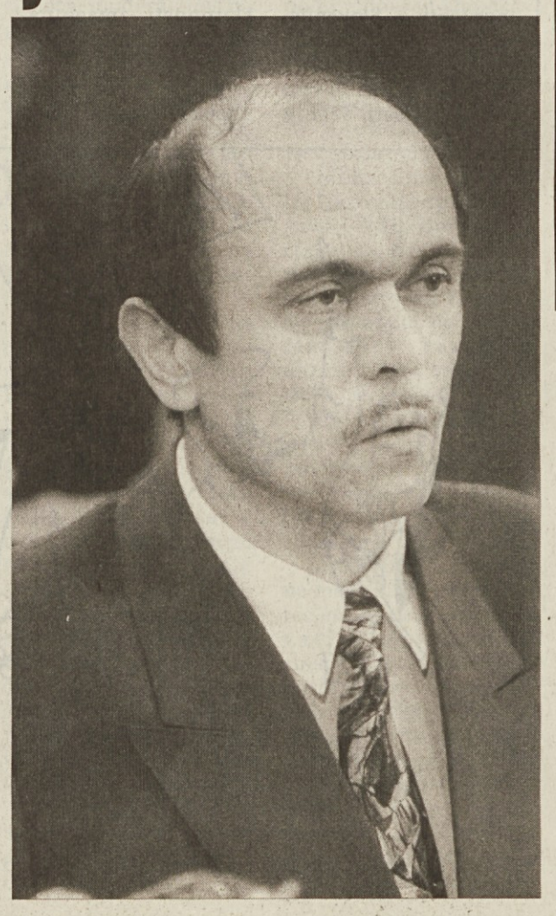

TRST

Dežela FJK vztraja pri sodelovanju s sosednjo Slovenijo

TRST-Dežela Furlanija-Julijska krajina bo še dalje vztrajala na poti sodelovanja in krepitve odnosov s sosednjo Slovenijo. Deželni svet je na včerajšnji seji potrdil odprto usmeritev predsednika vlade Vinicia Turella. Neofašisti in listarji so ostali popolnoma osamljeni. Deželni predstavniki so ožigosali nacionalistično kampanjo na Tržaškem.

stran 13

Na Občini ni soglasja o usodi Osima

TRST-Načelniki svetovalskih skupin v tržaškem občinskem svetu niso našli skupnega jezika o usodi Osimskega sporazuma. Na predsinočnji občinski seji so predstavniki Demokratične zveze, Komunistične prenove, Severne Lige in Zelene liste poudarili, da mora Trst, če hoče premostiti sedanjo hudo krizo, dokončno obrniti stran in ne zgubljati časa.

stran 14

Polemike ob predlogu spremembe zakonodaje o mamilih

RIM - Predlog predsednika italijanske vlade Amata, da bi globoko spremenili obstoječi zakon o uporabi mamil, je v središču pozornosti politične javnosti. Po Amatovem predlogu naj bi predvsem odpravili obvezno aretacijo mamilašev, ki je bila nosilni steber obstoječe zakonodaje in zaradi katerega je trenutno v italijanskih zaporih okrog 15 tisoč uživalcev mamil.

stran 13

Izsledili domnevnega morilca Irme Lubiana

TRST - Slaba dva dni po umoru 40-letne Irme Lubiana Zuberti so agenti tržaškega letečega oddelka izsledili morilca. Lepo žensko je na Krasu umoril njen dolgoletni delovni kolega 52-letni Rinaldo Turisini. Morilec je umor priznal po dobrih treh urah zaslišanja na kvesturi. Dejal je, da je hotela Irma Lubiana zbežati z njim, da bi začela novo skupno življenje. Moški v to ni privolil, zato naj bi začela Lubianova - po pričevanju morilca - kričati. Turisini jo je zgrabil z rokama za vrat in jo zadavil.
Truplo nesrečne ženske je v nedeljo dopoldne odkrila v njenem avtomobilu skupina lovcev na kolovozu ob cesti, ki pelje od Gabrovca proti Šempolaju.

stran 14

Priprave italijanske nogometne reprezentance

FIRENCE - Pod vodstvom Arriga Sacchija pospešeno pripravlja na kvalifikacijsko tekmo za nastop na SP v ZDA1994 proti Škotski. Vzdušje v reprezentanci je po vrnitvi Franca Baresija bolj optimistično, selektor Sacchi pa ima zaradi tega nekaj »težav« s sestavo obrambne linije, kjer bodo potrebne nekatere spremembe. Tekma s Škotsko bo 18. t.m. na Škotskem.

stran 19

publiest
Trst
Ul. Montecchi 6
Tel. (040)7796688

KOMENTAR

Nevarna država

MIRAN J. LESJAK

Slab mesec dni pred volitvami je slovenska javnost dobila prvo, zares veliko in odmevno predvolilno temo — prisluškovalno afero. Ta je po objavi poročila skupščinske komisije za nadzorstvo nad zakonitostjo dela VIS in še posebej po včerajšnji novinarski konferenci najvišjih predstavnikov ministrstva za notranje zadeve postala bolj javna, kot smo kdajkoli pričakovali, da bo.

Najbolj verjetno je, da bo prisluškovalna afera kot predvolilna tema postala eno od močnejših orodij, s pomočjo katerih se bodo stranke poskušale zavihteti na oblast ali pa jo ohraniti. Kar bi bil, če bi se to zares zgodilo, najslabši možni epilog več mesecev trajajočih preiskav o narodnih izdajalcih in zakrknjenih tajnih agentih, ki podtikajo prisluškovalne naprave, kjer le morejo. S takim, do konca spolitiziranim epilogom prisluškovalne afere, s sklepnim dejanjem, ki bi se odsevalo zgolj v volilnih rezultatih, namreč državljani (in ne volivci!) ne bi imeli kaj početi. Ali drugače: kakšna jamstva bi lahko z njim dobili zato, da tudi po volitvah vsakršnega škrtanja na telefonskih linijah ne bi takoj razglasili za nezakonito prisluškovanje tajnih služb? Jamstva, vsebovana v nam bolj dopadljivi barvi novih političnih strank za državnim krmilom? Nak, to bi bile zgolj obljube, ki jih je mogoče zastaviti enako hitro kot požreti. Prisluškovalna afera pa bi lahko postala pozitivna predvolilna tema, če bi jo tekmeci na volitvah sprejeli kot povod za razmišljanje o celovitem sistemu nacionalne varnosti in če bi mimogrede odgovorili še na vprašanje, zakaj prisluškovalna afera dokazuje, da je Slovenija (še zmeraj) nevarna država.

Nevarna navznoter, ker v poltretjem letu s pravnimi sredstvi ni znala vzpostaviti takega sistema učinkovitega nadzora nad delom državnih organov, ki bi nevtraliziral realsocialistično paranojo pred njihovimi dejanji, praviloma uperjenimi zoper človekove pravice in svoboščine. Se celo več! Ne le, da se po dveh letih in pol tak strah ni polegel, ampak v tej deželi še zmeraj živijo posamezniki in stranke, ki so prepričani, da so iz političnih razlogov objekt kontinuiranega in tajnega državnega nadzora, pri čemer navajajo govorice, bolj ali manj prepričljive indice, ali pa se sklicujejo na nekje obstoječe empirične dokaze, ki naj bi to potrjevali. Strah se ni polegel, ampak se krepi, in pričakujemo lahko, da bo prisluškovalna afera nezaupanje državljanov do dela državnih organov le še stopnjevala. Slovenija je v tem pogledu še danes tam, kjer je bila, ko so se pred ljubljanskim vojaškim sodiščem zagovarjali akterji afere J.B.T.Z. Zakaj? Zato ker politične elite kljub sprejetju nekaterih demokratičnih zakonov z nenehnim proizvajanjem državnih sovražnikov, s kriminalizacijo normalnih političnih nesoglasij in z zamegljevanjem ločnice med dejanskimi državnimi interesi in pravicami posameznika ustvarjajo obsedno stanje, ki mu ni videti konca. Država, ki živi od obsednih stanj ali v njih, pa je nevarna država. Slej ko prej se ji lahko zgodi, da bo morala vsega site državljane zares krotiti z represijo.

Slovenija je nevarna tudi navzven, to pot zato, ker se vse bolj zdi, da jo bolj kot državniki vodijo pustolovci, ki so za svoj narcisoidni prav pripravljeni zastaviti njen ugled ali z opisovanjem državnih skrivnosti tvegati mednarodni škandal. Ta je že tukaj, ne glede na to, da ga ni mogoče empirično dokazati s publiciranjem protestnih not ali z nenadnimi ohladitvami meddržavnih odnosov. In ki je prav zato toliko bolj nevaren. Namreč, utemeljeno lahko domnevamo, da je država s tem, kar so drugi sami in z našo pomočjo zvedeli o naših »nekonvencionalnih« ukrepih, po neumnem prišla v položaj, ko jo je mogoče držati v šahu in izsiljevati. Gotovo pa je, da tisti, ki je škandal povzročil, nikoli ne bo objavil podatkov o tem, kdaj in kolikšno ceno bo morala zanj plačati Slovenija. Plačati za škandal, ki je nastal izključno iz notranjepolitičnih razlogov in se s takšnimi motivi tudi razpihuje.

V kakšni drugi, bolj prisebni državni skupnosti, bi bil tak položaj dramatičen in skrb zbujajoč. Pri nas je samo do skrajnosti perverzen. Državni uslužbenci, ki se sicer strinjajo, da naj bi obstajali tehtni razlogi, zaradi katerih je bilo treba nadzorovati predstavništva tujih držav, se prepirajo o pravnih osnovah za sprejetje takih ukrepov, namesto da bi ugotavljali, po čigavi zaslugi je afera prišla v javnost. Prepirajo se javno, namesto da bi sedeli v svojih kabinetih. Prepričujejo sebe in javnost, da spor zadeva teoretična vprašanja o delovanju slovenskih tajnih služb, medtem pa v Rim zagotovo že potujejo kronološko natančna poročila o tem, koliko nepooblaščenih uporabnikov italijanskih telefonskih linij v Ljubljani plačuje italijanska državna blagajna. Novinarji so zaskrbljeni, ker so prepričani, da bo država, ki verjame, da bi morali biti večji domoljubi kot za domoljubje plačani politiki, spet lovila napačnega tatu. Namreč njih same.

NARAVA

V atmosferi kroži 750 milijard ton ogljika

ALENKA BURJA

Vse doslej smo bili prepričani, da je moč narave neomejene tehnične zmogljivosti. Tako smo naravi nenehno vsiljevali nove in nove umetne sisteme, ji jemali gozdove, preganjali živalske in uničevali rastlinske vrste. Toda nenadoma so se začeli pojavljati povratni učinki. Neprestano naraščanje koncentracije plinov v ozračju, ki povzročajo učinek tople grede, zmanjšuje odsevanje toplote v vesolje. Gre predvsem za ogljikov dioksid (C02), metan, fluoroklorovodikov in dupikov oksid. Znanstveniki so ugotovili, da se bodo temperature zviševale dva do trikrat hitreje od normalnih naravnih zviševanj in da teh podnebnih sprememb ni mogoče ustaviti v nadlajnih 25 do 30 let. Če bi hoteli nadaljne naraščanje temperature vsaj zavreti, bi morali za 60 odstotkov zmanjšati izpuščanje plinov v ozračje, zaradi katerih nastajajo tudi ozonske luknje. Posledice takšnih procesov pa so dvig morske gladine, širjenje puščav, ekstremne vremenske razmere, izpad letine, pa motnje naravnih pojavov kot so monsumi, tajfuni, potresi, vulkanske erupcije, poplave, suše ipd. Posledica izpuščanja plinov v zrak je tudi uničevanje stratosferskega ozona, ki varuje Zemljo pred škodljivimi ultravijoličnimi žarki. To vpliva na rast pridelkov, na oceanski plankton ipd., razširjajo se kožni rak in bolezni imunskega sistema.

Zaradi onesnaževanja zraka se pojavlja kisel dež, ta pa zopet pogubno vpliva na vode (pogini rib ter odmiranje rastlin) in rastlin (umiranje gozdov). Milijarda ljudi (predvsem v razvitem svetu) na Zemlji vdihava zrak, ki ne ustreza niti minimalnim standardom Svetovne zdravstvene organizacije. Na leto spustimo v ozračje 6 milijoniv ton ogljika zaradi sežiga fosilnih goriv. Danes imamo v atmosferi 750 milijard ton ogljika. V zadnjih 10 letih se je plast ozona v stratosferi stanjšala za 4 do 8 odstotkov.

Premalo razvojno načrtovana urbanizacija, neracionalni kmetijski razvoj (pretirana uporaba umetnih gnojil, pesticidov in herbicidov), izsekovanje gozdov, onesnaževanje voda in ozračja, odlaganje odpadkov, prenaseljenost in podobno, so najmočnejši vzroki za izginjanje rastlinskih in živalskih vrst. Na Zemlji je registrirano 1,4 milijona rastlinskih in živalskih vrst, znanstveniki pa predvidevajo, da jih je od 5 do 100 milijonov; mnogo jih izumre, še predno jih spoznamo. Danes menda izgine na dan že 50 različnih vrst, in če bo šlo še naprej tako, bo četrtina vseh vrst izumrla v naslednjih petdesetih letih.

V zadnjih 10 letih so se tropski pragozdovi skrčili iz 1, 9 na 1, 7 milijard hektarov.

V morje letno odvržemo okrog 6, 5 ton najrazličnejših odpadkov. Velika večina potokov, rek in jezer na svetu je skoraj v celoti onesnaženih, pitna voda je vse bolj problematična. Američani proizvajajo dvakrat več odpadkov kot Zahodna Evropa in Japonska skupaj.

Mati Zemlja je imela leta 1991 še 5, 4 milijarde prebivalcev, od tega v razvitih državah 1, 2 milijardi. Medtem ko se število prebivalcev v razvitih državah vsako leto poveča za pol odstotka, se v nerazvitem delu sveta poveča za 2, 1 odstotka. na našem planetu ima le 500 milijonov ljudi hrane v izobilju, vsi ostali se hranijo slabo, premalo ali pa stradajo. Na leto umre od lakote 20 milijonov ljudi, od bolezni različnih vrst pa še več. Izjemno velika je seveda tudi razlika pri bruto družbenem proizvodu na posameznika. V razvitih deželah je bil ta leta 1989 celo 16.990 dolarjev, v državah v razvoju pa 750 dolrjev na posameznika.

Tu pa naletimo na poglavitno čer razhajanja med Severom in Jugom. Bogate industrijske dežele bi najraje naprtile enake obveznosti glede varovanja okolja vsem državam, dežele v razvoju pa bi rade uveljavljale svojo pravico do razvoja, tudi na račun ekološkega neravnovesja. To pa pomeni, da bo potrebno korenito spremeniti ali preoblikovati politične in gospodarske sisteme človeštva. Pa je to mogoče? Seveda je, ker je nujno! Zato je treba spremeniti life...

GLOSA

Norcev ne gre podcenjevati

JOŽE PIRJEVEC

»Kaj menis o Osimu? «me je zadnjič vprašal kolega, ko sva se srečala na kongresu v Firencah.

»Naj ti takoj povem, «je hitel z besedo, ko je opazil mojo osuplost nad nepričakovanim vprašanjem,»jaz sem proti kakršnemu koli spreminjanju! »Seveda,« sem dejal, ko sem se zavedel, kaj ima v mislih, »meje so nedotakljive«. »Dobro, da si tudi ti takega mnenja, «me je navdušeno zagrabil za roko, kot da mi hoče čestitati. »Veš, da hočejo nekateri norci vso stvari spet pogrevati?«

Ta bežni pogovor v gneči kongresne dvorane se mi je v naslednjih dneh večkrat vračal v spomin, kajti omenjeni kolega ni kdor koli, temveč ima dobre stike z rimskim zunanjim ministrstvom. Jasno mi je bilo, da se je v zadnjem času v Farnesini o problemu dosti govorilo in da so hudo pritiskali nanjo, naj v novem položaju, ki je nastal z osamosvojitvijo Slovenije, spet zastavi vprašanje meje. Ker pa čez teden ali dva o zadevi ni bilo nič več slišati, sem jo nekako spravil ad acta, saj se mi je zdelo očitno, da se je odgovornim ljudem v Rimu »norce« posrečilo obrzdati. Kajti treba je biti zares mahnjen, da v današnji Evropi šariš s problemi, ki skrivajo v sebi tolikšen rušilni naboj. Dogodki zadnjih let so dokazali, da ni nič nemogoče; razpad druge svetovne velesile, razkroj Jugoslavije, genocidna vojna v Bosni, uničevalska taborišča, ki so jih tam organizirali, vse to priča, da je zgodovina kot vulkan, ki včasih dolgo zdi, nato pa nenadoma izbruhne z močjo, nabrano v stoletjih. Ni si torej nemogoče predstavljati, da bi prišlo tudi do spremembe slovensko-italijanske meje, ki jo je zakoličila druga svetovna vojna. Se prej pa bi moralo priti do katastrofe, na primer do popolnega gospodarskega in socialnega zloma Slovenije, oboroženega spopada med obema državama, razkroja Evropske skupnosti, zmage nacionalizma na celotnem kontinentu.

Viktor Meier, znani dopisnik časnika Frankfurter Allgemeine Zeitung, je pred dvema letoma v našem mestu napisal članek in ga naslovil takole: »Tudi v Trstu se marsikaj spreminja.« V njem srečamo naslednjo ugotovitev: »V Trstu in okolici je mogoče zaznati strukturalne spremembe, ki se danes dogajajo v bližnjem jugoslovanskem prostoru. Pri tem se kaže, da je učinek odprte meje in njene bližine - zmernost. V Trstu je komaj še najti človeka, ki bi se v primeru slovenske osamosvojitve hotel vrniti v čase pred Osimskim sporazumom iz leta 1975 in si želel z neodvisno Slovenijo na novo zastaviti problem meje.« Kot kažejo dogodki zadnjih dni, se je pametni in razgledani Viktor Maier zelo zmotil. Norcev pač ne gre podcenjevati, pa ne samo zato, ker so neozdravljivi, temveč zato, ker so v svoji nerazsodnosti zares nevarni. Pri nas že desetletja ustvarjajo ozračje sovraštva, nezaupanja in besednega, pa tudi fizičnega nasilja, ki je potencialno bolj uničujoče od vulkanskega izbruha.

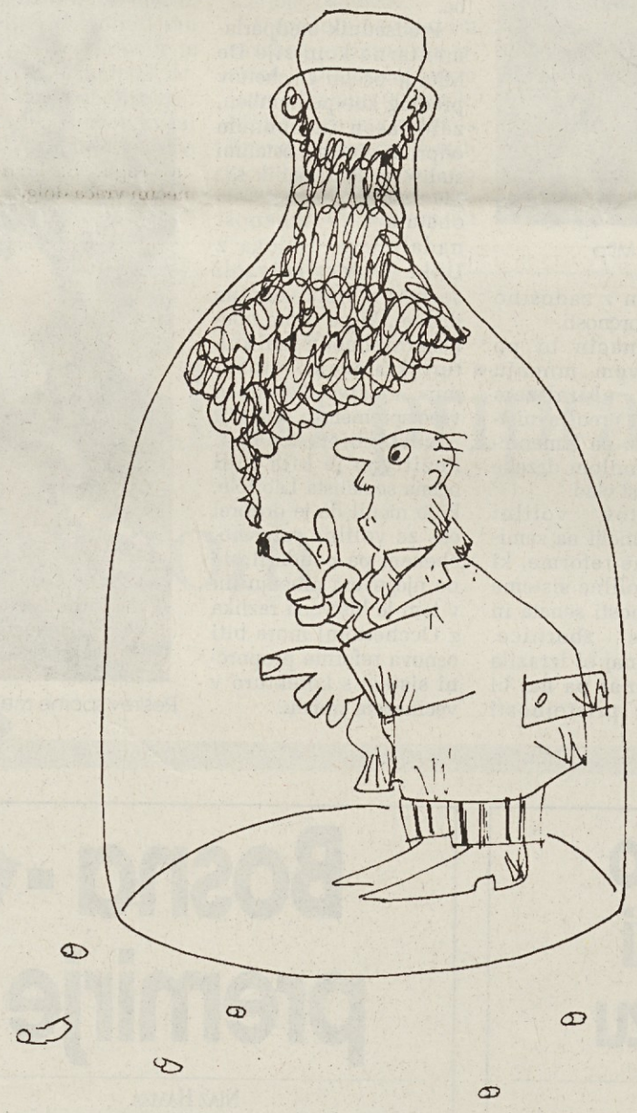

Vaša tribuna

Na tem mestu bomo objavljali pisma uredništvu. S tem želimo omogočiti vsakomur, da pove svoje mnenje o našem poročanju o dogajanjih in tudi o naših mnenjih v zvezi s tem.

Danes pisem seveda še nimamo, zato izkoriščam ta prostor, da pojasnim politiko uredništva do dopisov, ki jih bomo prejemali.

Pisem uredništvu je namreč več vrst.

Obstajajo stališča organizacij in njihovih predstavnikov. Ta stališča želimo obravnavati v okviru naše informativne dejavnosti, seveda obogatena s poglobitvijo, ki je ena osnovnih dolžnosti novinarja.

Obstajajo mnenja posameznikov, bolj in manj znanih osebnosti slovenske družbe, ki zadevajo širšo javnost ali so kakor koli za javnost zanimiva. Idejam, ki jih bodo ti zapisi vsebovali, bomo priznali dostojanstvo mnenja in jih ne bomo utesnili v kalup pisem uredništvu.

Obstajajo tudi kritike in pripombe, ter morda kakšna pohvala na naš račun. Predvsem tem odzivom na naše pisanje bomo namenjali prostor v pismih uredništvu.

Pri tem delu bo naše vodilo težnja po čim širšem informiranju, ob medsebojnem spoštovanju in s poudarjenim razlikovanjem med dejstvi in mnenji.

Končno si tudi prizadevamo, da bi svoja in tuja mnenja podajali v čim jasnejši in čim bolj strnjeni obliki.

Našo uredniško politiko do stališč, mnenj in pisem smo obrazložili v nekaj več 200 besedah. To naj bi bil tudi količinski okvir kritik in pripomb k našemu pisanju. Zato, da bi lahko res vsi, ki želijo kaj povedati, prišli na vrsto.

Bojan Brezigar

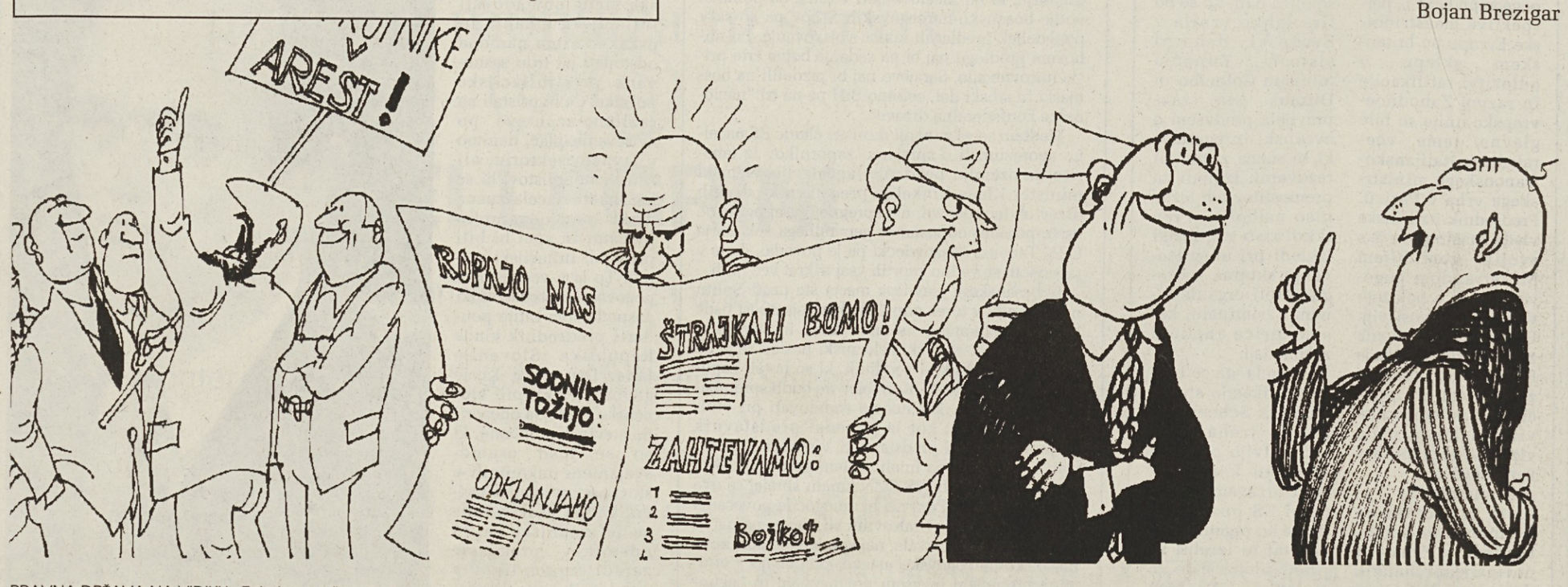

PRAVNA DRŽAVA NA VIDIKU - Tole bo pa fino, če bodo vlado tožili sodniki, to jo bodo lahko zašili!

Evropski kapital za umetnost

CEREC je agencija, ki povezuje kulturne institucije s poslovnim svetom. Anne Vanhaeverbeke posebej za Republiko

TONE VRHOVNIK

Povezovanje gospodarstva s kulturo je v Sloveniji doslej potekalo večinoma na pobudo posameznih kulturnih institucij ali umetniških projektov. Kako pa se izvaja v Evropi?

Na evropskem področju ob definiranih zakonskih regulativih posredovanje med denarjem in umetnostjo opravljajo specializirane agencije, ki so konec osemdesetih skupaj z Evropsko komisijo ustanovile Comité européen pour la rapprochement de l'économie et de la culture. CEREC koordinira delo nacionalnih agencij, skrbi za zvezo med evropskimi institucijami in poslovnim svetom, tako podjetjem kot umetniškim institucijam svetuje, kako vzpostaviti stike, in sodeluje pri konkretnih sponzorskih programih, ki imajo širši evropski pomen (vključujejo najmanj tri države ali promovirajo dogodek z mednarodno udeležbo). Pogovarjali smo se z generalno sekretarko CERECA Anne Vanheaverbekt.

Temeljni namen CEREC-a je zbuditi interes gospodarstva za vlaganje v kulturo na evropskem nivoju?

Predvsem podjetja, večinoma multinacionalke, zanima zveza z umetniškimi projekti in ustanovami v vedno širšem okviru, saj imajo pozitivne izkušnje v lastnem okolju. Nastopili smo ravno v trenutku, ko so začela razvijati obsežnejšo, evropsko strategijo.

Vaše delovanje se ne zapira v meje Evropske skupnosti.

Čeprav je CEREC ustanovila Evropska komisija, smo danes že samostojni, pa tudi med državnimi agencijami, ki so spodbudile naš nastanek, sta poleg angleške, irske, belgijske, francoske, nemške, italijanske in nizozemske zastopani tudi avstrijska in švedska agencija. Tudi podjetja, ki so pripravljena vlagati, zanima celotna Evropa, na primer možnosti za sponzoriranje v Rusiji. In za to nam tudi gre.

Kateri razlog je bistven za to, da se podjetje odloči vlagati v tako neprofitno področje, kot je umetnost?

Od najpreprostejšega reklamiranja svoje blagovne znamke na vstopnicah, programih, plakatih in omembah v medijih do kompleksnejših razlogov: povezave svojega imena z imanentnim kulturnim dogodkom ali osebnostjo. Pomemben je tudi vidik navezovanja poslovnih stikov prek medija umetnosti, kot tudi skrb za lastno osebje - in konec koncev ideja, da podjetje počne nekaj dobrega, da družbi z nečim vrača dolg.

Ne zveni "dolg do družbe" nekoliko anahronistično?

Očitno se v devetdesetih podjetja skušajo otresti linearnega boja za napredek in prevlado, ki je zaznamoval prejšnje desetletje. Postajajo skrbnejša do lastnega videza in okolja, v katerem delujejo.

Torej davčne olajšave le niso prvi razlog, ki prepriča upravni odbor, da je smotrno podpirati umetnost?

Vsekakor pomagajo, vendar sama ne poznam podjetja, ki bi sponzoriralo umetnost izključno iz tega vzroka. Morda se to - zaradi drugačne davčne zakonodaje za privatni sektor - dogaja v ZDA. Vsekakor pa tudi evropska podjetja podrobno preučijo davčne ugodnosti, a večinoma potem, ko se za vlaganje že odločijo. Gre predvsem za višino sredstev, saj je ponekod zaradi fiskalnih vzrokov morda ugodneje investirati 10.000 kot 1.000 ecujev.

Se CEREC zavzema za poenotenje zelo različnih državnih zakonodaj na omenjenem področju?

V idealnem svetu bi se vsekakor trudili za homogenizacijio, glede na zaplete, ki spremljajo evropsko združevanje v osnovnejših vprašanjih, pa naše delovanje ostaja bolj konkretno.

Katero državo bi omenili kot primer pozitivne zakonodaje na tem področju?

Med najuspešnejšimi je Velika Britanija, kar je predvsem posledica thatcherizma, ko se je zelo zmanjšal državni proračun, zato je vlada sprejela zakonodajo, ki spodbuja donacije, fondacije in sponzorstvo. Tako program Buisness Sponsorship Insentive Scheeme praktično povrne celoten vložek sponzorjem, ki se prvikrat odločijo za vlaganje v umetnost.

Zdi se, da recesija zadnjih let ni najbolj naklonjena povečevanju vlaganja v umetnost?

Do konca osemdesetih je obseg sponzorstva strmo naraščal, v zadnjih letih se je res nekoliko umiril, razveseljuje pa dejstvo, da se za sodelovanje z umetnostjo odloča več in več podjetij - posebno v državah, kjer že delujejo agencije za posredovanje med umetnostjo in gospodarstvom.

Je pomembna tudi vsebinska zveza med podjetjem in konkretno umetnostjo, ki se jo to odloči podpreti?

Večinoma je pomembnejša zveza med podjetjem in potencialnim odjemalcem. Francoska zavarovalnica Louganne se je na primer odločila za nenavadno obliko; sponzorira produkcijo in distribucijo zelo specifičnega področja - avtorskega filma. Cilj te poteze je posredno pritegniti interes mlajše populacije, ki ravno kupuje prve avtomobile in sklepa prva zavarovanja.

Sodelujete tudi z ne evropskimi podjetji?

Vsekakor, in to uspešno. Za kanadski Northern Telecom smo tako izdelali program, ki že drugo leto prek sponzorskih fondov deluje v treh evropskih državah. Predvsem ameriška podjetja se zavedajo, da se evropski trg širi, in se zelo trudijo, da jih ne bi prehiteli drugi - umetnost pa je eden najboljših načinov komunikacije.

Pričakujete, da bo sponzoriranje umetnosti zaživelo tudi v bivših socialističnih državah?

Vsekakor se postavlja problem neprimerno nižje stopnje razvitosti privatnega sektorja, hkrati pa proračuni teh držav ne omogočajo več normalnega razvoja umetnosti. Mislim, da bodo predvsem uporabniki, umetniške institucije, morali opogumiti tako privatna kot državna podjetja in vlade z ugodnostmi, ki jih sponzorstvo prinaša.

Levo: karikatura iz predstavitvene publikacije Cerec-a; zgoraj desno: g. Anne Vanhaeverbeke (foto: Jože Suhadolnik/Trio); v sredini: z naslovnice Striburgerja; levo spodaj: Serge Daney, kakor ga je portretiral Francoise Huguier

FILM / RETROSPEKTIVA PO IZBORU CAHIERS DU CINEMA

Posvečeno spominu kritika Sergea Daneya

STOJAN PELKO

Vnedeljo se je v ljubljanski Kinoteki s filmom *Lepi Serge* Claudea Chabrola začela retrospektiva francoskega filma po izboru slovitega pariškega filmskega mesečnika *Cahiers du cinema*. Do konca tedna se bo zvrstilo še deset antologijskih filmov, najbolj vroče pa bo gotovo v četrtek, 12. novembra - ob 18. uri je na sporedu *Stiristo udarcev* Francoisa Truffauta, ob 20. uri pa *Do zadnjega diha* Jeana-Luca Godarda. Prireditelji so retrospektivo posvetili spominu na Sergea Daneya, enega najlucidnejših francoskih filmskih kritikov, ki je poleti umrl za aidsom, star sedeminštirideset let.

Na recepciji hotela Des Bains v Pesaru sem ga tistega poletnega dne pred štirimi leti čakal zaman. Bil je pač zvezda festivala. Ponavadi so zvezde igralke ali režiserji, Serge Daney pa si je zvezdniskli status uspel priboriti kot filmski kritik. Z besedo torej. Bil je res mož besede. Ko je začel govoriti o filmih, ki jih je imel rad, ga zlepa nihče ni mogel ustaviti. Rad je imel Busterja Keatona, Johna Forda, Sergeja Paradžanova in Twin Peaks. Rad je imel film.

Wim Wenders je ob njegovi smrti zapisal: "Če ga pogrešamo že danes, kako ga bomo pogrešali šele čez deset let, ko se bomo zavedli, da bi morda edinole on lahko ostal naš vodič v labirintu podob."

Pogreša ga tudi Marguerite Duras, ki zdaj nima več sogovornika, s katerim bi se lahko ure in ure pogovarjala po telefonu med televizijskim prenosom teniških dvobojev Rolland-Garrosa.

"Prepuščala sva se ugodju govorjenja. Bila sva enako nora na tenis, enako zaljubljena v življenje, " pravi prva dama francoske literature. Daney je navijal za Lendla.

Svoj prvi članek z naslovom Odrasla umetnost je objavil v reviji Visages du cinema, ko mu je bilo osemnajst let. Pisal je o filmu Rio Bravo Howarda Hawksa. Temu filmu je posvetil tudi svoj zadnji, nikoli dokončani projekt.

Vmes je minilo trideset let. Ves ta čas je iskal ustrezno formo, s katero bi lahko najbolje izrazil svojo ljubezen do filma.

V sedemdesetih letih je ustvarjal "trdo" teorijo mesečnika Cahiers du cinema. Njegove tedanje spise najdemo zbrane v knjigi La Rampe (1983).

V osemdesetih je vpeljal esejistično filmsko kritiko na strani dnevnika Liberation. Svoje potopise po vizualnih in geografskih pejsažih je zbral v zborniku člankov Cine journal (1986). Predgovor zanj je prispeval nihče drug kot sam Gilles Deleuze.

Na prelomu desetletja je sedel pred televizor in leto dni pisal prispevke za Liberation. Tako je nastalo delo Le Salaire du zappeur (1989). V začetku devetdesetih je ustanovil svojo revijo, Trafic, in se z njo vrnil na sam začetek, k impresionističnim krokijem iz kinematografske dvorane. Naslov njegove zadnje knjige je prepisano opozorilo, s katerim obiskovalce kinodvoran svarijo pred zmikavti: Devant la recrudescence des vols de sacs a main (1991).

V času, ko so dnevniki videti kot tedniki, tedniki kot mesečniki, mesečniki pa kot knjige, je izkušnja Sergea Daneya neprecenljiva.

Njegovo vztrajno iskanje prave forme je svojevtrsten pregled možnih pristopov k filmski podobi: od teoretskih razprav prek esejističnih poskusov in stroge časopisne forme do čiste impresije. Vse po vrsti druži enotna želja: kako podobo preliti v besedo? Kako vendar povedati tisto, kar sem videl? Morda je najbolj fascinanten primer te zavezanosti ubeseditvi videnega Daneyeva reportaža iz Burkine-Faso. Sredi pisanja o nekem kulturniškem festivalu Daney kar naenktrat zapiše: "in potem sem videl slone...".

Naivnost otroškega pogleda je tista, ki je iz Daneya naredila mojstra besede, iz filma pa odraslo umetnost.

STRIP / OCENA SLOVENSKE KNJIŽNE IZDAJE

Strip Burger ali kako zrisati praznino

Strip Core kolektiv s svojimi stripi ni navdušil - Izdajo ocenjujemo kot nedovršeno in nekonstruktivno

MAX MODIC

Na slovenskem stripovsko presušenem in neplodnem področju je vsaka publikacija, ki kakorkoli diši po tem mediju, več kot dobrodošla in vsekakor vredna besede in pozornosti. Na žalost pa je vse, kar se znajde na naših stripu namenjenih policah, banalno in preživeto ali pa kvazi-intelektualno in do nevzdržnosti hermetizirano, polno ego-(s)tripovske stihije, ki bi rada prebila led stripovske neprisotnosti v našem prostoru tako, da bi preskočila vse temelje, na katerih gradi moderni strip, se zavihtela v abstraktno samovšečnost in tam postala zvezda tega medija.

Strip je že po definiciji okostenela forma in kot taka ne dopušča prevelikih odmikov v ekscese. Pri publikacijah, med katere spada tudi Strip Burger, ki ga je izdal Strip Core kolektiv s sedežem na Kersnikovi 4, in ki skušajo alternativno reciklirati ta medij, pa nedvomno izstopa kronično pomanjkanje idej, odsotnost vsake vsebine in šablonsko zavijanje preprostih stvari v celofan vzvišene nerazumljivosti in drugačnosti.

Frank Miller, eden pomembnejših reformatorjev ameriškega stripa, znan po legendarnem epu o Batmanovi vrnitvi z naslovom The Return of Dark Knight, je v intervjuju celo izjavil, da je tisto, kar nekateri imenujejo zlata leta ameriškega stripa, v 90 odstotkih primerov popoln kič in navlaka. Miller, ki se je ob tej izjavi obregnil ob sindikalni strip, se zaveda, da stripovsko izročilo lahko prenašaš odrasli generaciji tako, da ga začneš renovirati znotraj njegovih zakonitosti in da pri tem ohraniš njegovo izpovednost (zgodbo) ter njegovo prepoznavnost (risbo); se pravi, strip ohraniš tako, da ga razviješ znotraj njega samega, moderniziraš pa ga takrat, ko si sposoben njegovo stereotipnost preseči tako, da jo ohraniš - ne pa da jo, kot poskuša Strip Burger, radikalnno odpiseš, češ forma je nepotrebna, vsebina še bolj, važna je le (neizdelana) ideja, do sporočila in smisla pa naj se konzument dokoplje kot ve in zna.

Snovalci, dizajnerji in risarji stripov, ki jih prinaša kolekcija Strip Burger, še vedno mislijo, da je vsaka čačka, ki nastane bodisi na papirju, bodisi kje drugje, vredna objave; da vsaka slika, ki jo povežeš v neko zaporedje z drugo, že sestavlja strip - s tem se spustijo na nivo splošnega dojemanja stripa na Slovenskem, ki v isti koš zbaše ilustracije, karikature, časopisne umotvore kot Alfiade ali Pufi in njegovi, stripovsko navlako ter stripovske albume.

Tako likovno kot vsebinsko je Strip Burger album, ki naj bi osvežil naš stripovski trg, neverjetno otročji in prazen, kar je še posebej šokantno ob dejstvu, da se v njem predstavi kar osemnajst avtorjev, od tega tudi šest iz tujine (ZDA, Avstralija, Italija in Hrvaška).

Avtorji, najverjetneje pa sestavljalci Strip Burgerja, se niso potrudili niti toliko, da bi bili v svoji destruktivnosti konstruktivni: zbornik namreč deluje kot zbirka nekontroliranih risarskih izlivov, kakršnih so polni zidovi in stranišča na vsakem koraku, ki, če so kreativni, preživijo že na podlagi, na kateri so prvotno nastali, in tako ne potrebujejo presaditve v stripovski album.

Edina konstruktivna in likovno izpovedna stvar v Strip Burgerju je risba na drugi strani naslovnice, delo avtorja z imenom Jaka Klemenčič (sklepam po stilu - razvidnost kazala je namreč tudi zelo "alter"), pa še pod to piše "cut out and throw away"; res je, v morje povprečnosti, ki valovi na drugih triinpetdesetih straneh, nikakor ne spada.

Listate lahko, brati pa ne morete, ker preprosto rečeno ni česa prebrati: v oči bodejo le nekakšni risarski fragmenti, ob katerih se vprašamo, kdo je Strip Burger sestavil - tisti, ki bi radi strip pri nas popularizirali in ga predstavili kot najbolj ekspresiven in dinamičen medij dvajsetega stoletja, ali pa tisti, ki se skrivajo pod njegovim imenom zato, da bi dokazali, da strip resnično spada med šundprodukte, ki nastanejo takrat, ko se intelektualnost znajde v slepi ulici.

Če v imenu publikacije stripa ne bi bilo, bi vse skupaj lahko imeli za neuspelo parodijo tega medija, stanje svari pa se ne bi spremenilo: burger namreč asociira ne nekaj sočnega, okusnega, hitrega in visokokaloričnega, česar Strip Burgerju boleče primanjkuje.

Kot na dlani je, da so dnevi Magne Purge in njenega aktivizma, ki je poskušal posodobiti slovensko dojemanje stripa, minili - ali bolje, v primeru Strip Burgerja še prišli niso. Strip Burger je dokaz, da je umetnost risanja in strip kot posledica tega nekaj, kar je bilo v naših krajih predolgo odsotno.

Umetnikom še vedno ni jasno, da strip ne prenese alternative, da pri svojem nastajanju zahteva vsaj osnovnošolsko likovno izobrazbo in minimalno spretnost povezovanja risb v zgodbo - če to ne gre, potem je bolje še nekaj časa ostati pri grafitih. Strip namreč zelo hitro razgali bodisi talent bodisi pozerstvo - obojega hkrati nikoli.

Če so se avtorji inspirirali pri ameriških magazinih, kot sta na primer Heavy Metal in Elektra, potem jim priporočamo, naj najprej preberejo njihove stripe. Poleg tega bi bilo dobro, da bi se pojmi o stripu na Slovenskem končno spremenili - sklicevanje na dejstvo, da je vsak začetek težak, postaja že preveč dolgočasno.

NOVICE

Ruska vojska v Inguški republiki

Enote ruske armade so v torek vkorakale v Inguško avtonomno republiko, da bi preprečile spopade med Inguši in Oseti, kot predvideva odlok ruskega predsednika Borisa Jelcina. Pred dnevi so ruski padalci zasedli obmejno območje v Severnoosetinski republiki, a to ni zaustavilo spopadov. Padalci so se znašli v pravem navzkrižnem ognju, tako da je padlo več ruskih vojakov. Poveljstvo kavkaškega armadnega območja odločilo za ukinitev krajevne oblasti v obeh republikah.
V Moskvi navajajo, da v sedanji operaciji sodelujejo tudi enote policijskih specialcev z oklopnimi transporterji in tanki. Enote niso naletele na oborožen odpor Ingušev, ki zahtevajo odpravo krivic iz leta 1944. Takrat je namreč je Stalin del inguškega ozemlja priključil Severnoosetinski republiki, hkrati pa Južnoosetinsko avtonomno oblast priključil Gruziji. Tedanje sovjetsko vodstvo je obenem hotelo Inguše kaznovati, ker jim je očitalo pronacistične simpatije.

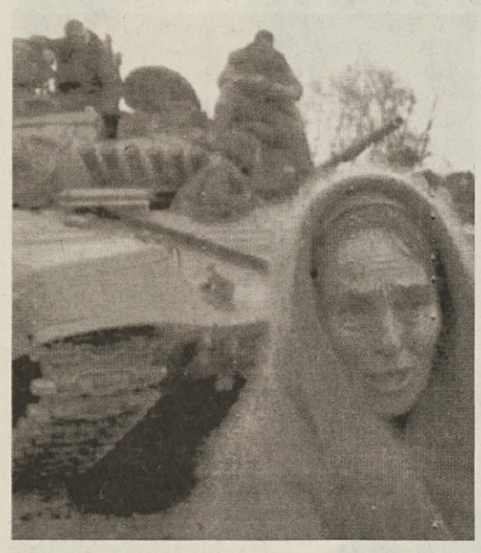

Mitterrand predlaga ustavne spremembe

Štiri mesece pred francoskimi parlamentarnimi volitvami je predsednik Mitterrand zahteval javno razpravo o spremembi francoske ustave. Predsedniški mandat, ki zdaj traja sedem let, naj bi spremenili, če bi za to glasovala večina Francozov. Francoska opozicija je predsednika nemudoma obtožila, da skuša v predvolilnem obdobju prikriti svoje politične napake in napake vladajoče Socialistične stranke.

Posredovanje v zahodni trgovinski vojni

Generalni direktor GATT-a Arthur Dunkel bo posredoval med Združenimi državami Amerike in Evropsko skupnostjo, da bi preprečil izbruh trgovinske vojne med zahodnimi državami. Spor o liberalizaciji svetovne trgovine je izbruhnil konec minulega tedna, ko so se Evropejci in Američani v Chicagu sprli zaradi kmetijskih subvencij. Združene države Amerike so zaradi evropskih subvencij zagrozile z 200- odstotno carino na evropske izdelke in s tem ogrozile pogajanja o svobodni trgovini in carinah, ki pod imenom urugvajski krog potekajo med 108 državami sveta že od leta 1986.

Britanski Irakgate

Film tajnega agenta, ki ga je sodišče zahtevalo kot dokaz, da so nekdanji uslužbenci britanskega strojnega podjetja nezakonito izvažali v Irak dele za izdelavo orožja, se za nekdanjo premierko Margareth Thatcher in njene ministre spreminja v pravo britansko afero Irakgate.
Opozicija Združenega kraljestva je obtožila ministra za trgovino in industrijo Michaela Haseltina, obrambnega ministra Malcolma Rifkinda in notranjega ministra Kennetha Clarka, da so skrivaj oboroževali Irak, hkrati pa se sprašujejo, ali sta prejšnja predsednica vlade Margareth Thatcher in njen naslednik, sedanji britanski premier John Major, lagala, ko sta trdila, da po letu 1988 Iraku niso prodajali orožja in tehnologije, ki bi jo lahko Bagdad uporabil v vojaški industriji.

Spet spopadi v južnem Libanonu

Izraelska vojska je skupaj z libanonsko vojsko obstreljevala dolino Bekaa, še posebej vasi, v katerih so vojaške baze proiranske milice Hezbolah. Vojaki židovske države so s tem odgovorili na napade Hezbolaha z večcevnimi metalci raket na sever Izraela. O žrtvah ne poročajo. Včerajšnji spopadi so izbruhnili po nedeljskem vdoru izraelske vojske v dolino Bekaa, med katerim so našteli štiri mrtve in sedem ranjenih.
Libanonska vlada je zahtevala, naj Združene države Amerike zaradi vse hujših spopadov posredujejo pri svojem zavezniku Izraelu.
Kljub spopadom v Libanonu so se včeraj v Washingtonu nadaljevala bližnjevzhodna mirovna pogajanja.

Egipt in Združene države Amerike obtožujejo Iran

Egiptovska vlada je včeraj odkrito obtožila Iran, da stoji v ozadju čedalje hujših fundamentalističnih nemirov v državi. Iz Washingtona pa so pozvali vse zahodne in druge države sveta, naj perzijski državi ne prodajajo več orožja in tehnologije, ki bi ju lahko izkoristil v vojaške namene. Potem ko so zavezniki potolkli Irak v zalivski vojni, so čedalje bolj zaskrbljeni zaradi krepitve iranske vojaške moči. Domnevajo, da Teheran kupuje tudi materiale za izdelavo jedrskega orožja.

NEMČIJA / DEMOKRATIČNA JAVNOST JE OGORČENA

Množični protesti proti oživljanju neonacizma

Nemška vlada skuša dokazati, da ni pasivna

JANA PETKOVŠEK

BERLIN - Krvavi pogromi neonacističnih skrajnežev nad tujci so sprožili val ogorčenih protestov demokratične javnosti po vsej Evropi.

Najbolj burno je bilo v Berlinu, kjer so si za protest izbrali 54. obletnico kristalne noči - takrat so nacistične oblasti ukazale množičen poboj Židov - in tretjo obletnico padca berlinskega zidu. Na protestnem shodu se je zbralo 350.000 ljudi.

Nemško vodstvo je skušalo pokazati, da se zavzema za ohranitev demokracije in za boj proti nestrpnosti do tujcev. Predsednik Weizsaecker, ki so ga protestniki obmetavali z jajci, je zatrdil, da si bo vlada prizadevala za razum in strpnost, ki naj prevladata nad sovraštvom.

"Šel bom na ulice, se postavil po robu nasilju in se zavzel za spoštovanje človekovih pravic in demokracijo," je dejal Weizsaecker.

Podobne demonstracije so pripravili tudi v Rostocku, kjer je protestnike napadlo okrog 40 skrajnežev, ki niso prizanesli niti ekipi nemške televizije.

V Rimu je proti fašizmu, nacizmu in antisemitizmu mirno demonstriralo okrog 50 tisoč študentov in dijakov. Kolono demonstrantov, ki je prehodila središče Rima, je vodilo 20 preživelih taboriščnikov. Protestniki so nosili transparente z napisi, ki so se zavzemali, da poboja Židov svet ne bi nikoli pozabil.

V Milanu je pred nemškim konzulatom zaradi nedavnih krvavih nemirov protestiralo več kot 15 tisoč ljudi. Na Dunaju je 2.500 demonstrantov na mirnem shodu pozivalo proti nacizmu in ksenofobiji.

Na ukaz notranjega ministra je policija okrepila nadzor nad židovskimi ustanovami, s čimer je poskušala preprečiti morebitne akcije skrajnežev proti Židom. Ukrepi so bili sprejeti predvsem zaradi oskrunitve židovskih pokopališč v Eisenstadtu 31.oktobra. Avstrija se ne želi znajti v položaju, v kakršnem je nemško vodstvo.

V Nemčiji bodo morali čimprej najti odgovor na nezaustavljiv val tujcev, ki iščejo politično zatočišče. Že 16. in 17. novembra bo v Berlinu tudi izredni kongres socialdemokratske stranke, na katerem bodo razpravljali o ustavnem dopolnilu, ki naj bi zaostril možnosti za pridobitev političnega zatočišča.

Muenchen - Nemci so množično demonstrirali proti neonacizmu(Telefoto:AP)

VARŠAVA / ZGODOVINA

Poljski so vrnili arhive

Med vrnjenimi dokumenti ni najpomembnejših

VARŠAVA - Posebni odposlanec predsednika Lecha Walense, generalni direktor poljskih državnih arhivov Marian Wojciechovski, je v ponedeljek iz Moskve prinesel samo 59 tajnih dokumentov iz obdobja 1938-59, čeprav je poljski predsednik Lech Walensa od ruskega predsednikaBorisa Jelcina zahteval predvsem novejše dokumente.

Dokumenti, ki jih je dobila Poljska, za varšavske oblasti niso najpomembnejši, čeprav vsebujejo podatke o internaciji poljskih častnikov v Sovjetski zvezi in ustanovitvi prve poljske komunistične vlade v Moskvi.

Poljska bi rada pridobila predvsem dokumente o uvedbi vojaškega stanja leta 1981 in umoru duhovnika Tadeusza Popieluszka tri leta kasneje.

V Varšavi si prizadevajo, da bi Moskva postopoma izročila vse dokumente o rusko-poljskih odnosih, skupaj 200.000 dokumentov, ki naj bi jih v skladu z dogovorom med zgodovinarji začeli tudi obljavljati.

Štirinajstega oktobra so Rusi Varšavi že izročili listine, ki govorijo o umoru poljskih častnikov v Katynskem gozdu. (AFP)

Afera s transfuzijo okužene krvi zasenčila razpravo o ustavnih spremembah

PARIZ - Francoski predsednik Francois Mitterrand je z opravilicom družinam hemofilikov, ki so bili leta 1985 zaradi malomarnosti zdravstvenih delavcev pri transfuziji krvi okuženi z virusom aidsa, poskušal umiriti ogorčeno francosko javnost. Zaradi okužbe leta 1985 je 300 hemofilikov od 1.200, ki so prejeli nepreverjeno kri, že umrlo. Zaradi tega tedanjemu premieru Laurentu Fabiusu in ministru za zdravstvo Edmondu Hervesu grozi sojenje. Opozicija opozarja, da predsednik z opravičilom poskuša pozornost javnosti preusmeriti od ustavnih reform, ki so ta hip za Francijo zagotovo pomembnejše. Kot je izjavil neogaulist Nicolas Sarkozy, je Mitterrandovo opravičilo povsem v njegovem slogu. Kadar je Mitterand v težavah, naredi zmedo, meni Sarkozy.

VELIKA BRITANIJA / POSTRANSKE ZGODBE

Britanci več govorijo o princesi kot o vremenu

Londonski časniki spremljajo tudi najmanjše namige in razglabljajo o stiskah razvpitega kraljevega para

ALJA KOŠAK

LONDON - Uradno so potrdili le to, da je zakonska zveza med princem Charlesom in princeso Diano v težavah, britanski tisk pa že piše, da se bosta bodoča kralj in kraljica odločila za ločeno življenje, ker ne zdržita pod isto streho.

Daily Mail razkriva, da bo princesa Diana s sinovoma ostala v Kensingtonski palači v Londonu in obdržala podeželski dvorec Highgrove, princ Charles pa se bo preselil v Buckinghamsko palačo.

Pričakujejo, da bo princesa organizirala svoj dvor z vsemi potrebnimi svetovalci, celo s predstavnikom za tisk, vendar njene uradne dolžnosti in nastopi v javnosti ne bodo smeli zasenčiti soprogovih.

Kako bo to potekalo, naj bi bilo jasno v petek, ko bo Diana odpotovala

na kratek obisk k predsedniku Mitterandu in se mimogrede izognila praznovanju soprogovega 44. rojstnega dne.

Zakon, ki se je začel s pravljično poroko leta 1981, se je dokončno podrl z izidom knjige Andrewa Mortona »Diana: njena resnična zgodba«, ki temelji na izjavah princesinih najožjih prijateljev. Dnevnik Daily Express je objavil, da bo princ Charles kmalu razložil svojo plat medalje o zakonski zvezi, ki jo bo napisal ugledni novinar Johnatan Dimbleby.

Britanci so se nekoč pogovarjali o vremenu in nogometu, zdaj pa se le še o princesi.

CIPER / SPET NEUSPEŠNA POGAJANJA

Bo že 18 let razdeljeni Ciper še kdaj postal enotna federativna država?

NIKOZIJA - Po dveh tednih neuspešnih pogovorov o ponovni združitvi Cipra sta se včeraj v New Yorku razšli delegaciji turškega in grškega dela otoka. Generalni sekretar Združenih narodov Butros Gali je voditelja turške in grške skupnosti, Denktaša in Vasiliuja, seznanil s poročilom o stališčih do rešitve ciprskega vprašanja, to pa je bilo tudi vse.

Turški voditelj Rauf Denktaš je novinarjem povedal, da bodo pogajanja najverjetneje preložili do marca prihodnjega leta. George Vasiliu, voditelj ciprskih Grkov, pa datuma novih pogajanj ni omenjal, temveč je dejal, da je to edini način za rešitev vprašanja.

Ciper je razdeljen na grški in turški del že od leta 1974, ko so turške enote zasedle severni del otoka. Združeni narodi si že več let prizadevajo, da bi oba dela Cipra združili v enotno federativno državo. Temu najbolj nasprotuje turški voditelj Denktaš.

Iz diplomatskih virov v Združenih narodih se je izvedelo, da je Vassiliu pripravljen sprejeti predloge, ki jih je pripravil generalni sekretar OZN Butros Gali.

Ker številne države napovedujejo, da bodo umaknile svoje vojake iz enot modrih čelad, ki že 18 let ločujejo sprti strani na otoku, so tudi pritiski OZN na ciprska voditelja, da se sporazumeta, vse večji. Pogajanja o združitvi otoka zato pozorno spremljajo tudi stalne članice Varnostnega sveta OZN (Združene države Amerike, Rusija, Kitajska, Velika Britanija in Francija). Njihovi predstavniki so se že sestali z voditeljema obeh skupnosti na Cipru. (Reuter)

ARGENTINA / NEIZMERNO BOGATA DEŽELA V BOŽJIH ROKAH

Magična privatizacija hromi argentinsko gospodarstvo

Pismo iz Buenos Airesa

ALEJANDRO BRINER

BUENOS AIRES - Pred desetletjem skoraj neznan pojem privatizacija danes deli človeštvo v dve nespravljivi skupini. Tiste, ki jo poveličujejo, in tiste, ki ji še zmeraj trmasto nasprotujejo.

Ni naključje, da sem za prvo pismo iz Buenos Airesa izbral privatizacijo. Lažje bo razumeti "argentinski problem", hkrati pa je tudi v Sloveniji privatizacija v središču politične pozornosti.

Argentina je potencialno bogata država. Njena razsežnost, podnebne razlike, za poljedelstvo in živinorejo primerne ravnine, neizčrpni rudniki in naftni vrelci kažejo, da ji je bila narava izredno naklonjena. Argentina ima tudi najvišjo kulturno raven v Južni Ameriki, zato je gospodarska kriza popolnoma nerazumljiva.

Pred leti se je začelo širiti mnenje, da je vseh tegob kriv prevelik državni aparat. Domiselni reklamni agent je izumil slogan: Skrčiti državo pomeni razširiti deželo. Iz tega izhaja, da je vsako državno podjetje nerentabilno in da obstaja uspešnost le v zasebni dejavnosti.

Večina Argentincev je prepričana, da bodo z zasebno upravo železnice spet angleško točne, da bodo letala spet krožila kot brezhibni jekleni ptiči, da bodo telefoni peli z drugačno melodijo in da bo celo voda imela boljši okus.

Seme privatizacije je našlo rodovitna tla. S splošnim konsenzom se je začela privatizacija državne letalske družbe in državnega telefonskega podjetja. Storitve so se podražile, kakovost se je znižala, zdravstvo, vzgoja, pokojninski skladi in drugi domnevni prejemniki izkupičkov od prodaje teh podjetij pa niso dobili niti enega samega dolarja.

Nova podjetja so prav tako monopolistična kot prejšnja in privatizacije so bile bolj navidezne kot resnične. Novi lastniki niso zasebniki, ampak španska državna podjetja.

Nihče ne dvomi, da železnice povzročajo izgube. A sprašujem se, ali je pravično odpraviti nerentabilne proge in izolirati na stotine vasi zaradi preprostega tržnega načela? Ali se izgube železnic ne poravnajo s prometom tržnih produktov ali s turistično dejavnostjo?

Argentina ima veliko nafte in ne potrebuje nikakršnega uvoza. Pred dnevi je parlament sprejel zakon o privatizaciji največjega državnega podjetja Yacimientos petroliferos fiscales. Država je brzkone izgubila možnost odločanja, ko je tako pomembno podjetje oddala v roke multinacionalkam.

In končno, kaj je mogoče povedati o zdravstvu in šolstvu? Poslati danes otroka v državno šolo ali v državno bolnišnico je zelo kruto dejanje. "Nihče se v državnih šolah nič ne nauči" ali "Oskrba v državnih bolnišnicah je taka, da se zjokaš" sta zelo pogosti frazi, ki se ponavljata kot litanije. Torej, država se umika ne le od njej domnevno inkompatibilnega podjetništva, ampak tudi ne izpolnjuje tistih nalog, ki naj bi bile njene.

Tako smo prišli do ključnega vprašanja. Lahko se strinjamo, da država ni dober administrator, da je državni aparat prevelik, da je priporočljivo privatizirati nekatera področja gospodarstva. Nikakor pa ni sprejemljivo, da se država popolnoma odreče vlogi reguliranja gospodarstva. Prav tako se ne moremo strinjati, da prepusti družbo in posameznike, ki jo sestavljajo, božjim rokam.

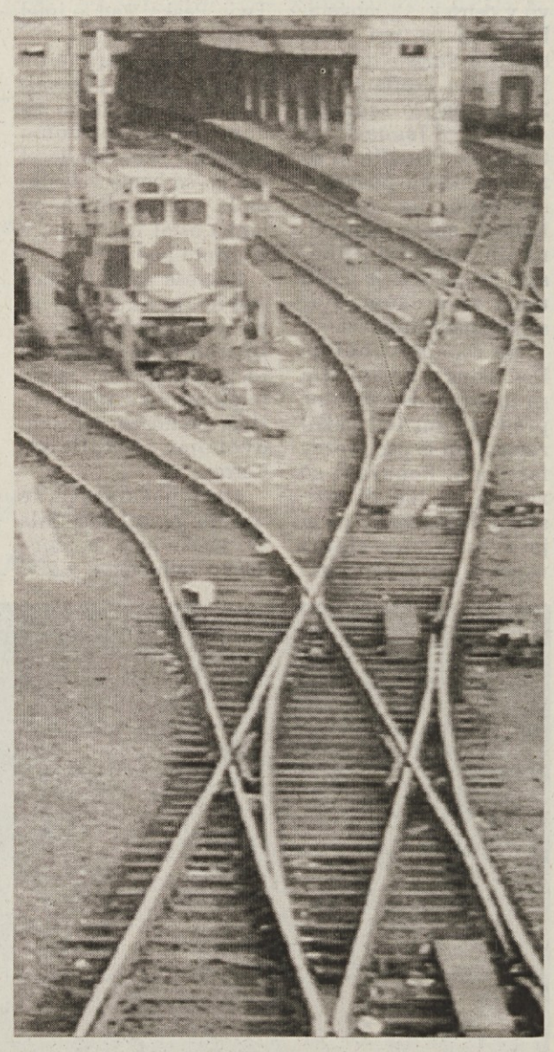

Argentinski delavci so začeli stavkati(Telefoto:AP)

BIH / OFENZIVA HRVAŠKE VOJSKE

Hercegovina prepolovljena

Reportaža z bojišč pri Tomislavgradu

ERVIN HLADNIK-MILHARČIČ

TOMISLAVGRAD, ZAHODNA BOSNA - »Naše enote, enote Hrvaškega obrambnega sveta, so v ofenzivi na vsej stokilometrski črti mostarske fronte,« je v torek zjutraj v Međugorju povedal Božo Rajić, kandidat hrvaške vojske v Bosni in Hercegovini za novega obrambnega ministra te republike.

Zdi se, da nedavni dogovor med hrvaškimi in muslimanskimi enotami o skupnem poveljstvu na južnem delu bosanskega bojišča daje prve sadove.

Pri Podveležu, kakšnih šestdeset kilometrov jugovzhodno od Mostarja, so premagali medsebojno nezaupanje, prebili srbsko fronto ter uničili štiri tanke in šestdeset bunkerjev.

Po podatkih poveljstva Hrvaškega obrambnega sveta (HVO) iz Mostarja se srbska vojska umika proti Nevesinju, vendar Mostar za ta uspeh že dva dni plačuje visoko ceno.

Že ob sedmih zvečer se rušijo zgradbe, ki jih zadevajo srbski izstrelki, zemlja pa se trese vso pot do kapelice, nad katero se je pred desetimi leti Hercegovcem prikazala Marija in kamor kljub vojnim razmeram še zmeraj zahajajo romarji.

Srbsko topništvo je razporejeno v hribih na desnem bregu Neretve in ima kot na dlani celotno področje od središča mesta do Drežnice, ki leži petdeset kilometrov višje ob reki.

Ofenzivo je Hrvaški obrambni svet sprožil prav zato, da bi sprostil magistralno cesto, ki pelje od Ploč do Sarajeva in jo samo na tem predelu še nadzoruje srbsko topništvo.

To je še zadnja asfaltirana cesta v srednjo Bosno. S približevanjem zime je to še zadnje upanje za ujeto prebivalstvo, ki ne bo moglo preživeti samo s pomočjo, ki jo lahko pripeljejo letala.

Prvi rezultat hrvaško-muslimanske vojaške akcije pa je, da je cesta dokončno zaprta za ves promet. Do nedavnega se je srbska vojska držala ohlapnega dogovora, da smejo v redkih presledkih po njej neovirano voziti humanitarni konvoji.

Predvčerajšnjim pa se je konvoj šestih tovornjakov moral obrniti že pri Vrapčičih, ker so na cesto letele granate. Namesto kratke vožnje do Jablanice po asfaltu, ga je čakala deseturna vožnja čez improvizirano "cesto rešitve", ki pelje iz Tomislavgrada čez dvatisočmetrske planine v Jablanico ali Prozor.

Šestdesetkilometrska obupno slaba cesta, zgrajena iz zbite zemlje in nalomljenega kamenja, ki se v serpentinah dviguje čez prelaze in se potem spet na hitro spusti proti Neretvi, bo s prvim snegom postala neprevozna.

2400 kraljevih inženircev britanske vojske iz enot Unproforja, ki naj bi ščitili zimske konvoje, je zato v Tomislavgrad, kjer imajo bazo, poleg oklopnih transporterjev in tankov pripeljalo predvsem snežne pluge in cestno mehanizacijo.

"Na ogenj lahko odgovorimo iz naših topov, " pravi njihov poveljnik, "na serpentinah pa bomo morali sneg odmetavati z lopatami."

Edina profesionalna vojska na tem terenu dela ovinke okrog vseh treh oboroženih formacij v vojni in je navezala dobre stike samo z bosanskimi cestarji.

Civilisti bodo zimo preživeli samo v primeru, če bo ta pot ostala splužena.

VOJVODINA / VELIKO VOJAKOV ZA SRBIJO

»Milošević se ne bo dal zlahka odgnati«

Pogovor z mirovnikom Nenadom Čankom

MILENA PUTNIK

NOVI SAD - Predsednik vojvodinske Lige socialdemokratov Nenad Čanak je eden redkih srbskih mirovnikov, ki je vendarle sodeloval v vojni na Hrvaškem. Na bojišče so ga odpeljali kot "prostovoljca" z uradnim vojaškim spremstvom.

- Najvažneje je razumeti, da vrsta srbskih opozicijskih strank prisega na iste miselne matrice vladajoča stranka, memorandum Srbske akademije znanosti in umetnosti in podobni dokumenti. Pretežni del opozicije ni opozicija v klasičnem pomenu besede. Ne ponuja novih idejnih in političnih rešitev, temveč poskuša samo zamenjati izvajalce istega programa. Gre za boj znotrajideološke matrice, ki pa ji ne diši ideja avtonomije, ker se ne ujema z zamislijo unitarne nacionalne države. Od tega koncepta ne bodo odstopili zlahka. Uresničevanje ideje centralizirane velike Srbije bodo, po vsej verjetnosti, skušali doseči po politični poti, z močnejšim povezovanjem z zasedenimi območji v Bosni in na Hrvaškem, ob nekakšnih igrah z Makedonijo in podobno...

Koliko se je Vojvodina spremenila od t. i. protibirokratske revolucije?

Vojvodina se je precej spremenila predvsem zato, ker je nazadovala. Iz Vojvodine je v proračun bilo vpoklicano največ vojakov v najnovejših vojnah. Številke govorijo: vsak tretji Vojvodinec je sposoben nositi orožje. V Srbiji je bil to vsak enajsti. Vojvodina je v srbski proračun za leto 1992 prispevala 53 odstotkov, Srbija pa ji je vrnila en odstotek.

V Vojvodini je ta hip 320 tisoč beguncev, se pravi 60 odstotkov vseh beguncev v Srbiji, medtem ko ima Vojvodina samo 20 odstotkov srbskega prebivalstva. V Vojvodini je 54 tisoč invalidov. Pred mobilizacijo in preganjanjem je iz Vojvodine pobegnilo skoraj 200 tisoč prebivalcev. Obstaja obsežen načrt etničnega, bolje rečeno političnega čiščenja Vojvodine. Na spiskih za izselitev so med Hrvati, Madžari, Rusini, Slovaki in drugimi nesrbskimi narodi tudi tako imenovani slabi Srbi.

Slabi Srbi so politični oporečniki tega režima. Politično čiščenje zajema južne predele Vojvodine in zahodno Bačko. Tradicionalno dobri mednacionalni odnosi še zmeraj »držijo vodo«, a že je videti resne razpoke, ki bi kaj hitro lahko pripeljale do tragičnega nacionalnega razdvajanja, če bi se tako stanje nadaljevalo.

V tem hipu je edina možnost za mirno zamenjavo oblasti konfrontacija med Panićem in Miloševićem oziroma med Zvezno republiko Jugoslavijo in Srbij. Ne smemo pa pozabiti, da je Milošević predsednik stranke, ki ima v zveznem parlamentu večino, zato lahko Panića dejansko vsak hip odstrani. Če pa bi mednarodna politika to onemogočila, bi imel Milošević enostaven izhod. Prisiliti bi moral na Crno goro, da bi izstopila iz Jugoslavije, podobno kot je storil s Slovenijo. Z izločitvijo Crne gore iz Zvezne republike Jugoslav ije bi povzročil razpad te države in samoukinitev njenih federalnih oblasti. Milošević ima v rokavu še veliko kart in njegov odhod ne bo tako preprost in hiter kot si zamišljajo optimisti...«

Panič noče pred volilce

Premier t. i. ZRJ Milan Panić verjetno ne bo kandidiral na prihodnjih volitvah, čeprav raziskave pričajo o njegovi priljubljenosti.

Največjo podporo ima Panić v Vojvodini, po priljubljenosti pa je pred srbskim predsednikom Miloševićem tudi v ožji Srbiji in Črni Gori.

Poznavalci beograjskih razmer trdijo, da se bo Panić v predvolilno kampanjo vključil le, če bo združeni opoziciji kazalo slabo, sam Panić pa je povedal, da opozicija, če se ne združi, v boju proti Miloševiću nima nobenih možnosti.

V tem trenutku je opozicija, kot kaže, zelo daleč od enotnosti. Demokratsko stranko, ki jo podpirajo izobraženci, sta Radomir Mićunović in Vojislav Koštunica razdelila na dve stranki, opozicijski prvaki pa se razhajajo še okrog tega, ali naj na prihodnjih volitvah sploh sodelujejo.

Predsednik največje opozicijske stranke, Srbskega gibanja za obnovo, Vuk Drašković na volitve pristaja, vodja Demokratske stranke Vojislav Koštunica pa se nagiba k bojkotu volitev. Neenotna opozicija še najbolj koristi Miloševiću.

HRVAŠKA / VOJNA ŠE ZDALEČ NI KONČANA

Hrvatje ne verjamejo v mir za vse večne čase

Bodo spet zavijale sirene? Kje bo novi Vukovar? Bodo bombe padale tudi na Zagreb?

GOJKO MARINKOVIĆ

ZAGREB - Taka šokantna vprašanja se te dni zastavljajo na Hrvaškem, potem ko se je zdelo, da je vojna končana.

Srečanji med Tuđmanom in Ćosićem in hrvaško-jugoslovanski razgovori v Beogradu so sicer vzbudili optimizem, posebej ko je jugoslovanska vojska zapustila okolico Dubrovnika in je na Prevlaki zavihrala hrvaška zastava, vendar se je že po drugem ženevskem krogu pogajanj izkazalo, da je potrebna previdnost. Malokdo je pričakoval, da se bodo pogajalci tako hitro vrnili k vojni opciji.

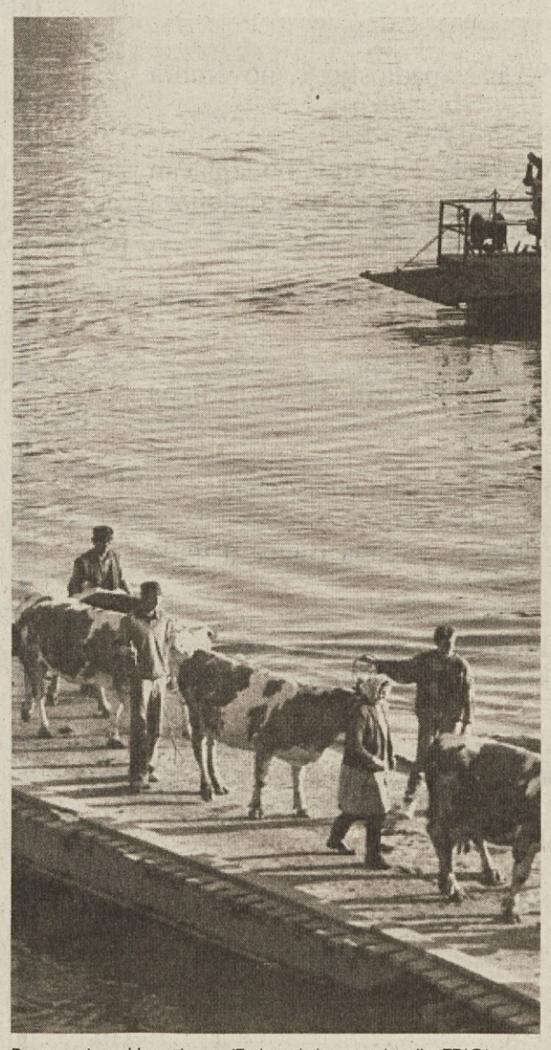

Begunci na Hrvaškem (Foto: dokumentacija TRIO)

Vprašanje je, ali je bila odločitev o združevanju t. i. Krajin na področju Hrvaske in BiH, sprejeta brez beograjskega blagoslova. Če k temu dodamo, da se srbska ofenziva v Bosni krepi na vseh linijah nekdanje fronte, je jasno, da si je srbska stran izbrala vojno. Pri tem ji gre zelo na roko neodločnost svetovne skupnosti in medvladje v ZDA. Obljuba lorda Owna, da bi sankcije lahko doletele tudi Hrvaško, ker se vmešava v BiH, pa tudi izjava Biljane Plavšić, da o kraju vojne odločajo Muslimani, ker so Srbi in Hrvati že uresničili svoje vojne cilje, kažeta, da tudi Hrvaška ni nedolžna. Prav tako ne gre spregledati obtožb med Izetbegovićem in Tuđmanom in sporov med Hrvati in Muslimani.

V pismu Butrosu Galiju je hrvaški predsednik zapisal: »Hrvaška ne more dovoliti, da se nenehno postavljajo pod vprašaj njena suverenost, ozemeljska celovitost, njene demokratične pridobitve in da so kar naprej ogroženi varnost njenih državljanov in načela pravne države.«

Te dni je bilo iz štaba hercegovskih četnikov slišati grožnje, da bodo bombardirali Mostar, Dubrovnik in Zagreb, hkrati pa se je tudi Hrvaška oborožila z najmodernejšim orožjem.

NOVICE

Hrvaški veleposlanik izročil poverilna pisma

Prvi hrvaški veleposlanik v Sloveniji Miljenko Žagar je danes predsedniku predsedstva Republike Slovenije Milanu Kučanu izročil poverilna pisma.

Ob tej priložnosti je Žagar izrazil upanje, da bosta državi uspeli rešiti vsa sporna vprašanja med Slovenijo in Hrvaško, Milanu Kučanu pa je prenesel tudi najtoplejše pozdrave Franja Tudžmana. Milan Kučan je odgovoril, da so lahko prvi preizkusni kamen dobre volje med Slovenijo in Hrvaško pogovori o meji.

Inflacija v Zvezni republiki Jugoslaviji nezadržno raste

Inflacija v ZRJ je bila prejšnji mesec v primerjavi z lanskim oktobrom že 14.341, 8-odstotna je v torek zapisala Ekonomska politika. V primerjavi s septembrom se je inflacija v oktobru dvignila za 49, 8 odstotka. Drobnoprodajne cene so se od začetka leta mesečno povečevale po 58, 8 odstotka.

V tem obdobju so se cene pijač povečale za 130-krat, industrijskih proizvodov za 114-krat, tobačnih izdelkov 102, 5-krat in storitev ter kmetijskih pridelkov od 55, 6 do 97-krat. Srbska vlada pa je v ponedeljek odobrila novo povišanje cen elektrike in premoga (za 49 odstotkov) in železniških pristojbin (50 odstotkov za potnike in 60 odstotkov za blago). Razvrednotenje dinarja na črnem trgu je povzročilo tudi dvig cen bencina, ki so sicer vezane na tečaj nemške marke.

Muslimanski skrajneži z Bližnjega vzhoda na poti v Bosno in Hercegovino

Kakih 50 libanonskih islamskih skrajnežev, pripadnikov šiitskega hezbolaha in sunitskega tavhida, je pred dnevi odplulo iz Tripolija, da bi se v BiH borili proti srbskim agresorjem. Obe organizaciji sta znani po svoji proiranski usmerjenosti.

To so včeraj navajali policijski viri v Bejrutu, ki so obenem sporočili, da se v Tripoliju pripravljajo na odhod drugi šiitski in sunitski fundamentalisti.

V prejšnjih dneh so razne libanonske organizacije zbirale denarno pomoč za muslimanske begunce iz BiH. Prav tako so v Libanon prispele prve bosansko-hercegovske sirote.

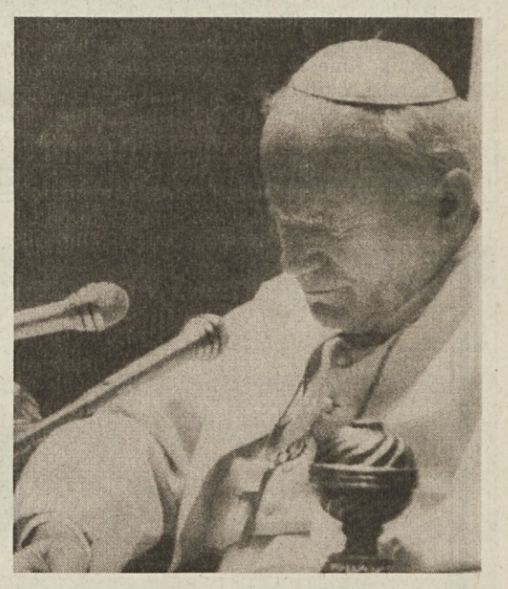

Papež Janez Pavel drugi sprejel hrvaške škofe

Hrvaški škofje so povabili papeža Janeza Pavla drugega na pastoralni obisk v svojo državo, poroča Vatikan. Nadškof Splita in Makarske Monsinjor Ante Jurić, ki je na obisku v Vatikanu, je opozoril na dramatični položaj v svoji med vojno opustošeni deželi.

Posebej je obžaloval, da škofje ne morejo obiskati tistih območij na Hrvaškem, ki so porušena, in ne morejo vzpostaviti stika z verniki, ki so ostali na zasedenih območjih. Msgr. Jurić je tudi povedal, da upa, da jim bodo to omogočili vojaki Unproforja.

Ameriška nagrada novinarju Kemalu Kurspahiću iz sarajevskega Oslobođenja

Glavnemu uredniku sarajevskega Oslobodjenja Kemalu Kurspahiću se je posrečilo prebiti iz obkoljene bosanske prestolnice. Ugledni ameriški Sklad za medije mu bo decembra v New Yorku podelil nagrado za novinarski pogum in za ohranitev svobode tiska sredi vojnega divjanja.

Skupaj s sarajevskim novinarjem bo na slavnosti v New Yorku dobila nagrado tudi znana ameriška TV novinarka Barbara Walters. Kemal Kurspahić ta čas v Biogradu na morju zdravi dvojni zlom noge, ki ga je dobil med vratolomno vožnjo po Sarajevu, kljub temu pa zatrjuje, da se bo takoj po potovanju v New York vrnil v bosansko prestolnico.

Avstrijska vlada nič ne ve o tihotapljenju orožja v nekdanjo Jugoslavijo

Vlada na Dunaju je v torek odgovorila Zvezni republiki Jugoslaviji, ki je v memorandumu Združenim narodom obtožila več avstrijskih podjetij, da preprodajajo orožje.

Podkancler Erhard Busek je po seji vlade povedal, da Avstrija nima nobenih podatkov o domnevnem kršenju embarga Združenih narodov.

Ob tem je dejal, da so preverili vse obtožbe in da so nekatere nesprejemljive že na prvi pogled. Kot posebej groteskno je označil trditev, da je Avstrija bivši Jugoslaviji prodala šest bojnih letal tipa mig.

RUBRIKA

Peralp - Italijansko-slovenski kapital

Podgrad - Pred nedavnim je v prostorih podgrajske Plame začela obratovati družba z mešanim italijansko-slovenskim kapitalom Peralp, v kateri izdelujejo športno konfekcijo. Zaenkrat izdelujejo le športne bunde (na sliki), nova delovna mesta pa je dobilo 45 žensk s področja ilirsko-bistriške občine. Do konca tega meseca pa bo na istem proizvodnem traku dobilo zaposlitev še 11 žensk. Če bo poslovanje uspešno, se bo mešano podjetje povečalo še za en proizvodni trak, za katerega pogajanja že potekajo. Na tem traku bodo izdelovali še drugo športno opremo (trenerke, hlače, majice). Tako bo zaposlitev dobilo še 45 žensk, zmanjšala pa se bo brezposelnost ženske delovne sile v občini. Za začetek proizvodnje Peralpa je moral italijanski partner vložiti 1, 5 milijona nemških mark v obliki strojev in druge tehnologije. P. N.

Za zvišanje cen kmetijskih proizvodov

Rim - Generalni direktor Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) Eduard Saouma je ob otvoritvi letne skupščine Sveta FAO v Rimu napovedal ponovno določitev cen kmetijskim proizvodom, ki jih izvažajo države v razvoju. Cene tropskih proizvodov kot so kava, čaj, kakav, sladkor, banane, bombaž, riž, še vedno padajo in s tem preprečujejo državam proizvajalkam, da se otresejo zadolženosti oziroma da financirajo nujno potreben uvoz. Saouma upa, da bodo pogajanja v okviru GATT prinesla izboljšanje tudi na tem področju. Poudaril je, da se bo zavzel za pravičnejšo in stabilnejšo gospodarsko in trgovinsko ureditev. Prav tako tudi ne izključuje možnosti sodelovanja FAO z zasebnim sektorjem, ki je "motor razvoja". Svet FAO, ki naj bi zasedal do 20. novembra, bo razpravljal tudi o zmanjševanju svetovne kmetijske proizvodnje v preteklem letu, o težavnem prehrambenem položaju na afriški celini in o tujih dolgovih držav v razvoju. STA

Kmečka banka Gorica napredovala

Ljubljana - Mondadorijev mesečnik Il Giornale della Banca (Bančni časopis) je v oktobrski izdaji objavil razvrstitv 780 italijanskih bank po različnih merilih. Kmečka banka Gorica se je glede na dinamičnost rasti bilančne vsote uvrstila kar na četrto mesto (leta 1990 je bila na 18. mestu), po kriteriju previdnosti in dajanja kreditov pa na 119. mesto. V publikaciji so banke razvrščene tudi v več skupin glede na višino depozitov. V skupino majhnih italijanskih bank z višino depozitov od 100 do 500 milijonov italijanskih lir je uvrščenih 200 italijanskih bank. Kmečka banka Gorica je v skupini malih italijanskih bank po merilu rentabilnosti uvrščena že na 63. mesto (leta 1990 na 129.). A. V.

LITIJA / DRNOVŠEK OBISKAL LITIJSKE GOSPODARSTVENIKE

Vlada bo vztrajala pri protiinflacijski politiki

Deviznih rezerv je zdaj že za 1, 2 milijarde dolarjev

MILE ČUK

Kljub dokaj zapletenim političnim in gospodarskim razmeram, slovenska vlada skuša obvladovati inflacijska gibanja in nikakor nima namena odstopati od takšne trdne protiinflacijske politike. Ce bi pristali na različne zahteve po zviševanju plač, denimo v javnem sektorju, ali cen različnih monopolistov, bi se kaj kmalu začela znana dirka med cenami in plačami in zopet bi bili priča t.i. inflacijski spirali. To je med včerajšnjim pogovorom s predstavniki gospodarstva in političnih strank Litije poudaril predsednik vlade R Slovenije Janez Drnovšek, ki je skupaj s sodelavci obiskal to občino.

Ko je govoril o ukrepih in strategiji slovenske vlade je opozoril na številne probleme, ki so se v gospodarstvu nakopičili med osamosvajanjem . Obseg proizvodnje se je v zadnjih letih zmanjšal za 30 odstotkov, in to zaradi izgube trgov v nekdanjih jugoslovanskih republikah. To je šok, ki ga bo po Drnovškovih besedah težko na hitro premostiti, poleg tega pa so slovenska podjetja izgubila veliko trgov v nekdanji Sovjetski zvezi in drugih vzhodnoevropskih državah. Tako rekoč čez noč se morajo preusmeriti na zahtevne zahodne trg.

Vlada je hkrati zelo dejavna pri spreminjanju gospodarskega sistema. Treba je speljati lastnjinjenje, ter prek dogovora oziroma sporazumno doseči čimvečjo družbeno pravičnost v razdelitvi družbene lastnine. Po besedah predsednika slovenske vlade, ne moremo pričakovati nadaljnjega gospodarskega razvoja in investicij, dokler ne bo končan ta proces lastnjinjenja. Vlada je pripravila tudi koncept prestrukturiranja gospodarstva podjetij ter sanacije bank, kar naj bi potekalo vzporedno z lastninjenjem, vendar so vsa ta prizadevanja upočasnjenja zaradi znanih blokad v parlamentu. Kljub temu v vladi vsaj delno skušajo speljati proces sanacije, pripravili so razpis za sanacijo podjetij, ki naj bi zajel predvsem najbolj ogrožena podjetja. Po Drnovškovem mnenju so s tem preprečili vrsto verižnih stečajev in znatno povečanje brezposelnosti. Vlada je predložila tudi načrt finančne sanacije. ki se je tudi "zataknil" v skupščini. Z ustreznejšo tečajno politiko je vlada zagotovila, da slovenski izvozniki lahko preživijo v zdajšnjih zapletenih razmerah na zahodnih trgih. Izvoz se vendarle povečuje, devizne rezerve pa še vedno naraščajo. Kot je dejal Drnovšek v tem trenutku znašajo že 1, 2 milijarde dolarjev .

V pogovoru z litijskimi gospodarstveniki je sodeloval tudi industrijski minister Dušan Šešok. Ta je ocenil, da je eden pomembnejših uspehov zdajšnje vlade to, da ji je uspelo stabilizirati pogoje gospodarjenja. "Tako stabilnih pogojev gospodarjenja, kot jih imajo slovenska podjetja ta hip, niso imela že več desetletij", je poudaril Šešok. V kratkem času je po njegovi oceni vlada krepko popravila tečaj, naredila je premik glede obrestnik mer, obvladuje pa tudi inflacijo. Šešok se je strinjal s sogovorniki, da so dajatve na neto plače visoke, vendar je opozoril, da stvari ne bodo urejene, dokler ne prevlada miselnost, da je treba pač davke plačevati.Tega pa po Šešokovem mnenju ni mogoče storiti, dokler vsi podpiramo sosede in prijatelje v neplačevanju davkov. Lani so iz slovenskih gozdov odpeljali ogromno lesa, za katerega ni praktično nihče plačal nobenega davka, pa tudi nihče ni nikogar zaradi

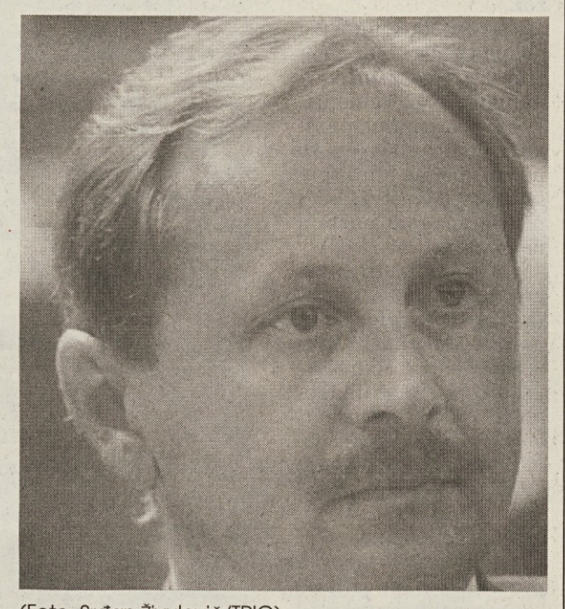

(Foto: Srđan Živulović/TRIO)

tega prijavil. Na pripombe litijskih gospodarstvenikov, da vlada namenja ogomno denarja na primer sanaciji slovenskih železarn, hkrati pa dopušča, da propada tekstilna industrija, je Šešok pojasnil, da pri reševanju obeh panog obstajajo velike razlike. Tudi ob takojšnjem zaprtju železarn bo treba pokriti pretekle izgube, ki znašajo 450 milijonov mark. Morali bi poskrbeti tudi za 12 tisoč zaposlenih. Če vemo, da eno delovno mesto "stane" od 50 do 100 tisoč mark, potem ni težko izračunati, da bi v primeru likvidacije železarn morali primakniti še približmno milijardo mark. Po drugi strani pa v tekstilni industriji prevladujejo predvsem manjša popdjetja, med katerimi tudi v zdajšnjih razmerah nekatera poslujejo zelo dobro, druga pa zelo slabo.

PARLAMENT / O DRUŽBAH

Večja varnost gospodarskih subjektov

Pohvale strokovnih krogov

ALENKA L. JAKOMIN

Ljubljana - Vsi trije zbori slovenske skupščine imajo na današnjem dnevnem redu med drugim tudi osnutek zakona o gospodarskoh družbah. Predlog za izdajo tega zakona je skuščina sprejela že junija. Osnutek zakona, ki so ga pripravili na ministrstvu za zakonodajo, ima kar 588 členov, vendar je kljub obsežnosti doživel že vrsto pohval strokovnih krogov. To ne preseneča, saj so pri pripravi zakona sodelovali znani pravniki in ekonomisti.

Pisci zakona so si tudi prizadevali, da bi bil zakon sprejet hkrati z zakonom o lastninskem preoblikovanju podjetij. To seveda ni nujno, saj je posamezna vprašanja mogoče rešiti tudi s prehodnimi določbami. Zakon o gospodarskih družbah naj bi nadomestil Markovičev zakon o podjetjih. Osnutek besedila predvideva večjo pravno varnost upnikov gospodarskih družb, pa tudi vsakemu posameznemu družbeniku oziroma delničarju.

V statusnih oblikah, ki jih predvideva osnutek zakona, je mogoče opravljajti gospodarske dejavnosti, predvidoma na podjetniški način, obrtno dejavnost pa naj bi opravljali v skladu z zakonom o obrti. Pri pripravi zakona so se pisci zgledovali po zakonodaji nekaterih držav z razvitim tržnim gospodarstvom in po smernicah ter priporočilih Evropske skupnosti. To pomeni, da bo slovenski pravni gospodarski sistem sprejemljiv in razumljiv tudi za tuje gospodarske subjekte.

Osnutek zakona predvideva sistemsko in celovito ureditev organizacijske oblike gospodarskih subjektov. Podrobno in jasno ureja vse bistvene zadeve, ki so za ustanovitev, delovanje in prenehanje gospodarskih družb, njihovih organov in odnosov med družbeniki nujne in utemeljene. Ureja in opredeljuje tudi posamezne družbe: javno trgovinsko družbo, komanditno družbo, tiho družbo, komanditno delniško družbo, družbo z omejeno odgovornostjo, povezane družbe in gospodarsko interesno združenje

Po statističnih informacijah za leto 1991 je bilo v Sloveniji v sodnem registru vpisanih 19.393 družb z omejeno odgovornostjo, 262 delniških družb, 6 komanditnih družb in 1 družba z neomejeno solidarno odgovornostjo članov.

CCT

CERTIFICATI DI CREDITO DEL TESORO

■ CCT so obveznice s koriščenjem 1. novembra 1992 in zapadlostjo 1. novembra 1999.

■ Obresti so izplačljive ob koncu vsakega polletja. Prvi obrok, 7% bruto, bo izplačan 1. maja 1993. Vsota nadaljnjih obrokov se bo spreminjala na osnovi bruto donosa enoletnih obveznic BOT s poviškom premije 0,50 na semester.

■ Obveznice so dodeljene po proceduri, ki je namenjena bančnim ustanovam in drugim finančnim operaterjem.

■ Prvi šestmesečni realni čisti donos znaša 12,63% letno v primeru, da se izklicna cena istoveti z nominalno.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Zasebni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih zavoda Banca d'Italia in pri bančnih zavodih do 13.30 dne 13. novembra.

■ Obveznice CCT se koristijo s 1. novembrom **ob vplačilu (18. novembra)** bo treba doplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

SDGZ / PREDSTAVNIŠKA IN POGAJALSKA MOČ ORGANIZACIJE

Slovensko gospodarstvo v Italiji na poti uveljavljanja

Združenje si je utrlo pot v skoraj vsa predstavniška telesa

BORIS SIMONETA

Slovensko deželno gospodarsko združenje se družbeno vse bolj uveljavlja kot stanovska organizacija zamejskih gospodarskih operaterjev. Pridobilo si je status sestavne komponente krajevne podjetniske stvarnosti, in to na povsem enakopravnih predstavniških izhodiščih. V teh težkih časih recesije je toliko bolj dragoceno povezovanje z ostalimi sindikalnimi zastopstvi samostojnih delavcev in povečana solidarnost je kvaliteta že sama po sebi. Združenje se je znalo uveljaviti s strokovnim pristopom in s sindikalnim posredovanjem v zaščito interesov svojih članov, ki posebljajo zdravo ekonomsko osnovo malega podjetništva.

To institucionalno poslanstvo kajpak ne teče brez težav, predvsem objektivne narave. Primerilo se je kar nekajkrat, da je bilo za priznanje predstavniške habilitacije potrebno odločno posredovanje na politični ravni in celo sodno uveljavljanje pravic. Načelno pa nihče več ne osporava upravičenosti udeležbe predstavnikov slovenske gospodarske realnosti v raznih gospodarskih organizmih, kar je vse prej kot zanemarljiv dosežek.

Tako je Združenje že od leta 1975 zastopano v tržaški in goriški pokrajinski komisiji za obrt, ustoličeni pri obeh trgovinskih zbornicah. Ta organ je pristojen za nadzor nad obrtnimi seznami, preverja pogoje za nove vpise, odloča o izbrisih in o spornih zadevah. Sedaj bodo razpisali nove volitve in SDGZ naj bi pridobilo kar tri zastopnike: po enega obrtnika za tržaško in gorisko pokrajino ter enega izvedenca. Na novo so ustanovljeni tudi posebni seznami za mehanike, avtoelektrikarje, avtoličarje in vulkanizerje, ki jih bo vodila pristojna komisija z zagotovljenim zastopstvom slovenskih obrtnikov.

Zelo vidna je prisotnost slovenskih gospodarstvenikov v konzulti za zunanjo trgovino, za trgovino na drobno in za grosistično distribucijo. Tudi avtoprevozniki so zastopani v mešanem konzorciju Transcar, medtem ko konzorcij Adriatrans zaobjema le člane SDGZ. V konzorcij Marmi del Carso so včlanjeni tudi slovenski kamnoseki. Združenje je bilo pred desetimi leti tudi soustanovitelj komisije za promocijo tržaške umetnostne obrti.

Tvorno je sodelovanje z italijanskimi organizacijami samostojnih delavcev, kar je npr. prišlo do vidnega izraza ob nedavnih protestnih manifestacijah avtoprevoznikov in obrtnikov. Pri raznih posvetovanjih na deželni ravni je SDGZ vselej upoštevano, slovensko predstavništvo pa je zagotovljeno tudi v raznih občinskih komisijah.

Za povezavo in delovne stike z gospodarskimi krogi v matični državi je zadolžena mešana posvetovalna komisija pri Gospodarski zbornici Slovenije, ki usklajuje razne pobude in spodbuja poslovno sodelovanje.

Lahko torej zaključimo, da se Slovensko deželno gospodarsko združenje vse bolj uveljavlja, da krepi svojo pogajalsko moč in utrjuje položaj zamejskega gospodarstva kot temelja naše narodne bitnosti in obstoja. Ekonomska čvrstost, podjetniška neodvisnost in iznajdljivost predstavljajo namreč dragoceni družbeni vzvod, ki ne rojeva samo psihološkega občutka samostojnosti, temveč je predvsem materialna osnova za kolikor toliko samostojno življenjsko pot celotne skupnosti.

GRADIŠČE / SEJEM AGRICOLA

Furlanska vina pod žarometi

V Furlaniji vlada strah pred napovedano carinsko vojno ZDA

GRADIŠČE OB SOČI - Nekaj sto ljubiteljev vina, od ocenjevalcev do proizvajalcev trgovcev in gostincev bo od jutri, četrtka, 12. novembra, do nedelje, 15. novembra, v Gradišču ob Soči sodelovalo na prvi mednarodni konvenciji o furlanskih vinih, ki jo prireja društvo Arcigola slow food.

Na tak način bo prišla do še večje veljave enoteka v Gradišču, ki že več kot dvajset let reklamizira vina naše dežele. Udeleženci bodo štiri dni poslušali učene razprave o tukajšnjih vinih. Obiskali bodo tudi številna kmetijstva, posestva in kleti, seveda pa se bodo pomudili tudi v tukajšnjih gostiščih.

O vinu pa v teh dneh ne bo tekla beseda samo v Gradišču ob Soči. V Furlaniji v tem času na veliko razpravljajo o odločitvi evropskih sodnikov, da se v Brdih in v Furlaniji pridelano vino "tokaj" ne sme več "kititi" s tem imenom. Na sodišče so se namreč pritožili Madžari, ki zahtevajo, da se to ime ohrani samo za vino, pridelano v istoimenski deželi.

V Furlaniji je veliko strahu tudi zaradi napovedi, da bodo Združene države Amerike uvedle 200-odstotno uvozno carino na vina, uvožena iz Evrope. Nekateri v Vidmu trdijo, da gre na tržišča v ZDA kar 15 odstotkov vina, pridelanega v Furlaniji-Julijski krajini.

O vinu bo govor tudi v Gorici, kjer bo v začetku decembra 3. sejem trtnih sadik "Eurovite". Gre za najpomembnejši specializirani sejem te vrste v Evropi, ki je že s prvima dvema izvedbama doživel mednarodni uspeh. (AWS)

MENJALNIŠKI TEČAJI

10. novembra 1992

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,20	61,80	8,61	8,72	7,03	7,13
Akont	61,00	62,00	8,60	8,75	6.90	7,05
Banka Vipa d.d.	61,34	61,95	8,64	8,72	7,09	7,19
Banka Zasavje	60,70	61,90	8,63	8,80	6,60	7,20
BTC Terminal Sežana	61,30	62,10	8,60	8,75	7,06	7,18
Come 2 Us*	61,50	62,50	8,65	8,90	7,00	7,30
Dolenjske banke d.d.	60,35	61,80	8,50	8,80	6,95	7,20
Emona Globetour*	60,30	61,90	8,55	8,78	6,97	7,14
Eros Ljubljana*	61,45	62,00	8,65	8,85	7,00	7,15
Eros Kranj*	61,45	61,95	8,65	8,85	7,00	7,15
Eurotours International*	61,40	62,40	8,60	8,90	7,10	7,26
Fima*	61,30	61,80	8,60	8,80	7,05	7,20
Fira das	60,95	62,70	8,50	8,90	6,85	7,15
Golfturist	60,30	62,00	8,50	8,80	6,90	7,05
Graphtec and present	61,50	62,00	8,70	8,85	7,00	7,30
Hram Rožice	61,55	61,85	8,70	8,85	6,90	7,20
Hranilno kreditna služba	61,35	61,90	8,61	8,78	7,00	7,17
Ilirika Ilirska Bistrica	60,60	62,00	8,40	8,70	6,80	7,15
Ilirika Postojna	61,45	61,65	8,60	8,70	7,07	7,15
Ilirika Slovenj Gradec	61,40	61,65	8,60	8,71	7,05	7,15
Invest*	61,20	62,10	8,59	8,80	6,98	7,25
Italdesign*	61,35	61,95	8,65	8,78	7,05	7,15
Klub Slovenijales	61,30	61,90	8,65	8,85	7,00	7,20
Komercialna banka Triglav d.d.	60,55	62,36	8,51	8,99	7,00	7,39
Kompas Fintrade	61,40	61,99	8,65	8,79	7,00	7,22
Kompas Hertz Bled*	61,30	61,90	8,60	8,75	6,90	7,10
Kompas Hertz Idrija*	61,20	62,20	8,60	8,80	6,80	7,10
Kompas Hertz Velenje*	61,30	61,80	8,60	8,80	6,90	7,20
Kompas Hertz Celje*	61,50	62,20	8,60	8,85	7,00	7,30
Kompas Hertz Krško*	61,20	62,20	8,60	8,80	6,80	7,10
Kompas Hertz Maribor*	61,30	62,00	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,20	62,20	8,60	8,80	6,80	7,10
Kompas Holidays	61,20	61,90	8,55	8,80	6,80	7,25
Kreditna banka Maribor d.d.*	60,90	63,10	8,65	8,82	6,70	7,20
Libertas	61,25	61,80	8,50	8,70	7,05	7,25
Ljubljanska banka, d.d.	60,50	62,00	8,55	8,81	6,97	7,25
Mercator Turist	61,20	61,90	8,55	8,80	6,90	7,25
O.M.D.B.	61,50	61,90	8,60	8,79	6,90	7,20
Petrol*	61,60	61,95	8,65	8,75	7,00	7,15
Pionir Avtohiša	61,30	61,60	8,63	8,71	6,94	7,15
Publikum Ljubljana	61,35	61,84	8,63	8,80	7,04	7,23
Publikum Celje	61,30	61,90	8,58	8,78	6,95	7,15
Publikum Dobova	61,50	62,00	8,35	8,79	6,86	7,20
Publikum Kranj	61,30	61,89	8,62	8,79	6,95	7,14
Publikum Krško	61,50	62,20	8,35	8,79	6,86	7,20
Publikum Maribor	61,23	61,79	8,66	8,71	7,04	7,12
Publikum Metlika	61,00	62,00	8,60	8,80	7,00	7,20
Publikum Mozirje	60,91	61,89	8,56	8,80	6,70	7,20
Publikum Novo Mesto	61,20	61,90	8,50	8,77	6,95	7,20
Publikum Piran	61,00	61,90	8,40	8,65	6,95	7,10
Publikum Šentilj	61,23	61,79	8,66	8,71	7,04	7,12
Publikum Šentjur pri Celju	61,50	61,90	8,30	8,60	6,20	7,00
Publikum Trebnje	60,65	61,65	8,45	8,74	6,65	6,99
Publikum Žalec	61,40	61,99	8,60	8,80	6,99	7,19
Simotisk	61,30	61,80	8,55	8,70	6,80	7,10
Slov. investicijska banka d.d.*	61,40	61,90	8,55	8.85	6,75	7,20
SZKB	61,35	61,90	8,61	8,78	7,00	7,17
Sonce	61,40	61,95	8,66	8,80	7,10	7,25
Splošna banka Koper d.d.*	60,54	62,35	8,22	8,72	6,75	7,15
SŽ TTG Slovenijaturist*	61,00	61,80	8,60	8,70	6,50	7,00
Štajerska banka obrti in podj.	61,50	62,00	8,65	8,75	6,75	7,10
Tentours Domžale	61,30	62,00	8,55	8,80	7,00	7,25
Upimo	61,50	61,70	8,68	8,73	7,13	7,17
Valuta*	61,50	62,0	8,60	8,75	6,80	7,20

Tečaj velja danes: *

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 219 z dne 10. novembra 1992 — Tečaji veljajo od 11.11.1992 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	65,3052	65,5017	65,6982
Avstrija	040	šiling	100	840,5924	843,1218	845,6512
Belgija	056	frank/C	100	287,6100	288,4754	289,3480
Kanada	124	dolar	1	74,8744	75,0997	75,3250
Danska	208	krona	100	1543,0281	1547,6711	1552,3141
Finska	246	marka	100	1880,7317	1886,3909	1892,0501
Francija	250	frank	100	1751,2097	1756,4791	1761,7485
Nemčija	280	marka	100	5941,2509	5932,0470	5949,8431
Grčija	300	drahma	100	—	45,7776	45,9149
Irska	372	funt	1	—	157,1992	157,6708
Italija	380	lira	100	6,9315	6,9524	6,9733
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	19,0000	—
Japonska	392	jen	100	76,0572	76,2861	76,5150
Nizozemska	528	gulden	100	5256,8819	5272,7000	5288,5181
Norveška	578	krona	100	1453,1314	1457,5039	1461,8764
Portugalska	620	escudo	100	66,4170	66,6169	66,8168
Švedska	752	krona	100	1573,4864	1578,2211	1582,9558
Švica	756	frank	100	6574,2812	6594,0634	6613,8456
Velika Britanija	826	mak. denar	1	143,2432	143,6742	144,1052
ZDA	840	dolar	1	94,4742	94,7585	95,0428
Evropska Skupnost	955	ECU	1	116,0494	116,3986	116,7478
Španija	995	peseta	100	82,7996	83,0487	83,2978

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 11.NOVEMBRA 1992

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj) (A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT) APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. DECEMBRA. 1992:					1,000,000	564,462	589,598	1,154,061
29	59.3205	12.8925%	117.9197%	115.4061%	100,000	56,446	58,960	115,406
2) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA. 1993:					1,000,000	550,265	577,237	1,128,312
1 124	59.3205	110.0530%	115.5875%	112.8202%	100,000	55,026	57,794	112,820

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

10.NOVEMBRA 1992 menjalnica	v SLT za 100 HRD nakupni	prodajni
Abanka	13,00	17,00
Banka Zasavje	15,00	21,00
Dolenjska banka*	17,00	25,00
GraphTec, Ljubljana*	14,00	22,00
Ilirika- Ilirska Bistrica	16,00	23,00
Ilirika- Postojna	16,00	23,00
Invest*	14,00	20,00
Kompas Holidays	13,00	20,00
Otok*	13,30	17,00
Sonce	15,00	20,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

10. NOVEMBRA 1992 valuta	v LIRAH nakupni	prodajnii
ameriški dolar	1.335	-
nemška marka	855	-
francoski frank	248	-
holandski gulden	753	-
belgijski frank	37	-
funt šterling	2.035	-
irski šterling	2.220	-
danska krona	220	-
grška drahma	5,80	-
kanadski dolar	1.040	-
japonski jen	10,75	-
švicarski frank	945	-
avstrijski šiling	118	-
norveška krona	207	-
švedska krona	224	-
portugalski escudo	9	-
španska peseta	11,40	-
avstralski dolar	910	-
HUF	10	-
ECU	-	-
slovenski tolar	14	-
hrvaški dinar	2	-

ZVEZA BANK CELOVEC

10 NOVEMBRA 1992 valuta	v ŠILINGIH nakupni	prodajnii
ameriški dolar	11,0500	11,5500
kanadski dolar	8,7000	9,1000
funt šterling	16,7000	17,5000
švicarski frank	765,5000	795,5000
belgijski frank	33,5000	34,7000
francoski frank	203,7000	211,7000
holandski gulden	612,5000	636,5000
nemška marka	690,6000	714,6000
italijanska lira	0,8000	0,8400
danska krona	179,5000*	186,5000
norveška krona	169,0000	176,0000
švedska krona	183,0000	190,0000
finski mark	217,5000	228,5000
portugalski escudo	7,7500	8,1500
španska peseta	9,6500	10,1500
japonski jen	8,8500	9,1500
slovenski tolar	11,0000	11,8000
hrvaški dinar	1,8000	2,6000

Tečaj velja za 100 enot valute.
Vir: Zveza slovenskih bank v Celovcu.

KMEČKA BANKA - GORICA

10 NOVEMBRA 1992 valuta	v LIRAH nakupni	prodajnii
ameriški dolar	1.348	1.388
nemška marka	848	868
francoski frank	242	262
holandski gulden	748	763
belgijski frank	40	42
funt šterling	2.025	2.075
irski šterling	2.225	2.275
danska krona	208	228
grška drahma	5,5	6,8
kanadski dolar	1.055	1.090
SIT	14	15
švicarski frank	940	955
avstrijski šiling	116	123

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

10. NOVEMBRA 1992

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	11,20	12,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	11,00	12,25
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	11,20	12,00
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,50	12,50
Italija	Kmečka banka Gorica		
Italija	Tržaška kreditna banka		

DEVIZNI TRG BEOGRAD

10. NOVEMBRA 1992 država	valuta	enota	ZA DEVIZE nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	—	1816,00	—
Francija	frank	100	—	3773,00	—
Nemčija	marka	100	—	12779,00	—
Italija	lira	100	—	14,98	—
Švica	frank	100	—	1432,00	—
ZDA	dolar	100	—	20000,00	—
V.Britanija	funt	100	—	31080,00	—

opombe :Tečaji veljajo za jugoslovanski dinar.

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banked.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 11.novembra 1992 od 00.00 ure dalje

država	valuta	enota	ZA DEVIZE nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	867,8458	870,6884
Francija	frank	100	1807,9866	1813,9086
Nemčija	marka	100	6106,0000	6126,0000
Italija	lira	100	7,1562	7,1797
V.Britanija	funt	1	147,8873	148,3717
ZDA	dolar	1	97,5372	97,8567

Opomba: Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Stanovanjsko kom. banka	DEM	-	-

Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje.

Tečajna lista za odkup in prodajo deviz podjetij
Tečaj velja dne 11.novembra 1992 od 00.00 do 24. ure

banka	valuta	nakupni	prodajni
Creditanstalt - Nova banka	DEM	61,10	61,40
Bank Austria	DEM	61,03	61,35
UBK banka	DEM	61,05	61,35
SZKB	DEM	-	-

Devizni tečaji za USD, ATS, LIT in CHF so določeni na podlagi srednjih tečajev po trenutno veljavni tečajnici Banke Slovenije, pri drugih valutah pa je razmerje Banke Slovenije povečano oziroma zmanjšano za 0,25-odstotne točke. Tečaji veljajo za odkup prilivov in prodajo deviz do ECU = 30.000 na dan. Pri večjih prilivih in nakupih se tečaj določi v sporazumu.

* Banke, ki objavljamo tečaje, se zavezujemo kupovati in prodajati tujo valuto po objavljenem tečaju in v skladu s tekstom, ki dopolnjuje pogoje nakupa ali prodaje.

MILANSKI DEVIZNI TRG

10.NOVEMBRA 1992 valuta	v LIRAH nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	1.074,231	1.074,231	1.074,231
ECU Evropska sk.			
nemška marka			
francoski frank			
šiling			
holandski florint			
belgijski frank			
španska peseta			
danska krona			
irska lira			
grška drahma			
portugalski escudo			
kanadski dolar			
japonski jen			
švicarski frank			
avstrijski šiling			
norveška krona			
švedska krona			
finski mark			
avstralski dolar			

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

10. NOVEMBRA 1992 valuta	v DEM nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	1,593	1,597	1,601
francoski frank	29,530	29,610	29,690
nizozemski gulden	88,775	88,885	88,995
belgijski frank	4,853	4,863	4,875
španska peseta	1,395	1,400	1,405
danska krona	26,030	26,090	26,150
kanadski dolar	1,262	1,266	1,270
japonski jen	1,284	1,286	1,287
švicarski frank	11,060	11,116	11,260
avstrijski šiling	14,193	14,213	14,233
italijanska lira	1,167	1,172	1,177
švedska krona	26,525	26,605	26,685

NARODNA BANKA HRVAŠKE

11. NOVEMBRA 1992 država	valuta	enota	ZA DEVIZE nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	4563,0489	4576,7792	4590,5095
Kanada	dolar	1	408,1626	409,3908	410,5190
Francija	frank	100	9505,9452	9534,5488	9563,1524
Nemčija	marka	100	32103,4000,	32200,0000	32296,6000
Italija	lira	100	37,5610	37,6740	37,7870
Japonska	jen	100	413,5560	414,8004	416,0448
Švica	frank	100	35695,2247	35802,6326	35910,0405
Velika Britanija	funt	1	776,1318	778,4672	780,8026
Slovenija	tolar	100		490,0000	
ZDA	dolar	1	515,6544	515,2000	516,7456

NARODNA BANKA MAKEDONIJE

država	valuta	enota	ZA DEVIZE nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	5095,22	5110,55	5125,88
Kanada	dolar	1	414,73	415,97	417,22
Francija	frank	100	10620,43	10652,90	10648,35
Nemčija	marka	100	35892,00	36000,00	36108,00
Italija	lira	100	42,56	42,69	42,82
Švica	frank	100	40974,30	41097,59	41220,88
R. Hrvaška	dinar	100	—	213,00	—
Jugoslavija	dinar	100	—	150,00	—
R. Slovenija	tolar	100	—	689,00	—
ZDA	dolar	1	511,64	513,18	514,74

RUBRIKA

Hubblove slike galaktičnih zarodkov

Z vesoljskim teleskopom Hubble so ob pregledovanju neba odkrili množico oddaljenih galaksij nenavadnih oblik in zgradb. Nekatere - od Zemlje so oddaljene okoli 10 milijard svetlobnih let - niso spiralne ali elipsoidne kot večina sosednih. Eden od kozmoloških modelov vključuje dinamično interakcijo galaksij v zgodnjem vesolju: večje naj bi rasle z vključevanjem manjših. Če ta teorija drži, so pravkar odkrita nebesna telesa gradniki današnjih velikih galaksij. Uvodna opazovanja bi po mnenju strokovnjakov lajko pripomogla k razumevanju zakonitosti nastanka in razvoja galaksij.

Odkritja so del Hubblovega opazovanja zmerno oddaljenega vesolja, pri katerem s širokokotno kamero teleskopa fotografirajo naključno izbrana področja, glavni instrument (recimo spektroskop) pa je usmerjen proti drugemu cilju, oddaljenem približno 5 ločnih minut. Z usklajenim upravljanjem obeh naprav je mogoče precej povečati učinkovitost teleskopa. V okviru tega projekta nameravajo napraviti več tisoč posnetkov z različnimi valovnimi dolžinami svetlobe.

So odkrili planete? Nejasnosti v Taurus-Aurigi

Nedavno so v področju Taurus-Auriga, velikem kompleksu plinov in prahu v Galaksiji, našli nebesna telesa z majhno maso, ki sledijo zvezdam.

Podatki Infrardečega astronomskega satelita so omogočali raziskavo diskastih tvorb okoli mladih zvezd tega področja. Ker so ti diski ponekod prekinjeni, morajo po mnenju astronomov obstajati telesa, ki privlačijo snov.

Raziskovalci so našli osem zvezd s prekinjenim obročem. Razen v enem primeru je spremljajoče telo lahko planet, slabotna zvezda z manjšo maso ali pa rjava pritlikavka (nebesno telo, ki se razvija kot zvezda, ima pa premajhno maso, da bi se v središču začeli jedrski procesi). Ko je Mesec zastrl GK Tauri, so z Zemlje opravili dodatna opazovanja. Ti podatki pa kažejo, da spremljajoče telo ne more biti zvezda, ker je preslabotno.

Meritve so omogočile tudi oceno temperature na zunanjem robu reže diska. Ta znaša okoli 235 K, vodna para pa naj bi se tam utekočinila pri približno 200 K.Astronomi zato menijo, da bi se prvi veliki plinasti planet take zvezde lahko začel oblikovati na tistem delu diska, kjer se zaradi dovolj nizke temperature para utekočinja.

Premislek o jezikovni formi

Bližina med lingvistiko in logiko že dolgo vznemirja dosledne iskalce novega. Številne povezave se namreč zdijo kot nekaj, kar je popolnoma samoumevno, čeprav teh domnev ni mogoče potrditi z analizami, ne da bi se nevarno približali analognim rešitvam. Kajti bližina je pogosto neprehodna. Prav te vezi vedno znova označujejo spreminjajoče se možnosti, množico ravni teoretskih in pogovornih diskurzov, bodisi kot interferenca s preseženimi debatami o psihologizmih proti na videz večnim sociogenezam, ali kot sintetiziranje teorije informacij s teorijo samoregulacije. Odkar so na pohodu antikognitivne znanosti; tovrstne interference niso nič manjše. Verjetno bi spregledali pomembno napako, če bi jih tolmačili kot golo naključje, ki pač povzročajo bolj ali manj zanimive stranske učinke v naslovnih zgodbah.

Med take primere lahko štejemo očitno konvergenco strukturalne lingvistike s pozitivistično sociologijo. Utemeljitelji te sociološke šole so bili sprva prepričani, da je jezik nekakšna kolektivna institucija. Človeku se prikazuje kot danost, iz vnanjosti zadana vsakemu posamezniku, tako da praktično nima drugih možnosti za jezikovne inovacije, razen tistih, ki so v domeni pravil določene jezikovne skupine oziroma zunaj dosega njihovih sankcij, kar naj bi skupaj omogočalo ravnotežje sistema. Na osnovi podmen o družbeni totaliteti so izvedli sklep, da skupine oblikujejo tudi logična pravila za posamezne člane, še posebej s pomočjo jezika, ki da ustvarja inteligenco in vsebuje vse strukture vzgoje. Niti kasneje se mnoge smeri družbene in kulturne antropologije niso pomembneje oddaljile od teh predpostavk. Na koncu si v mejnih območjih pomagajo z doživljaji "svetosti".

V lingvistični optiki so verjetno natančni eksperimenti s korelacijami med jezikovnimi strukturami pogovornih izrazov, kakršne uporabljajo otroci, in njihovimi nivoji operacij, podobne redukcije. Rezultati teh eksperimentov bolj izražajo podrejanje govorice strukturam operacionaliziranja kot v obratni smeri, kar je še vedno t.i. pogovor gluhih, brez razvidne alokacije raziskovalcev. Ujeti so v vprašanje: Ali je univerzalna logika imanentna vsem pozameznikom, torej zadana posamičnim družbam, ali pa je zgolj njihov proizvod.

Ta dilema bi utegnila biti presežena, če bi sprejeli tezo, da se tudi sama logika konstituira v neki obči koordinaciji akcij, kjer naj bi bile obe plati že od vsega začetka nerazdružljivo povezane s skupnimi biološkimi koreni. Pričujoča pozicija posega v novo bogastvo formalizirane analize sistemov znakov, engramov; na drugi strani pa so tudi logiki že presegli probleme čiste formalizacije. Videti je, da kibernetika omogoča take modele, s pomočjo katerih se postopoma oblikuje sinteza teorije komunikacij in avtoregulacije. Kdaj bodo te raziskave dosegle t.i. notranji govor, nereverzibilne miselne procese, ni mogče napovedati.

Evropska konferenca o vesoljskem raziskovanju

V španskem mestu Granada se je končala dvodnevna konferenca o vesoljskih raziskavah. Udeležili so se je tudi ministri iz 13 držav, članic Evropske vesoljske agencije (ESA) ter Finske in Kanade, ki imata status opazovalk. Že na začetku konference so ugotovili, da evropskih projektov ne bodo opustili, temveč jih uskladili z materialnimi možnostmi in na novo opredelili mesto Evrope med vesoljskimi silami. Za vesoljske raziskave naj bi do leta 2000 porabili 22, 7 milijard ecujev ali približno 30 milijard dolarjev.

GEOGRAFIJA / ZEMLJEVIDI SE HITRO SPREMINJAJO, ZATO NOVA IZDAJA ATLASA SLOVENIJE NE PRESENEČA

Novemu topografskemu Atlasu Slovenije na pot

JURIJ SENEGAČNIK

Sedem let po prvi izdaji Topografskega Atlasa Slovenije smo dočakali drugo, popravljeno in dopolnjeno izdajo. Izšla je v sodelovanju Založbe Mladinske knjige in Geodetskega zavoda Slovenije. 109 topografskih kart v merilu 1:50000 je izdelal Geodetski zavod Slovenije. Njihovo vsebino so izpolnili večinoma po letalskih posnetkih iz let 1989 in 1990. Dopolnjeno imensko kazalo na koncu knjige vsebuje 52000 imen pokrajin, naselij, voda, gora, dolin in nekaterih samostojnih kmetij. Projekt je nastal pod vodstvom Vilija Kosa. Uvod je napisal Borut Ingolič, poglavja o slovenskih pokrajinah pa Stane Peterlin in Davorin Vuga. Atlas je izšel v trdi vezavi na 366 straneh (21 x 30 cm). Toliko o osnovnih podatkih iz osebne izkaznice novega atlasa.

Ob prvi izdaji leta 1985 je bilo o atlasu prelitega že veliko črnila. Mnogi so se upravičeno in manj upravičeno spotikali ob predstavitev "Slovenije kot na dlani", kot je obljubljala tedanja reklama. Ob sedanji popravljeni izdaji se zato ne bi spuščali v oceno osnovnega koncepta atlasa, saj je ostal v glavnem isti. Rajši se ozremo na vse tisto, kar je atlas prinesel novega. Po zagotovilih avtorjev naj bi namreč upoštevali vrsto pripomb, ki so bile izrečene ob prvi izdaji.

Pa pojdimo lepo po vrsti. Za predgovorom B. Ingoliča se začne glavni del atlasa. To so topografske karte v merilu 1:50 000. Verjetno lahko mirno zapišemo, da način prikazovanja reliefa v novi izdaji atlasa pomeni velik korak nazaj za večino uporabnikov. Relief je v novi izdaji namreč prikazan brez senčenja. Argumentacija, da se je s tem povečala čitljivost kart, se bo verjetno večini zdela sila za lase privlečena. Slovenija je namreč hribovita država, saj le eno šestino površja tvorijo kotline in nižine. Vse ostalo je bolj ali manj vzpet in razgiban svet, ki ima ponekod bolj in drugod manj izrazito slemenitev. Že na fluvialnem reliefu alpskega in predalpskega sveta to slemenitev iz poteka izohips na nesenčeni karti razberemo precej težje. Subpanosko gričevje in dinarske kraške planote se spremenijo v pravi blodnjak "nametanih" topografskih znakov.

Na novo vrisane gozdne ceste so vsekakor velika pridobitev atlasa.

Človek pa preprosto ne more razumeti dejstva, da so bile na starem atlasu pravilno vrisane nekatere pešpoti, ki jih na novem sploh ni več. Primer za to lahko damo iz skrivnostnega in za javnost dolgo zaprtega območje Kočevske reke, ki so ga nedavno odprlli za turiste. Na starem atlasu (natisnjenem še v času zaprtosti tega območja) je tako na primer vrisana pot z Inlaufa (Borovec pri Kočevski reki) proti Krempi, Krokarju in v dolino Kolpe. Danes je to območje odprto za javnost in omenjena pot celo na novo markirana, v atlasu pa je ne najdemo več. Pešpoti so verjetno sploh najšibkejša točka atlasa. Žal se s tem zmanjša uporabnost za potencialno zelo veliko množico uporabnikov - izletnikov.

Velika pomanjklivost atlasa (tako starega kot novega) pa je dejstvo, da slovensko zamejstvo ni predstavljano v celoti. Tu se zopet srečamo z nelogičnostjo. Cel kup kart namreč prikazuje izključno tuje (avstrijsko, italijansko ali hrvaško) ozemlje. Ali se ne bi dalo dodati le še par kart, pa bi bilo zamejsto pokrito v celoti? Naši sosedje imajo dobre kartografske podlage za ta območja. Turistične (planinske) zemljevide za avstrijsko Koroško ali za Julijske Alpe v Videmski pokrajini lahko tam kupimo v skoraj v vsaki trafiki. Najbolj mačehovski pa je odnos do slovenskega Porabja na Madžarskem, ki je v novem atlasu odrezano v celoti.

Nadvse koristna lastnost v novem atlasu je 12 novih načrtov 14 slovenskih mest. Uporabnost atlasa se bo tako bistveno povečala. Izbor posameznih mest pa bi bil morda lahko tudi nekoliko drugačen. Koristna je upodobitev Murske Sobote, še koristnejša pa bi bila morda upodobitev dvakrat večjega Velenja. V atlasu ga namrač ni. Vseeno pa lahko ravno te mestne načrte štejemo kot glavno novo pridobitev atlasa in avtorjem za zamisel lahko samo čestitamo. V bodoči izdaji bi verjetno veljalo dodati še kakšno mesto.

Mestnim načrtom sledi nekoliko obnovljena in dopolnjena predstavitev posameznih pokrajinskih enot v sliki in besedi. Slike so večinoma res visoko kvalitetne. Še posebej so nazorni nekateri odlični letalski posnetki. Spremni tekst sicer ne sledi konceptu nobene posebne geografske regionalizacije, vendar to tudi ni bil njegov izrazit namen.

Zelo dobrodošla novost so tudi nekateri statistični podatki o Sloveniji, ki sledijo na dveh straneh. Tu pa bi veljalo določene podatke bolj razdeliti in dodati še nekaj novih vsebin. Samo nekaj strani takšnega dodatka bi atlasu dodatno razširilo uporabnost.

V tem zapisu smo nanizali le nekaj misli in tudi kritičnih dejstev o novem Atlasu Slovenije. Za oceno bi potrebovali več prostora, predvsem pa bi bilo potrebno atlas najprej temeljito preizkusiti na terenu. Zamisel avtorjev novega atlasa, da bomo lahko že čez nekaj let dočakali ponovno (tretjo) izdajo, pa lahko številni uporabniki pozdravimo z navdušenjem.

KEMIJA / RAZISKOVALCI SO ODKRILI TRIDIMENZIONALNO MOLEKULO OGLJIKA

Kemična revolucija

Prerokujejo ji še veliko prihodnost v elektroniki in drugih vrstah tehnologij

M. KRMELJ

V znanosti ne manjka primerov nenadejanih ali izjemnih, lahko tudi čisto naključnih odkritij. Tako raziskovalec odkrije piko na filmu teleskopa kot planet, ki je še bolj oddaljen od Plutona, interpretira podatke na plinskem kromatografu kot nov element ali identificira iz kupa fosiliziranih kosti še neznanega človeškega prednika. Težava je v tem, da pogosto prihaja do zmot, napak ali napačnih ugotovitev. Za prvo piko na filmu se izkaže, da je šlo za motnjo, podatke na plinskem kromatografu je podal onesnaževalec in ostanki nove Eve so pripadali pač stari opici.

Pred nedavnim je na področju kemije prišlo do enega takih odkritij, ko so raziskovalci po naključju odkrili molekulo, oblikovano kot nogometna žoga. Sestavlja jo 60 atomov ogljika. Votla krogla je precej podobna tistim znamenitim geodezijskim kupolam, ki jih je zasnoval in skonstruiral znani arhitekt Buckiminster Fuller.Tako so raziskovalci po omenjenem arhitektu krstili tudi molekulo Buckminsterfuleren - C60. Njen kemični simbol takoj asociira na superraketno gorivo, nove terapije za zdravljenje raka, plastiko 21. stoletja, peresno lahke baterije, mikroskopsko majhne kroglične ležaje in nove vrste računalniških čipov. Videti je, da ni nicesar, česar molekula buckiminsterfuleren ne bi bila sposobna. V sedmih letih, ko je prišlo do tega tihega ali neopaznega odkritja, se je izkazalo, da imajo kroglice "bucky" večstransko in široko družino (bratranci imajo tudi 70 ali več ogljikovih atomov), tja do oblik, kot so cevi, ne samo kroglaste oblike, ter vse do oblik diamantov, ko so te molekule izpostavljene pritisku. V svoji kristalni kletki lahko vežejo kovine, kar vse obeta novosti v elektroniki. Lahko blokirajo močno svetlobo laserjev ali sonca, in to znatno bolje od katerih koli znanih materialov, ki so jih proučevali v te namene. Kroglice se lahko odbijajo, tudi ko zadenejo v jeklo pri hitrosti skoraj 28.000 kilometrov na uro.

Prva proizvodna enota za izdelavo kroglic "bucky" je začela delovati lansko leto v skladišču v Tucsonu (Arizona). Raziskave so že tako napredovale, da posamezni znanstveniki ali raziskovalci objavljajo strokovne članke o teh eksotičnih majhnih molekulah na vsakih 13 ur ali kar 700 strokovnih člankov na to temo letno. Julija so raziskovalci iz ZDA in Rusije poročali o najdbi prvih v naravi dobljenih kroglic "bucky" v kamnini, imenovani šungit. Našli so jih tudi v ostankih, ki jih je za seboj pustil majhen meteorit, ko je udaril v satelit.

Za navdušence geometrije naj povemo, da gre za "skrajšani, prisekani ikozaeder", samo za malentost večji od premera

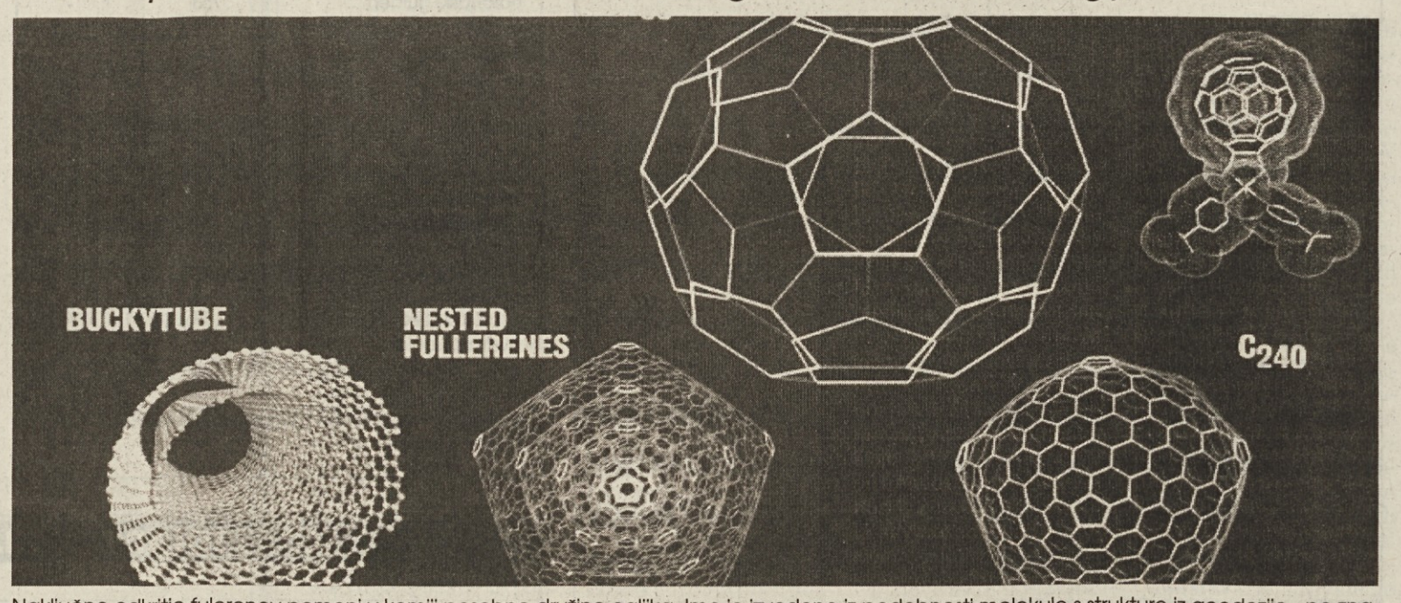

Naključno odkritje fulerenov pomeni v kemiji posebno družino ogljika. Ime je izvedeno iz podobnosti molekule s strukturo iz geodezije - po znanem ameriškem arhitektu Buckminsterju Falerju. Njegove kupule so med najmočnejšimi konstrukcijami. (Povzeto po Newsweeku)

ene miljardinke metra. Zamišljate si jih lahko kot tridimenzionalne verzije benzena, obroča atoma ogljika, ki je tako vsestranski, da pomeni gradbeni del za več kot 6 milijonov kemijskih snovi od plastike pa tja do farmacevtskih proizvodov. Najprej so bili prepričani, da so kroglice "bucky" stabilne, celo izredno stabilne, in da lahko reagirajo z drugimi materiali. Kemiki so se šele nedavno naučili, da lahko dodajo dodatni atom ogljika in dušika v fuleren in s tem ustvarijo "bunnyball" (zajčjo kroglico), kroglico "bucky" z dvema ušescema, podobnima oblikama, ki štrlita iz dodatnega atoma ogljika. Ta odpira pot do fuleroidov, kompleksnih sestavin, ki temeljijo na fulerenih. "Govorimo o deset tisočih, sto tisočih, morda celo milijonih sestavin, ki jih lahko naredimo iz kroglic 'bucky', od katerih vsako pripravimo tako, da ustreza zahtevanim lastnostim, " omenja fizik Lowell Lamb z arizonske univerze. "Čez noč je postala organska kemija tridimenzionalna znanost. Zapustili smo ploščati svet in šli v vesolje."

Precej raziskovalcev napoveduje kroglicam "bucky" veliko prihodnost v elektroniki. Od vrste atomov, ki jih vključimo ali dodamo v molekulo, lahko le-ta prevaja majhne ali velike količine elektrike ali pa je sploh ne prevaja. Smalley te kroglice imenuje "mamilokroglice", ker je "bucky" omamljena z drugo molekulo ali atomom. Lansko leto je skupina raziskovalcev laboratorija AT in T Bell izvedla tak postopek s kroglicami "bucky" in kalijem. Ugotovili so, da so molekule postale superprevodniki, ki so lahko prevajali električni tok brez upora pri temperaturi do minus 220 stopinj Celzija. Smalley je pridobil fuleren, ki ima uran, v drugem primeru pa je zamenjal enega od ogljikovih atomov z atomom bora. Ni še jasna uporabnost različnih fulerenov. Sprehajamo se sem ter tja po periodnem sistemu in se sprašujemo, kaj za vraga lahko naredimo? " Vendar nekaj že slutimo. Nekatere spojine kroglic "bucky" so polprevodniki, ki spominjajo na silicij, ki bo uporaben v računalniških čipih. V laboratorijih tovarne Bell ugotavljajo, da so te molekule superprevodniki in bodo lahko nekoč prevajale elektriko po žicah brez upora. Britanski raziskovalci so lansko leto pridobili C60, v katerem ima vsak atom ogljika za partnerja atom fluorja. Skupaj ogljik in fluor sestavljata teflon; britanski uspeh je morda pokazal, da bi bile te majhne teflonske kroglice lahko ali odlično mazilo ali celo kroglični ležaji.

Molekula, ki obeta največ, sploh ni kroglasta. Če se grafit zasuka ali zvije, nastane namesto krogle cev "bucky". Ta cev je tisočkrat tanjša od grafitnih vlaken; najbrž gre za najmočnejša vlakna, kar jih poznamo, in bi bila lahko uporabna za majhne mikroskopske žice. Pri tem teoretični kemik Carter White iz mornariškega raziskovalnega laboratorija ugotavlja: "Gre za vsaj tako dober kovinski prevodnik, kot je baker." Cevi je lansko leto odkril raziskovalec Sumio Yijima pri družbi NEC na Japonskem. Cevke "bucky" so ravno tako eden od najmočnejših materialov, je prepričan arizonski raziskovalec Lowell Lemb.Slabo je, da raziskovalci še ne morejo narediti ene same cevke "bucky". Vse so nekako take kot ruske babuške, vložene druga v drugo. Tudi kroglice "bucky" obdajajo plasti zmeraj večjih molekul fulerenov, kot nekakšne plasti čebule.

Za aktivne kemike raziskovalce ter vse, ki so vpleteni v igro s kroglicami "bucky", gre tako za zapeljiv in skrivnosten izziv. "Kam vse to vodi, mi moja kristalna krogla ne pove, " še dodaja White iz mornariškega laboratorija. Nič za to: volje do poskusov ne manjka. Začetni zagon samega odkritja je še živ.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m., ob 20.30 (Kosovelova dvorana) Adriano Banchieri: Festino-marginalna komedija, Hortus Musicus iz Celovca. Cena vstopnic 250 SIT. 1

13. t.m. ob 21.30 (Klub CD) Zagreb Kabaret, dramaturgija Drago Žagar, režija, teksti in glasba Zagreb kabaret. Cena vstopmnic 250 SIT.

30. t. m., in 1. decembra (Gallusova dvorana): Kralj Lear, avtor projekta Radko Polič, režija in dramaturgija Dušan Jovanović. Vstopnice so že v prodaji. Cena vstopnice 600, 500, 400 SIT, za dijake in študente z izkaznico CD bo na razpolago omejeno število vstopnic po 200 SIT.

Informacije vsak delovnik od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9 do 14. ure in uro pred začetkom predstave; tel. 061/222-815.

KD ŠPANSKI BORCI

DANES: ob 20. uri bo na sporedu predstava Mira Gavrana: Mož moje žene. Nastopata Ivo Ban in Iztok Valič. Cena vstopnic 350 SIT. Informacije in rezervacije na tel.: 061/ 448-920.

V PRIHODNJIH DNEH: 20. t.m., ob 20. uri gostovanje Prešernovega gledališča Kranj s predstavo R. Cooney: Zbeži od žene.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

DANES: ob 19.30. (red O in izven) M. Fray: Hrup za odrom, režija B. Kobal. Cena vstopnic od 420 do 600 SIT. Informacije in rezervacije na tel.: 061/158-222.

JUTRI: ob 19.30 (študentski B) M. Fray: Hrup za odrom.

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m., ob 19.30 (izven in konto) M.Fray: Hrup za odrom. 14. t. m., ob 19.30 (izven in konto) E. Kishon: Bil je škrjanec, režija B.Kobal.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 T. M. Plautus: Komedija o loncu, režija Aleš Jan. Gostovanje v Žirovnici.

V PRIHODNJIH DNEH: 14. t. m., ob 16. uri premiera otroške igre P. Golia in T. Parkljič: Srce igračk, režija Eva Škofič - Maurer. Vstopnice so že v prodaji. Cena vstopnic za otroke od 150 do 200, za odrasle od 200 do 300 SIT. Informacije in rezervacije po 17. uri na tel.: 061/312-860.

DRAMA SNG

DANES: ob 18. uri (izven in konto) W. Shakespeare: Timon Atenski, režija Vito Taufer. Informacije in rezervacije na tel.: 061/221-462.

JUTRI: ob 11. (zaključena za osnovno šolo) in 16. uri (za Srednjo zdravstveno šolo) William Shakespeare: Timon Atenski.

V PRIHODNJIH DNEH: 13. in 14. t.m ob 19.30 (izven in konto) W. Shakespeare: Timon Atenski.

MALA DRAMA

JUTRI: ob 20. uri (za izven in konto) Aldo Nicolai: Blagi pokojniki, dragi možje. Melodramski nastop Polone Vetrih.

Vstopnice so že v prodaji. Informacije in rezervacije vsak delovnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do pričetka predstave na tel.: 061/221-511.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 20.uri (zaključena predstava za Gospodarski vestnik) Claudio Cinelli: Mani D' Opera. Ob 12. in 19. uri gostovanje v Sevnici s predstavo Peter Weiss: Noč gostov, režija V. Taufer. Informacije in rezervacije na tel.: 061/310-610.

KUD FRANCE PREŠEREN

V PRIHODNJIH DNEH: 12. in 14. t. m., ob 21. uri predstava Tarzan v epizodi Veliki mrhovinar, Gledališče Ane Monro. Cena vstopnice 400 SIT. Informacije na tel.: 061/332-288.

TRST

KULTURNI DOM

Slovensko stalno gledališče

JUTRI: 16. uri za abonma red I: Aldo Nicolai, Hamlet v pikantni omaki - v izvedbi SSG.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Stalno gledališče FJK

DANES: ob 20.30 : Bohumil Hrabal, Una solitudine troppo rumorosa - izvaja Stalno gledališče FJK v sodelovanju z Gledališko zadrugo iz Sardinije in Mittelfestom iz Čedada V glavni vlogi Paolo Bonacelli. Režija Giorgio Pressburger. V abonmaju: odrezek st. 3. Red premierski.

Za vstopnice in rezervacije se lahko zglasite pri osrednji blagajni v pasaži Protti in v gledališču Rossetti.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 20.30: Carpinteri in Faraguna, Putei e putele. V glavnih vlogah Ariella Reggio, Orazio Bobbio, Mimmo Lo Vecchio in Gianfranco Saletta. Režija Francesco Macedonio.

V PRIHODNJIH DNEH: 12, 13. in 14. t. m., ob 20.30 ter v nedeljo, 15. t. m. ob 16.30 ponovitev iste predstave.

CELOVEC

GALLO NERO

DANES: ob 20. uri kabaret: Zgodbice za srček (Geschichterln fuer 's Herzerl) s Christianom Hoelblingom.

BELJAK

KLETNI TEATER

DANES: ob 20. uri Samuel Beckett/Rupert Henning: Endspiel/Morgenzeit.

GORICA

KULTURNI DOM GORICA

V PRIHODNJIH DNEH: 15. decembra bo predstava SSG, P.A. Čehova, Češnjev vrt. 22. decembra :B. Slade, Ob letu osorej. Gostovanje Cankarjevega doma iz Ljubljane. Predstave se bodo odvijale v teatru G. Verdi v Gorici (ul. Garibaldi 4), s pričetkom ob 20.30. Informacije v uradu Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) tel.: (0481) 33288.

TRŽIČ

OBČINSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 20.30 uri baletna predstava Zgodbe iz Mahabharate. Večer indijskih plesov v izvedbi Indijsko klasično plesno gledališče - Kathakali.

ČEDAD

GLEDALIŠČE RISTORI

DANES: ob 20.30: Noel Coward, Spirito allegro - v izvedbi gledališke skupine Maria Chiocchia. V glavnih vlogah Ugo Pagliai in Paola Gassman. Režija Francesco Però.

V PRIHODNJIH DNEH: v sredo, 18. t. m., ob 20.30: musical Jerryja Hermana in Harryja Flersteina, La Cage aux Follies - v izvedbi Compagnia della Rancia. V glavnih vlogah Carlo Reall, Gianfranco Mari in Renato Scarpa. Režija Saverio Marconi.

VIDEM

DVORANA PALAMOSTRE

DANES: ob 21. uri začetek gledališke sezone "Contatto" z monologom Alessandra Bergonzonija Anghingò. Ponovitve do vključno nedelje, 15. t. m.

SEŽANA

KULTURNI DOM SREČKA KOSOVELA

V PRIHODNJIH DNEH: 16. t. m. ob 9.30 in 11.00 (za modri abonma) gostovanje gledališča Loža s predstavo A.P.Čehova: Snubač. 17. t. m., ob 20. uri erotična drama Divja orhideja II., režija Zulman King, igrata Nina Siemaszko in Tom Skerritt. Cena vstopnic 200 SIT.

KRANJ

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 (za abonma zeleni, izven in konto) gostovanje Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice s predstavo Sam Shepard: Pokopani otrok.

JUTRI: ob 19.30 (za abonma četrtek, izven in konto) gostovanje Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice s pedstavo S. Shepard: Pokopani Otrok. Ob 12. in 20. uri gostovanje v Kopru s predstavo Georges Feydeau: DO-RE-MI-FEY-DEAU.

V PRIHODNJIH DNEH: 16. in 27. t. m., predstava (za izven in konto) Ray Cooney: Zbeži od žene. Vstopnice so že v prodaji. Informacije in rezervacije na tel.: 064/222-681

JESENICE

V PRIHODNJIH DNEH: do 14. t. m. potekajo tradicionalni, že peti po vrsti, Čufajevi dnevi, dnevi gledališča in lutk.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR

DANES: ob 19.30. gostovanje Loškega odra iz Škofje Loke s predstavo Neila Simona: Zares čuden par.

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m., ob 19.30 gostovanje KUD Zarja Trnovlje - Celje s predstavo Branislava Nušića: Mr. Dolar. 14. t. m., ob 19.30 premiera Willeam Whycherley: Podeželanka.

ZAGREB

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE

DANES: ob 19.30 drama Ivan Aralica: Propast magnuma, režija Ivica Kunčević. Igrajo: Kruno Šarić, Zvonimir Zoričić, Anja Šovagović, Dragan Despot in drugi.

V PRIHODNJIH DNEH: 14., 18., 20. in 22. t. m., ponovitev predstave Ivana Aralica: Propast magnuma.

GLASBA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 19.30. (Kosovelova dvorana) bo v okviru koncerta Mladi Mladim nastopil Pihalni kvintet Clasic Wind 5.Cena vstopnic 150 SIT.

JUTRI: ob 19.30 (Gallusova dvorana) Tra-ta-ta, zdaj igra naša muzika, koncert zlastih pihalnih orkestrov.

Ob 21.30 (Klub CD) Šukar, ciganske pesmi.

V NASLEDNJIH DNEH: 13. t. m. ob 20. uri (Gallusova dvorana) Koncert simfonikov RTV Slovenija (zeleni abonma). 14. t. m. ob 19.30 (Linhartova dvorana) Trutamora Slovenica. 16. t. m. (Linhartova dvorana) nastop kitaristov Joa Passa in Elliota Fiska. 22. t. m. (Gallusova dvorana) pa nastopa Odeon pope trio. Vstopnice so že v prodaji. Informacije na tel.: 061/158-121.

OPERA SNG

V PRIHODNJIH DNEH: 13. t. m., ob 15. uri (mladinska) J.Golob: Krpanova kobila. 14. in 26. t. m., ob 19. uri Verdi: Nabucco. 21. in 28.t. m., ob 19. uri Puccini: Tosca. 24. t. m., ob 19. uri J. Offenbach: Hofmanove pripovedke. 25. (ob 19. uri) in 27. (ob 16.30) t. m., J. Strauss ml.: Netopir.

KLUB K4

JUTRI: ob 20 uri Jazz delavnica, ki jo bosta vodila Nino de Gleria ter Vlado Battista. Informacije od 10. do 16. ure na tel: 061/113-282.

CELJE

DVORANA KINA UNION

DANES: ob 19.30 III. abonmajski koncert Slovenske filharmonije. Dirigent Marko Letonja, solistka Jasna Corrado-Merlak, harfa. Predprodaja vstopnic pri Zavodu za kulturne prireditve in pri blagajni kina Union.

MURSKA SOBOTA

GRAJSKA DVORANA

JUTRI: ob 19. uri koncert pihalnega kvinteta Clasic-wind iz Salzburga.

CELOVEC

DOM GLASBE

DANES: ob 19.30 (velika dvorana) koncert Ernsta Kovačiča (violina-solo), izvedel bo dela Eugena Ysaye, Bela Bartoka, Johanna S. Bacha.

BELJAK

KONGRESNA HISA

DANES: ob 20. uri Musical-show, najboljše iz Freudiana, Cats in West-Side-Story.

DVORANA PARACELSUS

DANES: ob 20. uri koncert tradicionalne glasbe z Japonske. Nastopajo Gasho Arakawa, Akemi Takeya in Dieter Strehly.

TRST

KULTURNI DOM

V PRIHODNJIH DNEH: v petek, 13. t. m., ob 20.30 otvoritveni koncert Glasbene matice, sezona 1992/1993. Nastopil bo Simfonični orkester Slovenske Filharmonije iz Ljubljane. Solistka Jasna Corrado-Merlak - harfa. Dirigent Marko Letonja.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

V PRIHODNJIH DNEH: v nedeljo , 15. t. m., ob 11. uri bo na sporedu koncert posvečen 300-letnici Tartinijevega in 200-letnici Rossinijevega rojstva.

Nastopila bo pianistka Paola Bruni. Na sporedu Beethoven in Rossini.

Koncerti bodo trajali do 13. decembra. Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità in v Muzeju Revoltella eno uro pred pričetkom koncerta.

CERKEV SV. FRANČIŠKA

V PRIHODNJIH DNEH: v petek, 13. t. m., ob 21. uri drugi koncert nabožne glasbe. Pod taktirko Lü Jia bosta nastopila orkester in zbor orkester gledališča Verdi. Na programu Mozartov Ave Verum, Wagner in Camile Saint-Saëns. Solisti Anna Maria Ferrante, Claudia Clarich, Paolo Zizich in Paolo Rumetz.

GLEDALIŠČE MIELA

V PRIHODNJIH DNEH: v sredo, 25. t. m., ob 20.45 : koncert pianista Ralpha Suttona - organizira Tržaški jazzovski krožek.

V četrtek, 17. decembra, ob 17. uri: koncert dua Kenny Drew in Niels O. Pedersen.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNJIH DNEH: v ponedeljek, 16. t. m., ob 20.30: drugi koncert Tržaškega koncertnega društva. Nastopil bo kvartet Cherubini.

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 2. decembra: koncert kantavtorja Mimma Locasciullija; 25. januarja 1993 koncert Francesca De Gregorija; 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

NOVA GORICA

KULTURNI DOM

DANES: ob 20. uri koncert orkestra Slovenske Filharmonije. Dirigent Marko Letonja, solistka Jasna Corrado-Merlak - harfa. V ponedeljek, 23. t. m., koncert Godalnega ansambla Tartini iz Ljubljane. Dirigent Stojan Kuret, solistka Violeta Smailović - violina.

RAZNE PRIREDITVE

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 21. uri (Klub CD) Večer z umetnikom: Drago Jančar. Z avtorjem Razbitega vrča, Pogledala angela, Pomehljivega poželenja,... se bosta pogovarjala Aleš Berger in Jaroslav Skrušny. Vstopnine ni, vstopnice lahko dvignete pri blagajni CD.

JUTRI: ob 19. uri (Kosovelova dvorana) Lov za zelenim diamantom, potopisno predavanje Simona Kravanje o prečkanju Južne Amerike od Bogate do Ria de Janeira. Cena vstopnice 180 SIT.

FILOZOFSKA FAKULTETA

V PRIHODNJIH DNEH: 17. t. m., Humanistični simpozij (Predavalnica 34) Oto Luthar: Zagate socialne zgodovine. 24. t. m. Iztok Saksida: Crna Eva, mati vseh živih.

NAPOVEDUJEMO: 1. decembra Jože Vogrinc: Je mogoče ne-razumeti?. 8. decembra Neda Pagon: Iz zgodovine imaginacij 18. stoletja. 15.decembra Peter Vodopivec: Ali zgodovina sploh lahko predvideva?. 22.decembra Milorad Pupovac. 5. januarja 1993 prof. Ernest Gellner. 12.januarja 1993 dr. Borut Telban: Strah pred biti viden in strah pred nevidnostjo v vasi Ambonwari na Papui - Novi Gvineji. Vstop prost.

Informacije na tel.: 061/150-001, int. 388 - oddelek sociologije.

KUD FRANCE PREŠEREN

DANES: ob 20. uri predavanje (Vesela znanost) B. Baskar: Quarta Pars in njeno mesto v konstituciji etnologije.

TINJE (AVSTRIJSKA KOROŠKA)

DOM SODALITAS

DANES: ob 19.30 predavanje na temo: Ali smo na vse veke obsojeni na nezaupanje in predsodke na južnem Koroškem?, dr. Jožeta Marketza o nalogah in možnostih Cerkve pri pospeševanju pravičnega sožitja.

ŠPETER

OBČINSKA DVORAVA

V PRIHODNJIH DNEH: v petek, 13. t. m., ob 20. uri XVIII. Ciklus benečanskih kulturnih dnevov: Umetnostni in kulturni stiki med Slovenijo in Benečijo od XV. do XVII. stoletja. Predavala bosta prof. Silvester Gabršček: Nekatere vezi med Furlanijo in Gorenjsko ter prof. Giovanni Maria Del Basso: Furlani in slovenska kultura.

RAZSTAVE

LJUBLJANA

PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE

(Prešernova dvorana):
(tel.: 061/218-846)

Do 15. t. m. si lahko ogledate veliko razstavo žuželk in njihovega raziskovanja. Prikazane so nekatere najstarejše zbirke žuželk z našega muzeja, prve publikacije o žuželkah v naših krajih, razni načini lova žuželk, v osrednjem delu dvorane pa so predstavljene glavne skupine žuželk. Razstava je odprta od torka do sobote od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za posameznike je 100, za skupine 70 SIT. Informacije: tel.: 061/218-862.

MESTNA GALERIJA

(tel. 061/212-896)

Do 21. t. m. je odprta razstava del Denisa Bowna, znanega angleškega slikarja in grafika. Denis Bown sodi med pionirje abstraktne umetnosti v Veliki Britaniji.

Galerija je odprta od torka do sobote od 10. do 18. ure in v nedeljo od 10. do 13. ure. Informacije: tel.: 061/212-896.

ZVEZA DRUŠTEV SLOVENSKIH LIKOVNIH UMETNIKOV

Do 20. t. m. je na ogled razstava del Milene Braniselj - skulpture in grafike. Razstava je odprta od ponedeljka do petka od 10. do 18. ure. Vstop prost..

GALERIJA KRKA

Do 18. t. m. je odprta razstava slik akademskega slikarja Tadeja Pogačarja.

Razstava je odprta od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure. Vstop prost.

VERDI / ZARADI PRENOVITVENIH DEL

Letošnja sezona gledališča Verdi v Dvorani Tripcovich

Tržaško operno gledališče Verdi preživlja eno najtežjih obdobij v svoji stoletni zgodovini, kljub temu pa bo operno-baletna sezona 1992/93 redno stekla, pa čeprav v začasnih prostorih in njihovim zmogljivostim podrejenim repertoarjem. Sezona se bo namreč začela 16. decembra s slavnostnim koncertom orkestra in zbora gledališča Verdi pod vodstvom dirigenta Carla Millesa v preurejeni bivši avtobusni postaji pri železniški postaji, ki bo do takrat nared za sprejem občinstva in predstave po preureditvenih delih, ki trajajo že dober mesec.

To je zgoščeno najpomembnejše sporočilo s sobotne tiskovne konference, ki jo je vodstvo gledališča priredilo v dvorani Baronccini družbe Assicurazioni Generali v Ul. Trento 8. Dvorana v preurejeni avtobusni postaji se bo imenovala »Dvorana Tripcovich« po istoimenski pomorski družbi, ki je financirala preureditvena dela in dala dvorano v uporabo gledališču Verdi za ves čas trajanja neodložljivih prenovitvenih del v tradicionalnem gledališču Verdi, ki naj bi po sedanjih predvidevanjih trajala do konca leta 1994, kar praktično pomeni za dve sezoni. Predsednik družbe Tripcovich je baron Raffaello de Banfield, ki je obenem tudi umetniški vodja gledališča Verdi. V »Dvorani Tripcovich« bo 934 sedežev izključno v parterju z enako vidnostjo odra, imela pa bo tudi bar in druge služnostne prostore.

Razumljivo je, da je bilo vodstvo gledališča Verdi prisiljeno repertoar sezone 1992/93 prilagoditi prostorskim in tehničnim pogojem začasne dvorane in odra in da pač ne bo mogoče uprizarjati takoimenovanih »velikih« oper, ki zahtevajo monumentalno sceno in maso nastopajočih, toda vodstvo gledališča je po zatrditvah tako ravnatelja Giorgia Vidussa kot umetniškega vodje Raffaella de Banfielda, storilo kar je bilo v teh pogojih mogoče storiti, da bo sezona repertoarno in po zasedbah kakovostna, skratka taka, da bo ohranila dosedanji prestiž tržaškega gledališča. Pri tem je treba upoštevati tudi dejstvo, da se gledališča, kot v ostalem skoraj vsa gledališča v Italiji, nahaja v hudih finančnih stiskah iz katerih spričo krčenja državnih subvencij ni pričakovati skorajšnjega izhoda, prej nasprotno. Pri predvidenem proračunu za sezono 1992/93 v višini 36 do 37 milijard lir, manjka gledališču kljub maksimalnemu varčevanju vsaj 5 milijard lir, trenutno pa nima niti sredstev za izplačilo novembrskih plač skoraj 300 nameščencem, Da bi sezono lahko kljub temu izpeljalo, se je vodstvo gledališča zateklo k ustanovitvi sponsorizacijskega konzorcija h kateremu so doslej pristopili poleg Assicurazioni Generali še Cassa di Risparmio, Lloyd Adriatico in družba SA-SA, katerim naj bi pridružile še druge tržaške in deželne gospodarske stvarnosti.

Po uvodnem simfoničnem koncertu 16. decembra, ko bosta na sporedu Beethovnova uvertura »Die Weihe des hauses« (Posvetitev hiše) in slovita Deveta simfonija op. 25 v d-molu z orkestrom in zborom gledališča Verdi in solisti in po petih ponovitvah koncerta, se bo redna operno-baletna sezona začela 12. decembra z uprizoritvijo baleta »Hrestač« P.I. Čajkovskega z baletnim zborom gledališča Verdi in solisti vrhunskimi gostujočimi solisti, v koreografiji Giuliane Barabaschi in pod taktirko Guerrina Gruberja. (Vseh predstav bo deset, kar velja tudi za vsa dela na repertoarju).

Naslednja dela na repertoarju so:

Od 2. do 14. februarja enodejanki »La voix humaine« (Cloveški glas) z glasbo Francisa Poulenca in »Cavalleria rusticana« (Kmečka čast) Pietra Mascagna, obe deli pod taktirko hrvaškega dirigenta Nikše Bareze v režiji Paola Trevisija;

Od 27. februarja do 11. marca: »Carobna piščal« (Die Zauberflöte) Wolfganga Amadeusa Mozarta z dirigentom Lü Jio v režiji Stefana Viziolija v nemškem izvirniku in z nadnapisi v italijanščini;

Od 23. marca do 4. aprila tragična drama »Gaetana Donizettija »Lucia di Lammermoor« (Lucija Lammermurska) z dirigentom Lü Jio v režiji Patrizie Gracis;

Od 17. aprila do 4. maja Strindbergova drama »Gospodična Julie« na glasbo Antonia Bibala v prvi izvedbi v Italiji z dirigentom Frankom Cramerjem v režiji Franca Giraldija;

Od 11. do 23. maja »Kavarniška kantata« (Kaffee-Kantate) Johanna Sebastiana Bacha in »Rinaldo« Johannesa Brahmsa z dirigentom Charlesom Farncombejem v režiji Stafenuttija, obe deli v nemškem izvirniku in v prvi scenski izvedbi;

Od 4. do 10. junija »Ulyssea« (Bloom of Dublin), musical Anthonyja Burgessa v krstni izvedbi z odrsko priredbo Maria Maranzane z dirigengom Guidom Cergolijem in v režiji Edma Fenoglie.

Med solisti bodo mnogi ugledni italijanski in tuji pevci. Repertoar je na tiskovni konferenci na kratko predstavil umetniški vodja Raffaele de Banfield, po ravnatelju Vidussu pa so spregovorili še videmski župan Zanfagnini, ki je Verdiju zagotovil zanimanje Vidma in dežele, upravni delegat družbe Tripcovich Agostino Della Zonca, podpredsednik upravnega sveta gledališča Verdi Giorgio Cesare, tržaški občinski odbornik za kulturo Perelli in drugi.

j.k.

EVROPA / PRODOR HLADNEGA ZRAKA OD SEVEROZAHODA

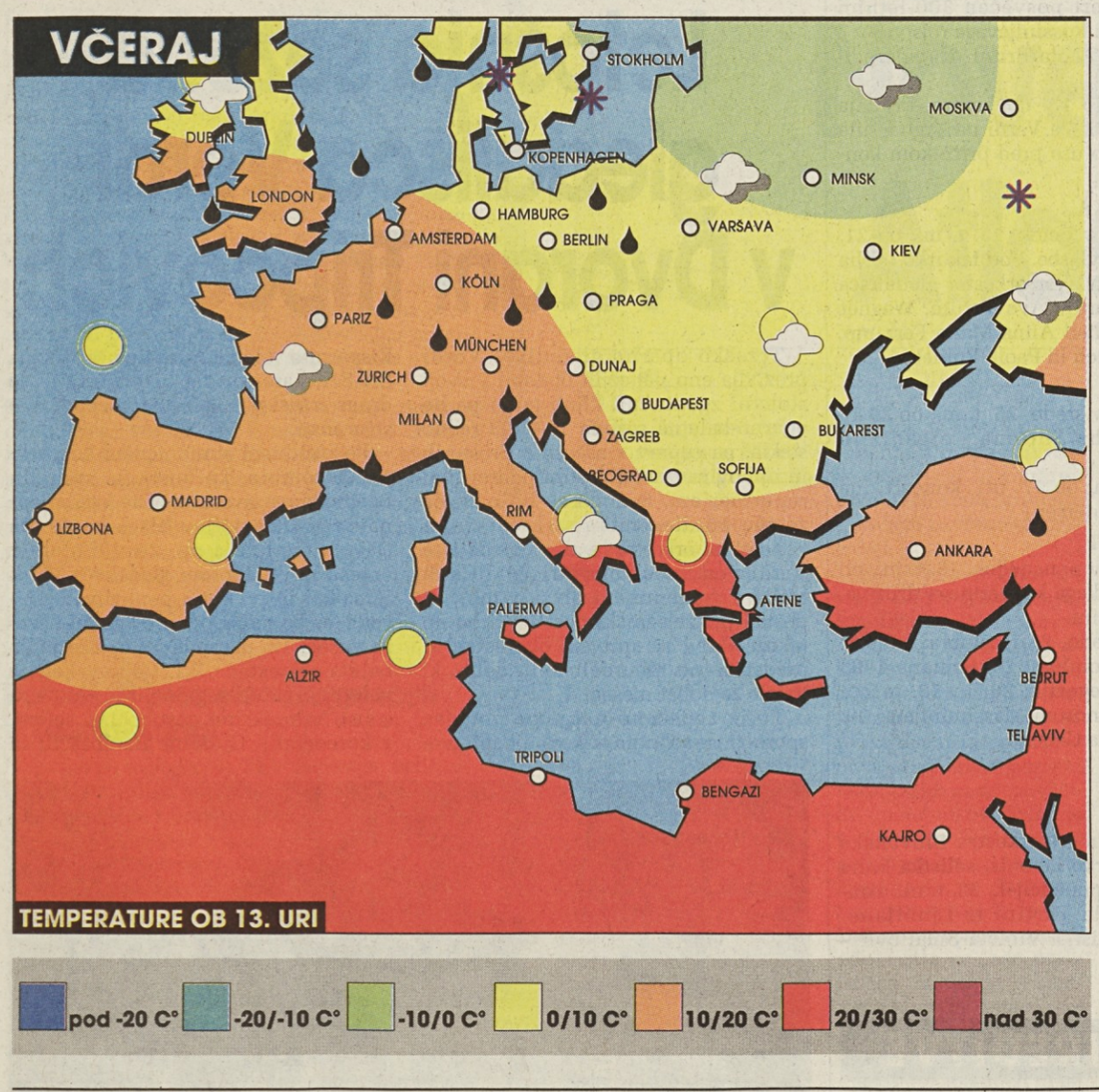

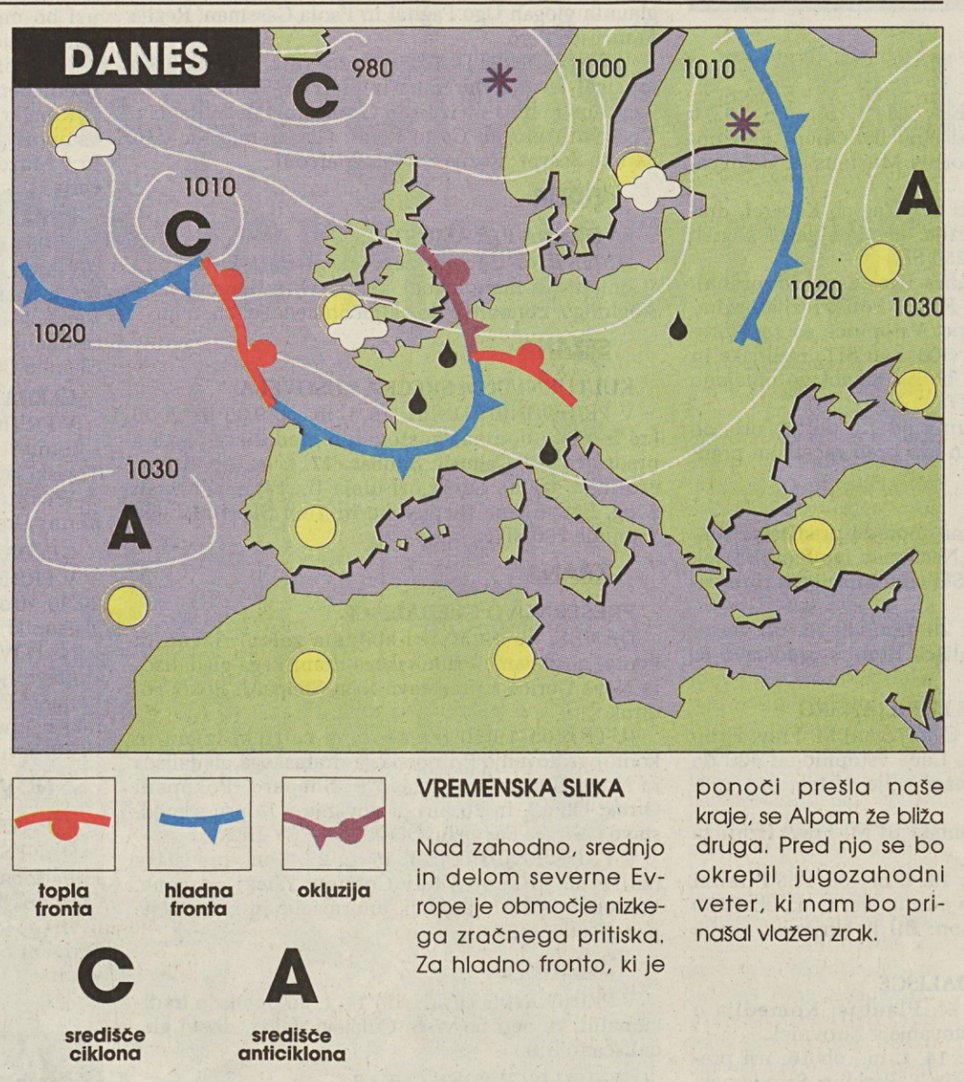

VREMENSKA SLIKA

Nad zahodno, srednjo in delom severne Evrope je območje nizkega zračnega pritiska. Za hladno fronto, ki je ponoči prešla naše kraje, se Alpam že bliža druga. Pred njo se bo okrepil jugozahodni veter, ki nam bo prinašal vlažen zrak.

VREMENSKE NAPOVEDI HIDROMETEOROLOŠKEGA ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

HELSINKI	-0/-2
OSLO	4/0
STOCKHOLM	3/-1
KOPENHAGEN	6/4
MOSKVA	1/-8
BERLIN	5/1
VARŠAVA	4/-4
LONDON	12/6
AMSTERDAM	9/8
BRUSELJ	9/9
BONN	9/8
FRANKFURT	7/6
PARIZ	12/9
DUNAJ	6/0
MUNCHEN	5/1
ZURIC	0/1
ŽENEVA	13/6
BEOGRAD	11/-2
NICA	18/10
BARCELONA	17/10
ISTAMBUL	15/6
MADRID	18/5
LISBONA	20/12
ATENE	22/14
LARNAK	23/11
TUNIZ	28/16
ALŽIR	24/15
MALTA	23/14
JERUZALEM	21/10
KAIRO	24/14
BUKAREŠTA	8/-8

ALPE-JADRAN / HITER PREHOD FRONTE V NOČI NA ČETRTEK

TEMPERATURE

VČERAJ OB 7. IN OB 13. URI	
LJUBLJANA	4/8
BRNIK	4/7
MARIBOR	1/10
CELJE	0/11
NOVO MESTO	-1/8
NOVA GORICA	8/11
MUR. SOBOTA	-1/8
PORTOROŽ	10/14
POSTOJNA	3/9
IL. BISTRICA	4/8
KOČEVJE	-2/8
ČRNOMELJ	-2/7
SL. GRADEC	5/10
BOVEC	5/8
RATEČE	2/9
VOGEL	1/2
KREDARICA	5/3
TRST	12/14
VIDEM	9/-
GRADEC	3/6
CELOVEC	4/10
ZAGREB	-1/9
REKA	10/12

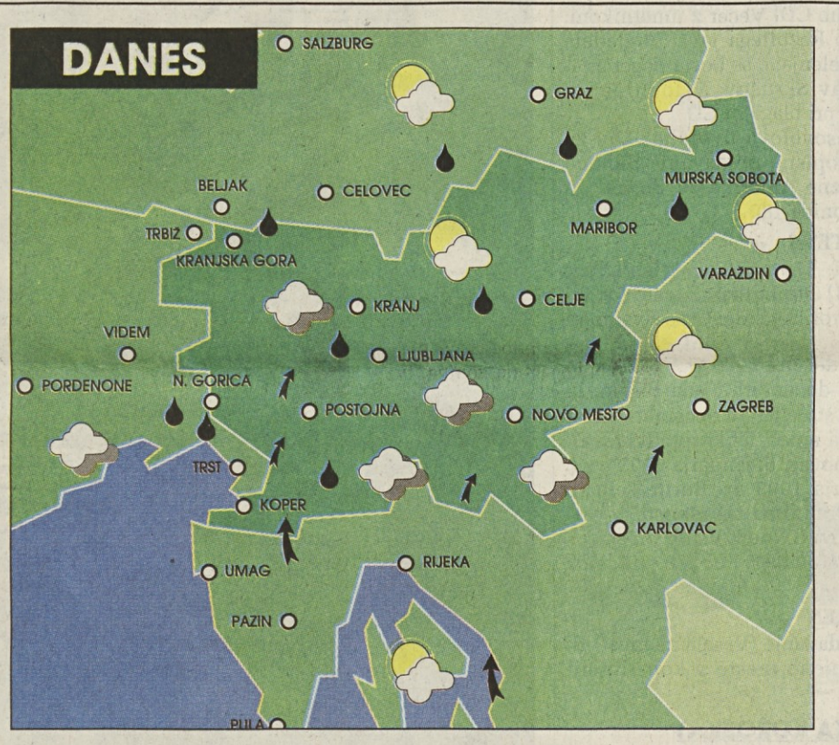

V SLOVENIJI: Zmerno do pretežno oblačno bo. Pihal bo jugozahodnik. Popoldne ali zvečer bo v zahodnih krajih spet pričelo deževati. Najvišje dnevne temperature bodo od 10 do 16° C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Prevladovalo bo oblačno vreme. Popoldne bo ponekod v severni Italiji spet pričelo deževati. Pihal bo jugozahodni veter.

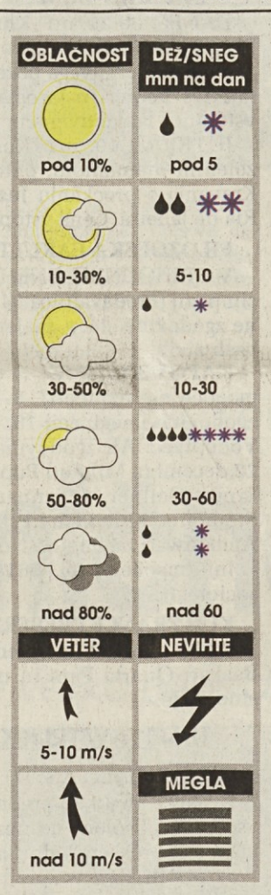

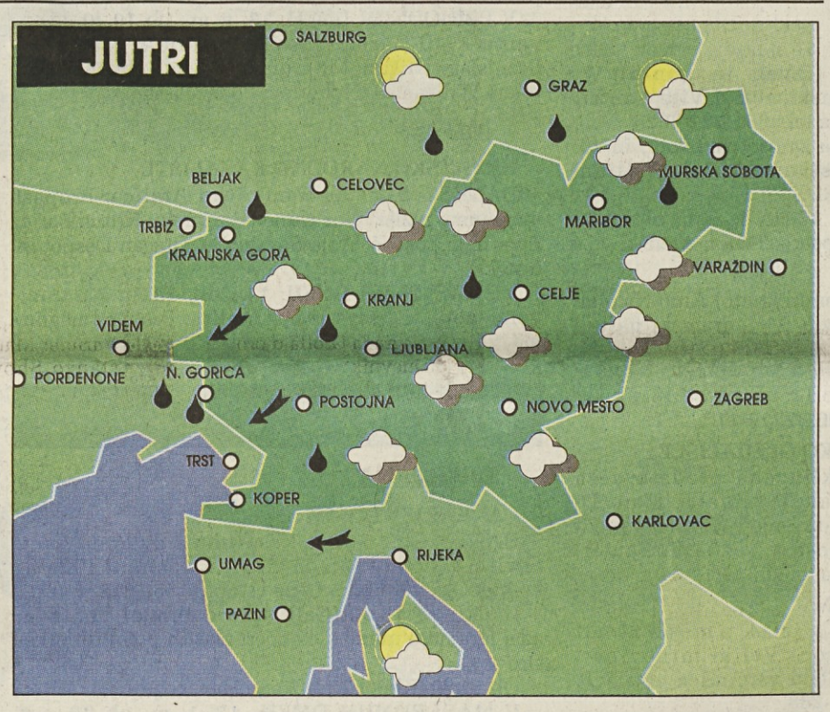

V SLOVENIJI: Pretežno oblačno bo. Padavine bodo čez dan povsod ponehale. Ohladilo se bo, na Primorskem bo začela pihati burja.

OBETI: V petek bo suho in hladno. Burja na Primorskem bo postopno oslabela. V Furlaniji, ob severnem Jadranu ter na Primorskem se bo delno zjasnilo.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO_2 v mikrogramih na m^3 zraka:

Ljubljana	39
Maribor	50
Celje	44
Trbovlje	87
Hrastnik	24
Zagorje	138
Šoštanj	15
Velenje	-

STANJE VODA

Pretok v m^3/s ob 7. uri:
Mura, G. Radgona: 160, Drava HE Dravograd: 250, Sava Radovljica: 57, Sava HE Mavčiče: -, Sava Radeče: 314, Sora Suha:19, Ljubljanica Moste: 132, Savinja Laško: 51, Krka Podbočje: 95, Kolpa Radenci: 34, Soča HE Doblar: 78.

HOROSKOP

OVEN 21-3/20-4 : *Primeren dan je, da dokončate večino začetih stvari. Morda si boste zaželeli nekaj športne vadbe ali vsaj sprehoda v naravo. Držite svoja čustva pod nadzorom.*

BIK 21-4/20-5 : *Uredili ste si življenje in sedaj ponovno prehajate v napad, v nova osvajanja. Pazite, da ne boste pretirano ostri, saj se boste sicer nekomu zamerili. Zdravje se izboljšuje.*

DVOJČKA 21-5/21-6 : *To kar vam bo danes uspelo, bo še dolgo odmevalo. Zavidali vam bodo in tako je prav. Ne zanemarite dobronamernega nasveta starejše osebe.*

RAK 22-6/22-7 : *Prav sedaj premorete veliko volje in energije za urejanje domačega okolja. Motivacije vam ne manjka, torej zavihajte rokave.*

LEV 23-7/23-8 : *Enkrat želite tako, drugič pa spet drugače. Zavedajte se, da se ne vrti ves svet okoli vas, pa čeprav bi tako želeli. Napetosti in prepiri z neko mlajšo osebo so na obzorju.*

DEVICA 24-8/22-9 : *Trenutek je, da se soočite z manjšimi neprijetnostmi zavoljo tistega, kar vam je resnično pomembno. Kar boste sedaj žrtvovali bo v prihodnosti več kot poplačano.*

TEHNICA 23-9/22-10 : *V taki zmešnjavi ne morete niti delati niti dihati. Vaše organizacijske sposobnosti so na psu, zato raje stisnite zobe in nekoliko počakajte. Večina stvari se bo razvozlala sama.*

ŠKORPJON 23-10/22-11 : *Zdravi ste, sposobni tudi, nič vam ne manjka, zakaj torej ne ukrepate? Naj vas ne bo strah, tveganje je lahko tudi poplačano. Prisotnost mlajše osebe vas bo osrečila.*

STRELEC 23-11/21-12 : *Delo, delo in samo delo je tisto, kar vas zdaj najbolj zanima. Tako je prav, toda po službi se morate posvetiti tudi življenjskim prijetnostim, ne pa obremenjevati ostalih.*

KOZOROG 22-12/20-1 : *Ali za vas ne bo nikoli konec študiranja? Vedno znova se poglabljate v tisto, kar vas sme zanimati, pa tudi v tisto kar vas ne bi smelo. Spočijte se!*

VODNAR 21-1/19-2 : *Pohvale v poslovnem življenju kar dežujejo. Zadovoljni ste sami s seboj, pa vendar vas nekje v ozadju razjeda strah, da se bo pojavil nekdo boljši, vendar - konkurenca je zdrava.*

RIBI 20-2/20-3 : *Želite si zdravega življenja in veliko rekreacije, pa ne najdete pravega časa. Zato si boste morali razjasniti, kaj je za vas resnično pomembno.*

CESTE / NORMALNO PREVOZNE

Ceste po Sloveniji so bile včeraj suhe in normalno prevozne. Promet v notranjosti je potekal tekoče in brez zastojev. Na mejnih prehodih ni bilo daljšega čakanja za prestop meje. Regionalna cesta Planina-Rakek je bila še vedno poplavljena in zaprta za ves promet. Delne zapore so bile na cestah Šentilj-Sladki vrh, Hajdina - Macelj in Stahovica - Kamniška Bistrica.
Za jutri priporočamo voznikom previdnost, predvsem v jutranjih urah zaradi megle po kotlinah ter spolzkega in vlažnega cestišča. Predvsem v višjih predelih je na izpostavljenih mestih možna poledica. Zastojev ne pričakujemo.

belinka ambient
ekološka barva za les

V VEDNOST

Odnos človeka do pitne vode

Voda je osnovna potreba za življenje večine živih bitij. Industrijsko razvita družba s svojimi dejavnostmi vode močno onesnažuje in s tem ogroža pitno vodo zase in življenjski prostor za živali in rastline. Največji onesnaževalec je človek, ki v končni fazi nosi tudi vse posledice neodgovornega ravnanja z naravo.

Naša prihodnost je prav gotovo odvisna tudi od tega, če bomo uspeli zmanjšati vpliv svojih dejavnosti na vodo do take mere, da bodo vodotoki obdržali oziroma ponovno dobili funkcijo življenjskega prostora kot sestavnega dela pokrajine in okolja. Prav posebna pozornost pri tem velja zaščiti virov pitne vode. Tehnologija čiščenja onesnažene vode je že tako napredovala, da je tehnično mogoče odstraniti veliko večino škodljivih snovi. Obenem pa je cena čiščenja tako visoka, da ga tudi v najbolj bogatih družbah dejansko izvajajo le redko kje. Zelo redki pa so tudi vodovodi, kjer se lahko pohvalijo s tem, da se vsebnot toksičnih snovi v njihovi vodi nikoli ne približa kritičnim vrednostim in je zardi vpliva fekalnih odpadkov ni potrebno klorirati ali kako drugače obdelati.

Kakovost voda v Sloveniji ni posebno dobra. V letu 1990 je v Sloveniji živelo 1,999.945 prebivalcev. Onesnaženje, ki so ga s svojo dejavnostjo povzročili v vodah je bilo v letu 1991 toliksno, kot bi na tem prostoru živelo 4,993.833 ljudi, v letu 1987 pa celo 6,586.510 ljudi.

(Martina Zupan)

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

10.00 Denver, poslednji dinozaver - ponovitev 2. dela ameriške risane nadaljevanke
10.25 Po belih in črnih tipkah, ponovitev 5. dela glasbene serije
11.00 Prava Charlotte, ponovitev 2. dela angleške nadaljevanke
12.00 Poročila
17.00 TV dnevnik I
17.10 Klub klobuk
19.30 TV dnevnik II
20.05 Film tedna: Pot upanja, švicarski barvni film
22.00 Srečanje z Jutrovim na Ptujskem gradu, 4. oddaja
22.10 Sprehodi po Stari Ljubljani, 5/9 oddaja
22.40 TV dnevnik III, VPS 2240
23.10 SOVA:
Radio FM, 7. del ameriške humoristične nanizanke, VPS 2210
Beverly Hills, 90210, 5. del ameriske nadaljevanke, VPS 2335

SLOVENIJA 2

15.55 Osmi dan, ponovitev
16.45 Sova, ponovitev
Haggard II, 3. del ameriske nanizanke
Beverly Hills, 90210, 4. del ameriske nadaljevanke
18.00 Slovenska kronika
18.10 Regionalni program - Maribor
19.00 Psiho
19.30 TV dnevnik: HTV
20.00 Pari, tv igrica
20.30 Gozdarska hiša Falkenau, 33. del nemske nadaljevanke
21.00 Sportna sreda: Košarka (M): Šest desetletij Harlem Globetrotters
21.50 Vinko Vodopivec: Ljudski pastir in pisatelj

KANAL A

10.25 Astrološka napoved
10.30 Ris, risanke in spoti
11.00 Drugačen svet, ponovitev 27. dela am. nadaljevanke
19.02 Male živali
20.00 Risanka
20.15 Dnevnoinformativni program
20.32 Kult-ura, pol ure kulture
21.00 Alamo, 2. del ameriškega barvnega filma - Po knjigi Trinajst dni do slave J. Lona Tinkla
22.30 Drugačen svet, 28. del ameriške nadaljevanke
23.15 Božidar Jakac: Podobe na filmskem traku, 8. del
23.45 Poročila v angleščini: Deutsche Welle
0.25 MCM

KOPER

18.00 Primorska kronika
Studio 2 mladi

RAI 1

6.50 Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15 Nad.: Little Roma, vmes (11.00) vesti
11.55 Vremenska napoved
12.00 Variete: servizio a domicilio, vmes (12.30)dnevnik 1
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Variete: prove e provini a Scommettiamo che..?
14.30 Italijanska kronika
14.45 Film: Orgoglio e passione (pust., 1957)
16.10 Mladinski variete: Big
17.55 V Parlamentu in vesti
18.10 Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45 Variete: Ci siamo?
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 Film: Una Magnum per McQuade (1983)
22.30 Nočni dnevnik
22.45 Sportna sreda, vmes dnevnik, vreme in iz Parlamenta
0.55 Filmske novosti

RAI 2

6.50 Variete: Videocomic
7.00 Otroski variete
9.35 Ristorante Italia
9.50 Film: Il primo uomo sulla luna (kom., '60)
11.25 Nan.: Lassie
11.50 Kratke vesti
11.55 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik, Gospodarstvo in vreme
13.45 Politična tribuna
14.20 Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.40 Kronika v živo: Detto tra noi
17.15 Vesti in iz Parlamenta
17.25 Nan.: Poliziotti alle Hawaii, nato šport
18.20 Nan.: Hunter
19.15 Nad.: Beautiful
19.45 Dnevnik in šport
20.30 Aktualno: Ragazzi per morire
22.20 Nagrada Grolla d'oro
23.25 Dnevnik
23.45 Neapelj pripoveduje

RAI 3

7.00 Sat News
11.35 Tečaj angleščine
12.00 Kratke vesti iz Milana
12,10 Krožek ob dvanajstih
14.00 Deželne vesti
14.20 Popoldanski dnevnik
15.15 Šola se posodablja
15.45 Samo za šport
17.20 Sportna rubrika Derby
17.30 Nanizanka: I mostri
18.00 Dok. oddaja: Geo
18.30 Risanke: BlobCartoon
18.50 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Telegiornale Zero
20.05 Variete: Blob
20.25 Una cartolina
20.30 Mi manda Lubrano
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Milano, Italia
23.40 Nanizanka

RETE 4

6.55 Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
10.05 Nad.: Marcellina, 10.40 Ines
11.10 Variete: A casa nostra
11.40 Kratke vesti
11.45 Nad.: Celeste
13.00 Nad.: Sentieri
13.30 TG 4vesti
13.55 Variete: Buon pomeriggio
14.00 Nad.: Sentieri, Maria
15.25 Rubrika o lepoti
15.50 Nad.: Amanda, Febbre d' amore
17.30 TG 4vesti
17.40 Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.00 Kviz: La cena è servita
18.55 TG 4 vesti
19.30 Nad.: Gloria
20.30 Variete: Questo è amore
22.30 Kviz: Io, tu e mammà
23.15 TG 4 nočne vesti
23.30 Film: Cane di paglia (dram., ZDA 1971)

CANALE 5

6.30 Na prvi strani
8.35 Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30 Nan.: la casa nella prateria (i. M. Landon)
11.30 Variete: ore 12
13.00 Dnevnik TG 5
13.25 Aktualno: Sgarbi quotidiani
13.35 Variete: Non è la RAI
14.40 Aktualno: Forum, 15.15 Agenzia matrimoniale, 15.45 Ti amo parliamone
16.00 Otroski variete
18.00 Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Striscia la notizia
20.40 Aktualno: Affari di famiglia, 22.00 Scene da un matrimonio
22.30 Aktualno: Spazio 5
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.20 Pregled tiska
6.30 Otroški variete
9.15 Nanizanke
12.45 Odprti studio
13.00 Nan.. Magnum P.I.
14.00 Otroski variete
16.00 Variete: Unomania
16.05 Nan.: Happy Days
16.35 Varieteja: E' pericoloso sport, Twin Clips
17.25 Nan.: Agli ordini papà
17.55 Varieteja: Lo dici tu, 18.00 Mitico
18.30 Nan.: MacGyver, šport
19.45 Varieteja: Benny Hill Show, Karaoke
20.30 Film: In tre si litiga meglio (kom., 1987)
22.10 Film: Pelle d'acciaio
24.00 Nan.: Cin cin
0.30 Odprti studio, pregled tiska in Studio sport

TMC

8.30 Tečaj angleščine
8.45 Nad.: Doppio imbroglio, 9.30 Potere
10.00 Rubrika: Ženska TV
11.40 Nan.: Doris Day Show
12.10 Variete: Kosilo z Wilmo
13.00 TMC News— Sport
14.00 Film: Il sentiero della gloria (pust., ZDA 1942, i. Errol Flynn, Alexis Smith)
16.00 Risanke: Snack
16.15 Variete: Amici mostri
17.15 Rubrika: Ženska TV
19.30 Vesti: TMC News
19.55 Nan.: Maguy - La frottola del fidanzamento
20.25 Nogomet: Inter—Stuttgart (prijateljska)
22.25 Variete: T' amo TV
23.25 Nočne vesti in vreme
23.45 Sportna oddaja: Mondocalcio
1.00 Nan.: Ai confini dell'Arizona
2.00 Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30 Risanke
12.00 Nad.: Cara cara
13.05 Nan.: I Campbell's
13.45 USA Today News
14.00 Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.45 Deželni programi
17.20 Risanke
19.00 Nan.: I Campbell's, Diamonds
20.30 Film: Inferno in Florida (pust., ZDA 1977, r. Corey Allen, i. David Carradine)
22.12 News Line - Vesti
22.30 Variete: Colpo grosso story
23.30 Film: Lo scorpione (krim., Fr. 1962)
1.10 Variete: Colpo grosso story (pon.)

TELEFRIULI

16.55 Kratke vesti
17.00 Starlandia
18.00 Nan.: Mago Merlino
18.30 Nad.: Destini
19.00 Večerne vesti
19.00 Rubrika o obrtništvu
20.00 Ena rastlina na dan
20.30 Film: Sweet Lorraine (kom., ZDA 1987)
22.15 Rubrika
22.30 Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00 Rayanovi, ameriška nadaljevanka
13.20 Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanka
14.10 Hudobna ženska, ameriški barvni film
15.30 Glasbeni vrtiljak Alfreda Lacosegliaza
16.00 Novice
16.05 Čarobna svetilka, otroški program
17.00 Prijatelji! Prijatelji!, dokumentarni film
18.00 Primorska kronika
19.00 Vse danes - TV dnevnik
19.25 Rayanovi, ameriška nanizanka
19.50 Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanka
20.40 Bersaglio
21.10 Šok moderne umetnosti, 3. del ameriške dokumentarne serije
22.00 Arhitektovi nasveti
22.12 Blackout, norveški barvni film

Avstrija 1

6.00 Textvision
9.00 Čas v sliki; Roseanne; Angleščina; Vedno težave s Harryjem, ponovitev am. filma; Reportaže iz tujine, pon.
13.35 Sinha Moca, 42. del
14.00 Kobra, prevzemite
15.00 Jaz in ti, otroški program
15.05 Niklaas - deček iz Flandrije, risana serija
15.30 Čudežni cilinder, lutke
15.50 Pri filmskih čarovnikih v Hollywoodu
16.20 Nekoč je bilo
17.00 Mini čas v sliki
17.10 Wurlitzer
18.00 Čas v sliki
18.30 Grad ob Vrbskem jezeru
20.15 Zmaga ljubezni, 3. del
22.45 Nikogaršnja zemlja, tv film
0.25 Mesto iluzij, am. film

Avstrija 2

16.45 Čas v sliki
16.55 Leksikon umetnikov
17.30 Zemlja in ljudje
18.00 Harry in Hendersonovi: Slovo
18.30 Nasmehnite se, prosim, igra
19.00 Lokalni spored
19.30 Čas v sliki, vreme
20.00 Kultura
20.15 Argumenti
21.30 Crno na belem
22.00 Čas v sliki
22.30 Šport
0.15 Jam - The Australian Jazz Orchestra, iz kongresne dvorane v Beljaku
1.00 Poročila, Tisoč mojstrovin

Hrvaška 1

7.00 Poročila
Problemčki, 7. del angleške humoristične nanizanke
10.00 Poročila
10.05 TV šola
11.15 Ameriška angleščina
11.30 Zgodbe o lisici, 3. in 4. del
12.00 Poročila, Živalski svet
13.30 Monofon
14.00 Poročila
14.05 Slika na sliko
14.50 Speča vohuna, ponovitev 2. dela angleške nadaljevanke
16.00 Poročila
16.35 Divji svet otrok, 6. del
18.05 Z druge strani morja, dokumentarna oddaja
18.35 Santa Barbara, 246. del am. nadaljevanke
19.30 Dnevnik
20.05 Vprašajte oblasti, angleški barvni film
21.15 Dnevnik povratnika s fronte, dokumentarna oddaja
21.45 Vinske pesmi
22.50 TV dnevnik
23.15 Slika na sliko
0.00 Poročila v angleščini
0.05 Sanje brez meja
0.10 Poročila

Hrvaška 2

17.45 Nemi filmi Charlieja Chaplina, ponovitev
19.30 Dnevnik
20.05 Najbolj strašni umor, 2/6 del humoristične serije
20.40 Otoki ljubezni, dokumentarni film
21.35 Speča vohuna, 3. del angleške nadaljevanke, 1991
22.25 Osman, dokumentarni film o nastajanju predstave
23.35 Horoskop
23.40 Video strani

Madžarska

5.40 Dobro jutro
8.30 Čez dan
8.35 Na konju smo, 26. del nemške serije
10.00 Miami Vice, ameriška nadaljevanka
11.00 Igra
11.15 Za otroke, mamice in očke
12.00 Poročila
17.00 Pregled dogodkov dneva
17.30 Mladinski magazin
17.55 Nogomet: Grčija-Madžarska, kval. tekma za SP, prenos iz Soluna
20.00 Dnevnik
20.40 Stoletnica rojstva skladatelja P. Abrahama
22.10 Druga madž. armada na Donu, dok. serija
0.20 Dnevnik

SATELIT

SUPER
5.30 Victory poslovne novice The Mix; 12.30 Finančne novice; 12.40 Media Europe; 13.30 Novice; 14.00 Inside edition; 14.30 Serie Noire, 16.00 The Mix; 17.00 On the Air; 18.30 Bonanza; 19.30 Serie Noire; 20.00 I Spy; 21.00 Inside Edition; 21.30 Focus; 22.00 Novice, reportaže; 22.45 US Market WRA; 23.00 Captain Apache (vestern, ZDA 1971, i. Lee Van Cleef); 0.45 News Watch; 1.55 Focus, The Mix all Night

SKY ONE
6.00 DJ Kat Show; 9.40 Mrs Pepperpot; 9.55 Playabout; 10.3030 The pyramid game; 11.00 Let,s make a deal; 11.30 Drzni in lepi; 12.00 Mladi in nemirni; 13.00 St. Elsewhere; 14.00 E Street; 14.30 Geraldo; 15.30 Drugi svet; 16.15 The Brady Bunch; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; The next generation; 19.00 Rescue; 19.30 E Street; 20.00 Družinske vezi; 20.30 S.I.B.S.; 21.00 The Heights; 2200 The Melrose Place; 23.00 Studs; 23.30 Star Trek.

EUROSPORT
9.00 Aerobika: 9.30 Tenis: turnir ATP; 11.30 Aerobika; 12.00 Evrogoli; 13.00 Pool Billiard; 14.00 Lahka atletika: Maraton v Berlinu; 16.00 Triatlon za SP; 18.00 Teniški magazin; 17.00 Plezanje za SP; 18.00 Hitrostno drsanje; 20.00 Nogomet, pregled; 21.30 Športne novice.; 22.00 Eurotop Event; 23.00 Boks; 0.30 Športne novice

SCREENSPORT
8.00 Konjeništvo; 8.30 Motocikliziem: pro superbike; 9.00 Tenis; 11.00 Motorni čolni; 12.00 Global Adventures Sports; 12.30 Motošport; 13.00 Ameriški nogomet; 15.00 Tenis; 18.00 Revs; 18.30 Kegljanje; 19.30 Kickboks; 20.30 Tenis; 23.30 Košarka.

MTV
7.30 Unplugged; 8.00 Awake On The Wild Side; 10.00 Video; ; 15.30 The Pulse With Swatch; 16.00 Greatest Hits; 17.15 MTV v kinu; 17.30 Poročila; 17.45 Trije od enega; 18.00 The Real World; 18.30 MTV Prime; 20.00 Dial MTV, 20.30 Most Wanted; 21.30 Unplugged; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report; 23.15 MTV v kinu; 23.30 Poročila; 23.45 Trije od enega; 24.00 Post Modern; 2.00 Video; 3,00 Yo!; 4.00 Nočni video.

SKY MOVIES
7.00 Pregled programa; 9.40 Entertainment Tonight; 11.00 Fire, Ice and Dynamize; 13.00 Heroes; 15.00 The Best man; 17.00 Original Inent; 18.55 Fire, Ice and Dynamite; 20.40 Entertainment Tonight; 23.00 Raw Deal; 0.50 Afternoon; 2.25 The Bonfire of the Vanities.

MOVIE CHANNEL
7.15 Cry, the Beloved Country; 9.05 Dot and Keeto; 10.25 Dot and the Whale; 11.45 Deadly Game; 13.40 Le glorie de mon pere; 15.35 Fire and Ice; 19.15 Immediate Family; 21.15 If the Shoe Fits; 23.05 The Doors; 1.30 Seven Minutes; 3.10 That Magic Moments; 4.55 Hanussen.

PRO 7
5.15 Serije: Agencija Maxwell, 6.05 Kivi, 6.30 Risanke, 8.05 Neizprosna, a prisrčna, 8.55 Agentka s srcem; 9.55 Vanina Vanini (It.-Fr. 1961); 12.00 Ulice San Francisca; 12.55 Show Billa Cosbyja; 13.25 Colt za vse primere; 14.20 Superpolicistka v New Yorku; 15.50 Neizprosna, a prisrčna; 18.30 Show Billa Cosbyja; 19.00 Ulice San Francisca; 20.00 Poročila; 20.15 Matlock: Obseden od moči; 22.10 Jake in McCabe: Umazani posli; 23.10 Črna puška (akc., ZDA 1972, i. Jim Brown); 0.50 Poročila; od 1.00 do 4.30 Vojna svetov, 1.55 Poročila, 2.05 Ob polni luni (ZDA 1981); 3.35 Poročila; 3.45Primeri Harryja Foxa

RTL
6.00 Jutranji magazin; 8.50 Serije in razvedrilne oddaje; 12.00 Opoldanski magazin; 12.30 Mladi i strastni; 13.20 Kalifornijski klan; 14.15 Springfieldova zgodba; 15.00 Quincy: Angel smrti; 16.00 Hans Meiser; 17.00 Nagradne igre. Tvegano, 17.30 Cena je vroča; 18.00 Enajst 99; 18.45 Poročila; 19.15 Eksplozivno; 19.45 Dobri časi, slabi časi; 20.15 trupio kot dokaz (ZDA 1988); 22.15 TV Stern, magazin; 23.15 Nočni show Gottschalk; 24.00 Ninja Cops; 1.00 Strašno prijazna družina; 1.30 Ponovitve.

SAT 1
5.30 Regionalna poročila; 6.00 Dobro jutro s SAT 1; 8.30 Ponovitve: Sosedi, 9.05 Drops, 9.30 Hit lestvica napevov, 10.20 Let 401; 12.45 TV borza; 13.35 Pod kalifornijskim soncem; 14.30 Sosedi; 15.05 Hotel; 16.00 MacGyver; 17.05 Pojdi na vse; 17.45 Regionalna poročila; 18.15 Bingo; 18.45 Poročila; 19.00 Šport; 19.20 Kolo sreče; 20.15 Lažna nečakinja (kom.); 22.00 Žgoče; 22.30 Schreinemmakersova v živo; 23.40 Vdova tiho mori (krim., ZDA 1968, i. Geraldinr Page); 1.25 MacGyver; 2.15 Pregled programa - Videotext.

TELE 5
6.30 Vrhunski model; 6.55 Bim Bam Bino; 9.30 Lou Grant; 10.10 Umik, Hop ali Top; 11.25 Vrhunski model; 12.00 Divji zahod; 12.30 S prizorišča; 16.20 Wildcat; 16.45 Igra z ognjem; 17.10 Lou Grant; 18.00 Zakon orožja; .18.50 Fazit; 19.00 Umik; 19.35 Hop ali top; 20.15 Nočna patrulja; 21.05 Iščem bogataša (ZDA 1966, i. julie Andrews, James Fox); 23.30 Operacija Vietnam; 0.35 Morilski nagon; (1990); 2.15 Worldnews Tonight; 2.45 Bradburyjev kabinet groze; 3.10 Ponovitve: Glasba za milijone, 5.05 Vietnam, 6.10 Umik.

TV SLOVENIJA 2/nocoj ob 21.50

Portret Vinka Vodopivca

Vinko Vodopivec, ljudski pastir in skladatelj

Vinko Vodopivec, slovenski duhovnik in skladatelj, se je v slovensko narodno zavest zapisal s svojo že kar ponarodelo pesmijo "Žabe svatbo so imele ...", ki jo pozna skoraj vsak Slovenec, o njem samem pa do zdaj nismo vedeli veliko.

Rodil se je v Ročinju leta 1878. Studiral je teologijo in najprej služboval v Kamnjah in Črničah, zatem pa vse do svoje smrti leta 1952 v Kromberku.Vinko Vodopivec je tudi v časih, ko so v okolju, kjer je živel, skušali slovenščino izkoreniniti, vztrajno varoval svoj materni jezik. Neomajno je stal ob strani

svojim faranom, pomagal je pri obnovljanju cerkva ...

Skozi življenje pa je Vinka Vodopivca spremljala glasba. Bil je samouk, vendar je znal misli izpovedati v melodijah tako, da so jih ljudje takoj občutili kot svoje. Za skromno pisalno mizo je ustvaril poldrugi tisoč skladb, od katerih je kar tretjina posvetnih. Večino je namenil zborovskemu petju, nekaj skladb pa je napisal tudi za tamburaški orkester.

Ob odkritju spomenika, ki so ga kromberški domačini postavili svojemu gospodu, so v Uredništvu za resno glasbo in balet na TV Slovenija pripravili posebno oddajo o Vinku Vodopivcu, ki jo je po zamisli Jasne Novak režiral Tomaž Švigelj. Gostje oddaje bodo skladateljevi prijatelji, znanci in strokovnjaki, ki dobro poznajo njegovo delo in življenje.

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4 ; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)
5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8,05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 10.00 Program A 1; 11.30 Pregled do tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz tujega tiska;14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila; 16.15 Radijska tribuna; 17.05 Studio ob 17-tih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Odskočna deska; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Zbori; 21.40 Naši interpreti; 22.30 Znane melodije; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5;95,3; 96,9;97,7; 98,9; 99,9; MHz)
6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.45 Prireditve; 10.00 Kje vas čevelj žuli; 10.35 Radio Koper; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.15 Avtomobilizem; 12.35 Radio Maribor; 13.00 Val 202; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Kulturne drobtinice; 14.50 Borzni nasveti; 15.00 Devizna borza; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35 Glasbene novosti; 17.00 Računalniški val; 18.00 Glasba, vmes šport; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Metalna glasba; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 Rock'n'roll

Slovenija 3

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9; MHz, od 19.30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Iz sporedov EBU; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Rossinijeve opere; 19.35 Intermezzo; 20.00 Festival komorne glasbe; 21.30 Ars antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper
(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.30 Poročila; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Soča misli na vas; 9.05 Pesem tedna; 10.30 Primorski val - prenos Vala 202; 11.00 Hladno...toplo... vroče; 12.30 Opoldnevnik R. Koper; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi, prenos R. Slov.; 16.00 Glasbeni desert; 16.30 Aktualna tema; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbene aktualnosti; 19.00 Večernii dnevnik, prenos RS.

Radio Koper
(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.50 Astrološki kotiček; 8.20 Block notes; 8.25 Pesem tedna; 8.45 Uganka; 9.00 Glasbene turneje; 9.35 Glasbene želje; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 Iz kulturnegasveta; 12.00 Glasba po željah; 13.35 Pesem tedna; 13.45 Edig Galletti; 14.00 Želja po glasbi; 14.45 Od komične popevke do demencialnega rocka;16.00 Ob štirih popoldne; 16.20 Kulturni koledarček; 16.50 Rock slovar; 17.20 Single tednna; 17.35 Zgodovina rocka; 18.00 Spomin iz Italije; 18.45 Novi glasbeni tokovi;19.20 New Age; 20.00 Nočni program.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev; 8.40 Slov. glasba; 9.15 New Age, 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga; 11.45 Kantavtorji; 12.40 MePZ Skala; 13.20 Krajevne stvarnosti; Deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.00 Instrumentalni solisti; 15.30 Mladi val;17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Po poteh slovenskega gledališča; 18.30 Spirituals; 19.20 Zaključek sporedov.

Radio Koroška

18.10 - 19.00 Obzornik, glasbena sreda, poročila; 21.05 - 22.00 Glasbeni stiki med Avstrijo in Slovenijo 3.

FOTOREPORTAŽA

Brez palice tudi boben ne zveni

MILAN MEDEN, LELA B. NJATIN

Letos so se marketinški dnevi v Portorožu imenovali Zlati boben. Od 4. do 6. novembra so se slovenske marketinške agencije medsebojno posvetovale in izobraževale v stiku s tujimi propagandnimi prizadevanji, predvsem pa tekmovale v oblikovanju komunikacijskih sredstev.

Zlati boben je prejel Novi tednik Celje za radijsko propagandno sporočilo Optika, med osmimi nagrajenci z Zlato paličico pa je tudi propagandni film za časopis Republika, ki sta ga izdelala Graficenter iz Trsta in Aanima iz Ljubljane. Film je posnet v 35 mm tehniki, obdelali pa so ga v studiih v Trstu, Ljubljani, Zagrebu in na Dunaju. Oblake in valove zanj so kupili v Milanu. Avtorji filma so: Andrej Pisani (Graficenter) in Stojan Pelko (Aanima) - besedilo in scenarij, Jaka Judnič (Aanima) - režija, Rado Likon (Aanima) - fotografija, Diego Kolarič in Katja Pisani (Graficenter) ter Mojca Hruševar - Rakušček (Aanima). Andrej Pisani je tudi avtor grafične podobe časopisa in strategije reklamiranja. Glede slednje nam je povedal, da so jo v skladu z imenom časopisa umestili v predvolilno obdobje, ko lahko oglaševanje za blago, kakršno je časopis, izstopa kot izjema med oglaševanjem za politične stranke.

Poleg propagandnega filma obsega projekt reklamiranja Republike še plakate, transparente in radijska sporočila. V Sloveniji so prvi uporabili tudi prapore, ki pa jih ne boste mogli videti v Ljubljani, ker ni bilo mogoče pridobiti dovoljenja Komiteja za urbanizem, upamo, da ne iz bojazni, da bi zastrli pogled na Alpe. Ime Republika je kajpak ključnega pomena za uspeh projekta. Ali kot je zapisala profesorica Svetlana Slapšak : latinski izraz res publica označuje javnost države oziroma izključuje možnost, da bi državo vodil posameznik ali oligarhija. S tega stališča izbor imena za novi slovenski časopis seveda ni naključen. Promocija Republike je v kontrapunktu s strogo in neizprosno tehnologijo, ki modulira časopis : toda prav zaradi konvergentnega odnosa med mediteransko otožnostjo - tradicionalizmom in radovednostjo je dovolj zanimiva tudi kot separat. Zdaj so na vrsti novinarji.

MOJ VRT

Pohitimo z zadnjimi opravili

MILKA PANCE - ČZP KMEČKI GLAS

Zelenjavni vrt

Podobno kot se vinogradniki veselijo trgatve in še bolj Martinovega, je tudi za vrtičkarje jesen najlepši letni čas.

Letošnji pridelki so zvečine že pospravljeni, kajti sonca je vsak dan manj, pa tudi zmrzal se je pojavila razmeroma zgodaj. Morda pa je na gredi ostala še kakšna korenina peteršilja, zelene ali pora. Se je čas, da jo posadite v zabojčke in postavite v primerno svetel in ogrevan prostor. Pozimi bo vsaka sveža vejica še kako dobrodošla. Nekaj korenin peteršilja lahko pustimo na vrtu čez zimo, da bo spomladi hitro odgnal.

Sicer pa je v zabojčkih mogoče gojiti tudi začimbe in dišavnice, na primer drobnjak, baziliko, pehtran in celo origano. Na gredah bodo kljub mrazu lahko ostali brstični ohrovt, brokuli in nekaj pora, na Primorskem tudi cvetača. Sladkorni radič, ki tudi še lahko počaka, pa je najbolje pokriti s tunelom ali vsaj z zaščitno folijo. Izpraznjene grede dobro pognojimo s svežim hlevskim gnojem in jih globoko prerahljamo. Se vedno lahko posadimo zimski česen in čebulo, na Primorskem tudi korenje in bob za stročje.

Bio vrt

Izpraznjene in prerahljane gredice zastiramo z zdrobljenimi organskimi odpadki, pokošeno travo, slamo, listjem, plevelom, listi zelenjave ali ostanki balkonskih cvetic.Gola tla so preveč izpostavljena dežju in mrazu, ki hromita talno življenje. Po gredah lahko kot odejo raztrosimo tudi napol preperel kompost, nanj pa še tanko plast trave ali plevela.

Bolj prizadevni bio vrtičkarji bodo na prazne grede posejali rastline za zeleno gnojenje ali podor. Gre za enega najstarejših naravnih načinov gnojenja v poljedelstvu. Ima veliko prednosti, ker nadzemno zelenje varuje tla pred izhlapevanjem in zatira plevel, pokošeno zelenje lahko uporabimo za zastiranje ali kompost, korenine pa rahljajo in zračijo tla in jih bogatijo z organskimi snovmi. Primerne so nekatere vrste detelj, grašic, pa tudi grah, fižol, soja in gorjušica. V tujih semenarnah prodajajo posebno mešanico semen za zeleno gnojenje za vrtičkarje. Spomladi bomo za vse opravljeno bogato poplačani, saj bo manj okopavanja, pletja, zalivanja, pa tudi gnojenja.

Kaj sejati?

Če zemlja ne bo zmrznila, je do petka popoldne ugoden čas za sajenje zimske čebule in česna, na Primorskem tudi korenja in boba za stročje. V petek popoldne pa vse do nedelje lahko presajamo v zabojčke dišavnice, popoldne in v ponedeljek ves dan pa sejemo špinačo in motovilec, na Primorskem tudi radič in zimsko solato.

Sadni vrt

V novembru je še čas, da posadimo kutine: Kutina (Cydonia) izvira iz Male Azije in Turkestana. V mestu Cydonius na Kreti so jo gojili že v antiki. Današnje zlahtne sorte pri naravni rasti razvijejo nizek in gost grm, s preprostimi rezi pa je mogoče oblikovati raznotere oblike, visoke do pet metrov.

Novembra je še čas, da jo posadimo tudi na naše vrtove, najbolje v sončni del. Uspeva le do nadmorske višine 800 metrov. Gojimo jo enako kot hruške, zato so tudi priprava tal za sajenje, nega in gnojenje enaki. Za širše ljubljansko območje priporočajo sorto portugalka, dobro pa uspevajo tudi leskovška, vranjska in druge sorte. Ponavadi rodi v tretjem ali četrtem letu, najboljši pridelek pa prinese po desetih letih. Sadeže obiramo nekaj dni pred polno zrelostjo.

Pravilen čas obiranja določimo po barvi kože sadeža, ki naj bo čimbolj citronasto rumena, z mušice pa mora moramo zaznati značilen vonj. Če jih spravljamo za ozimnico, morajo biti popolnoma suhi. Torej jih ne obirajmo v jutranji in večerni rosi, prav tako ne v dežju. Morda bo nasvet dobrodošel za Primorce, ki z obiranjem lahko počakajo do prve večje zmrzali. Skladiščimo le zdrave sadeže brez poškodb, ker meso rado potemni in gnije.

Hranimo jih v dobro prezračeni in hladni kleti, tudi dva do tri mesece po obiranju. Plodove kutine redko uživamo sveže. Zaradi tanina in pektina so bolj primerni za marmelade in džeme, ker zlahka želirajo. Večkrat jih pri predelavi uporabljajo kot dodatek drugemu sadju, da končni izdelki dobijo boljši okus. Iz kutinovega soka pridelujejo farmacevti sirup, ki zdravi bronhije in bolezni grla. Včasih so gospodinje sadeže zaradi svežega vonja shranjevale v omarah za perilo.

Kutina sorte »vranjska«

Fotografija iz knjige Sadje z našega vrta.

RECEPT

Tunin kotlet s fižolom

SESTAVINE:
4 tunine kotlete (zrezke), sol, poper, olje za pečenje, kuhan bel fižol (lahko 400-gramska konserva), česen, peteršilj, gorčica, kapre, narezani šampinjoni v slanici (ali sveži), belo vino, paprikov kečup

ČAS PRIPRAVE:
dobre pol ure

Tunine zrezke posolimo, popopramo in v ponvi popečemo z obeh strani. Nato jih damo na toplo, v ponev pa damo kuhan fižol. Dodamo sesekljani česen, peteršilj, gorčico, narezane šampinjone, kapre in zalijemo z belim vinom. Malo pokuhamo, dodamo še ketchup. Na koncu damo v ponev še tunine zrezke in kuhamo na šibkem ognju še 5 minut.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Artičoke z začimbami

SESTAVINE:
8 artičok, 1 rezina limone, lovorjev list, bazilika, malo vode, sol, 3 žlice masla ali olivnega olja.

Artičokam porežemo ostre konice in odstranimo uvele in olesenele zunanje liste. Na zarezanih mestih takoj pomažemo z limono rezino, da zareze ne potemnijo.

Med artičokine lističe potresemo malo bazilike in zataknemo zdrobljen lovorjev list.

Začinjene artičoke damo v kozico z malo vode, dušimo 40 minut, posolimo in zabelimo z maslom ali olivnim oljem.

Artičoke uporabljamo čimbolj sveže, sicer grenijo. Grenkobo preganjamo z namakanjem v hladni vodi 1 uro ali s predhodnim kuhanjem.

Artičoke lahko tudi spečemo. Naložimo jih v naoljen pekač, polijemo z olivnim oljem, prilijemo malo vode in pečemo 30 minut pri 20 stopinjah. Ponudimo jih z izbrano omako, na primer s sirovo, in z zeleno solato.

(Neva Miklavčič Predan, Stirje letni časi v kuhinji - jesen)

TRST / DEŽELNA SKUPŠČINA RAZPRAVLJALA O VPRAŠANJU OSIMSKIH SPORAZUMOV

Furlanija-Julijska krajina vztraja na poti krepitve odnosov s Slovenijo

Predsednik DeželeTurello kritičen do nacionalistične kampanje na Tržaškem

SANDOR TENCE

TRST - Meja ne sme deliti, ampak povezovati in spodbujati pretok ljudi in blaga, Osimski sporazum predstavlja zelo pomembno izhodišče za nadaljnji razvoj odnosov med Italijo in Slovenijo. Deželni svet Furlanije-Julijske krajine se je na včerajšnji seji (z izjemo neofašistov, listarjev in demokristjana Lucia Vattovanija) odkrito distanciral od tržaške protiosimske kampanje ter zavzel stališče, da mora dežela še dalje vztrajati na poti odprtosti in sodelovanja s sosedi. Predsednik vlade Vinicio Turello je rekel, da je vprašanje spremembe meje že zdavnaj rešeno.

Za morebitno ozemeljsko revizijo, ki je on ne vidi na obzorju, bi bilo potrebno soglasje obeh strani v duhu samoodločbe narodov, ki je Furlanija-Julijska krajina načelno ne odklanja. Nove politične razmere na tem območju vsekakor zahtevajo nove sporazume med državama, pri katerih bo moral Rim poslušati in upoštevati mnenja krajevnega prebivalstva. Industrijska cona na Krasu vzbuja nepotrebne skrbi, saj je nihče noče in jo bo treba zato čimprej (tudi formalno) odpraviti. Trst, je še dodal Turello, ne sme zamujati dragocenega časa z nepotrebnimi polemikami, ampak mora res postati okno v Vzhodno Evropo. Deželna vlada mu bo pri tem pomagala in njegove razvojne projekte spodbujala tudi s ustreznimi investicijami.

Svetovalec Demokratične stranke levice Ivan Bratina je pozdravil Turellova odprta stališča do Slovenije in soglašal z njegovo pozitivno oceno nedavnega ljubljanskega srečanja med deželno in slovensko vlado. DSL pričakuje od Turella in seveda tudi od njegovih ljubljanskih sogovornikov konkretna dejanja predvsem v korist obmejnega prebivalstva. Pri tem bo treba upoštevati tudi pomembno vlogo Gorice in Nove Gorice, deželna vlada pa naj bo zastopana v vseh italijansko-slovenskih mešanih komisijah, ki se bodo ukvarjale z novimi meddržavnimi sporazumi. S Turellovo odprto usmeritvijo soglaša tudi Giorgio Cavallo (Zelena lista), po mnenju katerega ne gre pozabiti na vlogo skupnosti Alpe-Jadran. V odnosih s Slovenijo je nujen kvalitetni skok, saj Trst ne more še dalje pogojevati italijanskih odnosov do sosedov. O konkretnem sodelovanju na ekološkem področju pa je govoril Cavallov somišljenik Andrea Wehrenfennig, ki je opozoril na še neresno vprašanje obratovanja JE Krško.

Slovenska svetovalca Bratina (levo) in Budin na seji deželnega sevta (foto Ferrari)

Socialisti popolnoma nasprotujejo politični kampanji za spremembo meje, ki jo v Trstu in v Rimu vodi skrajna desnica. Sedanje meje morajo spodbujati sožitje in sodelovanje. Svetovalec Dario Tersar se je zavzel za enako zaščito Italijanov, ki živijo v Sloveniji in Hrvaški, Rim pa mora resno vzeti v pretres tudi vprašanje odškodnin za Istrane, ki so po vojni zapustili domače kraje. Industrijska cona vzdolž italijanskega in slovenskega Krasa je že arheološki repert, ki mora čimprej v pozabo. Podpora zunanji politiki deželne vlade je prišla tudi iz ust demokristjana Ivana Strizzola. V Sloveniji je komunizem nadomestila demokracija, kar bo nedvomno okrepilo sodelovanje v tem prostoru, sodelovanje, ki mora temeljiti na medsebojnem spoštovanju, na strpnosti in na razumevanju. Važno vlogo mostu naj še dalje igrajo narodne manjšine, ki živijo ob meji.

Svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar je v izjavi za tisk ugotovil, da so nedavna dogajanja na Tržaškem v kričečem nasprotju z zdravo pametjo.Tisti, ki vihti z nevarnostjo industrijske cone na Krasu, je na popolnoma zgrešeni poti ali pa skuša prikrivati ekonomska vrašanja, ki pestijo Trst. Odnosi z zaledjem predstavljajo za tržaško stvarnost edino razvojno perspektivo, tisti, ki to odklanja, pa očitno računa le na peščico novih glasov, saj mu je usoda mesta najbrž deveta briga.

Kritičen do potrditve Osimskih sporazumov pa je bil, kot rečeno, tržaški demokristjan Vattovani, ki je tudi voditelj vplivnega združenja istrskih beguncev. Italija bi morala po njegovem še pred formalnim priznanjem Slovenije zahtevati jamstva za odškodnine beguncem in za ukinitev kraške industrijske cone. Liberalci so zahtevali, naj se z novimi bilateralnimi sporazumi s Slovenijo ukvarja tudi rimski parlament, ki ga je vlada glede teh vprašanj doslej preveč zanemarjala. Neofašisti so glasno vztrajali pri znani demagoški zahtevi po vrnitvi Istre in Dalmacije, Lista za Trst pa je znova očitala italijanski diplomaciji, da je prehitro in brez protivrednosti priznala Slovenijo in Hrvaško.

Brezigar najavil odstop

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar je včeraj napovedal odstop iz deželne skupščine Furlanije-Julijske krajine. Svoj odstop je utemeljil z novimi poklicnimi zadolžitvami, ki mu ne dovoljujejo, da bi opravljal delo deželnega svetovalca in predsednika svetovalske komisije za kulturo. Kot je znano, je Brezigar novi odgovorni urednik Primorskega dnevnika in njegovega dvojčka Republike.

Svoj odstop bo Brezigar sporočil deželnemu vodstvu SSk na njegovi prihodnji seji. Njegovo mesto v deželnem svetu bo prevzel deželni tajnik stranke lipove vejice Ivo Jevnikar, ki je bil na deželnih volitvah leta 1988prvi neizvoljen.

RIM / ALI SPADAJO UŽIVALCI DROGE V ZAPOR?

Problem mamil spet v ospredju

RIM - Kaj je sililo predsednika vlade Giuliana Amata, da je med splošnim presenečenjem zaveznikov večine skupaj z radikalci Marcom Pannello in Marcom Taradaschem pred nekaj dnevi napovedal revizijo zakona o narkomaniji? Po mnenju nekaterih se je Amato hotel izogniti referendumu glede zakona o uporabi drog, po mnenju drugih pa se je italijanski premier s precejšnjo mero realizma lotil nevzdržne situacije, ki naj bi bila posledica sedanjega zakona (nad 12.000 narkomanov v zaporu, sodišča pa preobremenjena s postopki, ki naj bi sodili med marginalije kriminala).

Amato, ki je bil včeraj v Parizu na obisku pri francoskih voditeljih, je našel čas, da je z novinarji spregovoril tudi o drogi, očiten poskus, da bi s krepkim vedrom vode polil ogenj polemik, s tem, da je svoj predlog postavil v nesporni okvir vladnega programa.

»Popravki zakona, o katerih razmišljam,« je dejal Amato, »ne bodo preprečili referendumov, ki so jih predlagali radikalci. Osebno sem prepričan, da je droga zlo in da mora biti zato uporaba drog kazniva. Zgrešeno pa se mi zdi, da ob koncu postopka narkoman konča v zaporu. Mislim, da kdor uživa droge mora biti kaznovan z administrativno sankcijo. Če zopet zapade mamilu, ga z zaporom ne bomo rešili, pač pa mu lahko pomagamo z zdravljenjem.« Amato je poudaril, da je to stališče podčrtal že v vladnem programu.

Vprašanje je, ali bo na ta način uspel zavreti vrtinec polemik, ki med drugim ne razdvajajo samo večino in opozicijo, pač pa tudi posamezne stranke. Tako je sekretar PSI Bettino Craxi, ki je predlagal Amata za svojega naslednika in ki je bil pred tremi leti glavni pobudnik sedanjega bolj represivnega zakona, sprejel predlog predsednika vlade dokaj hladno, ni ga pa zavrnil. Z Amatom pa je povsem soglašal pravosodni minister Martelli, sicer pa voditelj notranje opozicije v PSI, ki zahteva odstop sedanjega socialističnega vodstva.

Tudi Krščanska demokracija ni enotna. Če Paolo Cabras ocenjuje Amatovo stališče kot »zmago razuma«, strankino glasilo Il Popolo napada predsednika vlade. In tudi notranji minister Nicola Mancino, ki je sicer zagovornik mehkejšega pristopa do narkomanije, meni, da je treba o vprašanju razmišljati »v kolegialnem organu, ki mu je ime ministrski svet«. Pa tudi ministrica Rosa Russo Jervolino, sicer eden od avtorjev sedanjega zakona, očita predsedniku vlade, da je ni seznanil s svojimi načrti. Morda pa je v stališčih KD zaznati nezadovoljstvo, ki ima veliko globlje korenine, kot je lahko zakon o drogi.

Liberalci v tem pogledu podpirajo Amata, čeprav mu očitajo premalo kolegialnosti do ostalih partnerjev večine, levica pa v bistvu podpira predlog predsednika vlade, čeprav se ji zdi še nezadosten.

Deljena so tudi stališča tistih, ki se ukvarjajo s problemom narkomanije. Vodja terapevtske skupnosti v San Patrignanu Vincenzo Muccioli govori o demagogiji in opozarja, da bi morebitna izpustitev aretiranih narkomanov izpostavila te nesrečneže nevarnosti ceste. »Seveda je prav, da mamilašev ne zapiramo«, je dejal Muccioli, »toda če jih osvobodimo in pustimo spet na cesti, ker ni struktur, ki bi jih zdravile, bo še slabše.« Duhovnik Luigi Ciotti, ustanovitelj terapevtske skupnosti Abele, pa ocenjuje, da je Amatov predlog korak naprej, čeprav tudi on poudarja, da je treba rešiti problem terapevtskih struktur.

Predlog za rešitev problema je dal predsednik solidarnostnega združenja Federico Scalvini. Če je res, da država potroši vsak dan za vsakega jetnika 300 tisoč lir in če je res, da je zaprtih narkomanov nad 12 tisoč (del teh je seveda v zaporu tudi zaradi tatvin in razpečevanja mamil), represija stane državo 3, 6 milijarde lir na dan ali 650 milijard lir na leto. Preusmerimo ta sredstva, meni Scalvini, za preventivo, za zdravljenje narkomanov in za njihovo vključevanje v produktivne procese.

V.T.

RIM / ZARADI PODKUPOVANJA

Bivšemu ministru De Michelisu (PSI) bodo najbrž sodili

Zbornica naj bi dala pooblastilo

RIM - Vse kaže, da bodo beneški sodniki, ki raziskujejo problem podkupnin v Venetu, lahko ugotavljali morebitne odgovornosti podtajnika PSI in bivšega zunanjega ministra Giannija De Michelisa (na sliki). Posebna komisija poslanske zbornice, ki preučuje zahteve za sodne preiskave zoper poslance, je včeraj namreč z veliko večino sklenila, da priporoči zbornici, naj dovoli preiskavo o bivšem zunanjem ministru.

Za dovoljenje za sodni postopek zoper bivšega ministra je glasovalo 14 poslancev, predstavniki PSI pa so se vzdržali.

V okviru preiskave beneških sodnikov je že odsedel nekaj tednov v

preiskovalnem priporu De Michelisov tajnik, Tržačan Giorgio Casadei, ki je, tako kot bivši zunanji minister, osumljen sodelovanja pri podkupovanju in kršitve zakona o financiranju strank.

PORDENON / V SOBOTO ODPRTJE

Na Fieramotori avtomobili in motorji na ogled

PORDENON - Na sejmišču v mestu ob Noncellu bodo v soboto odprli v meddeželnem in v marsičem tudi mednarodnem oziru uveljavljeni avtomobilski sejem Fieramotori. Tudi letos bodo na tem sejmu na ogled najnovejši izdelki italijanskih, evropskih in japonskih avtomobilskih hiš, poleg tega pa bodo na ogled tudi motorji, ki dandanes navdušujejo še zlasti mlade uporabnike.

Pordenon ima to odliko, da je na meji med dvema deželama, Furlanijo-Julijsko krajino in Venetom, kar že vnaprej zagotavlja zadovoljiv obisk. Na sejem pa prihajajo tudi ljubitelji avtomobilov in motorjev na sploh iz Avstrije in Slovenije.

Fieramotori v Pordenonu pa ni namenjen samo ljubiteljem avtomobilov. en cel paviljon bo namenjen mehanikom, popravljalcem vozil. Tu bodo na voljo stroji in naprave, ki jih ti potrebujejo.

Na sejmu bodo seveda številne tekme. 21. novembra bodo na sporedu tekme v go-kartu, na kateri bodo sodelovali tudi znani piloti formule ena kot so Andrea De Cesaris, Ivan Cappelli in Emanuele Pirro.

Na pordenonskem sejmu si bodo obiskovalci lahko ogledali tudi nekatere izdelke najbolj znanih opremljevalcev, takšne, ki jih običajno razstavljajo na svetovno znanih sejmih. (AWS)

ČEDAD / NA POVABILO ZVEZE SLOVENCEV IN ZADRUGE DOM

Slovenski konzul v Trstu Jože Šušmelj na pogovoru s predstavniki Slovencev v videmski pokrajini

ČEDAD - Nezaslišane teritorialne zahteve tržaške desnice in vse bolj odprto nasprotovanje do mlade, samostojne Slovenije, ki prihaja ne samo iz vrst nacionalističnih sil, marveč tudi od nekaterih predstavnikov strank ustavnega loka, je nekako "zmotilo" pogovore, ki jih je generalni konzul Slovenije v Trstu Jože Šušmelj imel v Čedadu, kjer je bil gost Zveze Slovencev iz videmske pokrajine in zadruge Dom.

Aktualna tematika redifinicije Osimskih sporazumov se je pomešala z vrsto vprašanj, ki so prišla na dan v Čedadu in ki prvenstveno zanimajo slovensko narodnostno skupnost v Italiji, njen del na Videmskem in samo Slovenijo.

Jože Šušmelj je bil okoli tega dokaj izčrpen in podčrtal stališče slovenske države do nekaterih problemov. Slovenija je bila od osamosvojitve dalje na stališču, da je potrebno tudi Osimske sporazume posodobiti in prilagoditi današnjim razmeram, ki so povsem drugačne od tistih izpred 17 let, ko so bili v Osimu podpisani sporazumi med Italijo in takratno Jugoslavijo. V tem kontekstu, je še dejal Šušmelj, pa ne pride v poštev vprašanje spreminjanja mej. O drugi točki, ki je tako draga tržaškim nacionalistom, in sicer o odškodnini za premoženje v bivši coni B (16 milijonov dolarjev) je stvar dogovora pri reševanju dolgov in premoženja bivše Jugoslavije. Na srečanju v Čedadu pa je beseda tekla tudi o zdajšnjem položaju v Sloveniji. Slovenski generalni konzul je bil menja, da bo slovenska država v teku nekaj let odpravila dobršni del težav, predvsem gospodarskih, in da bo pripravljena vstopiti v evropsko družino brez posebnih manjvrednostnih kompleksov.

Predstavniki Zveze in Doma so gosta seznanili tudi z vrsto vprašanj, ki pobliže zanimajo Slovence na Videmskem. Gre v prvi vrsti za prizadevanja za njihov vsesplošni razvoj tudi ob upoštevanju novih stvarnosti v celotni vzhodni Evropi, posebej pa v Sloveniji.

RUDI PAVŠIČ

NOVICE

Minister Martelli se je sestal z zastopniki Zveze Slovencev videmske pokrajine

VIDEM - Ob nedavnem obisku pravosodnega ministra in socialističnega prvaka Claudia Martellija v Vidmu je prišlo tudi do srečanja med zastopstvom Zveze Slovencev iz videmske pokrajine, ki ga je vodil predsednik prof. Viljem Černo, in predstavnikom PSI.

V svojem posegu je Černo orisal zdajšnji položaj slovenske manjšine v Italiji, njeno pričakovanje za zaščitni zakon ter se posebej zaustavil pri stvarnosti naše narodnostne skupnosti na Videmskem.

S Claudiom Martellijem se je pogovarjal tudi deželni koordinator Slovenske komisije PSI Rudi Pavšič, ki mu je predočil vrsto nerešenih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti. Sicer naj bi se o tem slovenski socialistični predstavniki tako z Martellijem kot tudi z drugimi vladnimi in strankarskimi predstavniki pogovorili ob priložnosti obiska v Rimu, ki ga pripravljajo za bližnjo prihodnost.

Gospodarsko srečanje med Italijani in Albanci

VIDEM - Gre za drugo tovrstno zasedanje, ki bo 16., 17.in 18. novembra na pobudo Trgovinske zbornice v Vidmu in v sodelovanju s tržaškim Institutom za ekonomske študije in dokumentacijo o evropskem vzhodu (ISDEE). Na sporedu bodo trije ločeni posveti in sicer 16. novembra pri Trgovinski zbornici v Trstu, dan pozneje pri videmski zbornici, nazadnje pa spet v Trstu. Govor bo o možnosti okrepitve dvostranskega gospodarskega sodelovanja s posebnim ozirom na področja industrije, gradbeništva, kmetijstva in turizma.

V albanskem odposlanstvu bodo med drugimi podministri za zunanjo trgovino, gospodarstvo in finance ter promet in prevoze pa še tiranski podžupan in seveda predsednik Gospodarske zbornice Albanije, ki jih bo spremljal ambasador v Rimu Edmond Dulaj. Z italijanske strani pa bodo prisotni poleg drugih predstavniki ministrstev za zunanje zadeve in zunanjo trgovino, zavoda ICE, Confindustrie, družbe SIMEST, organizma SACE, konzorcija Friulgiulia-Ciest in družbe FIDIMI Consulting iz sklopa deželne finančne družbe Friulia.

Oblačila, odeje in živež za begunce iz Bosne in Hercegovine

PORDENON - Prebivalstvo Monterealeja Valcellina je zbralo za 60 kubičnih metrov oblačil in odej ter 20 stotov hrane, ki jih bo darovalo ženskam, otrokom in starostnikom na begu z vojnih prizorišč v Bosni in Hercegovini. Ker pa nimajo na razpolago tovornjakov, so zaprosili deželno upravo Furlanije-Julijske krajine, naj jim priskoči na pomoč v smislu zakona št. 24 iz letošnjega avgusta, ki dovoljuje civilni zaščiti delovanje tudi na tujih tleh. Človekoljubno pobudo je sprožilo pordenonsko Združenje za mir, to pa je bil tudi predmet srečanja, ki ga je priredila Občina Montereale in na katerem je spregovorila podpredsednica deželne skupščine Augusta De Piero Barbina.

Danes 38. kongres PRI Bianco (KD) vabi La Malfo k sodelovanju

RIM - Predsednik krščanskodemokratskih poslancev Gerardo Bianco je naslovil tajniku republikanske stranke Giorgiu La Malfi pismo, v katerem se mu oprošča, ker se ne bo mogel udeležiti današnjega začetka 38. kongresa PRI, a ga posredno tudi vabi, naj bi svojo stranko spet popeljal pod okrilje vladne večine.

Tokratni kongres PRI ni pomemben samo zaradi danih družbeno-političnih razmer, ampak tudi zaradi tega, ker bo zadnji v prvem stoletju te stranke in prvi s to stranko v opoziciji oziroma brez vsakega ministra, pa tudi še zato, ker so republikanci ta čas brez predsednika - Bruno Visentini je julija, kakor znano, odstopil, ker se ni strinjal s »preveč personalnim vodenjem stranke«, značilnim za Giorgia La Malfo.

Izvoliti morajo novega predsednika ustavnega sodišča

RIM - Pojutrišnjem se bo iztekel sodnijski mandat predsedniku ustavnega sodišča Aldu Corasantiju, ki ga je imenovalo za člana tega organizma kasacijsko sodišče 13. novembra 1983 (predsednik pa je od 12. julija 1991). Slednje bo moralo v prihodnjih dneh izvoliti njegovega naslednika, med najugllednejšimi kandidati pa so: Giuseppe Borzellino (zdaj podpredsednik), Francesco Greco, Gabriele Pescatore Francesco Paolo Casavola, Ugo Spagnoli, Antonio Baldassarre in Enzo Caianiello. Predsedniški mandat traja tri leta.

Tridentinska liga obnovila delovanje

TRENTO - Federalni svet Tridentinske severne lige se je iznebil tajnika mladinskega gibanja, ki je nedavno tega dal polepiti mestne zidove z lepaki, na katerih je bilo »vabilo poštenim južnjakom«, naj zapustijo sever in se lepo vrnejo v svoje sončne kraje, kjer da bodo več koristili družbi.

Hkrati s tem ukrepom je federalni svet po posvetovanju z vsedržavnim tajnikom Tridentinske severne lige Sergiom Divino, ki ostane na tem položalu, sklenil spet odpreti vse sedeže te politične skupine na Tridentinskem oziroma obnoviti politično dejavnost, ki so jo začasno zamrznili, brž ko se je vodja Severne lige Umberto Bossi - tudi in še predvsem pod pritiskom javnega mnenja - ogradil od Mattejevega rasističnega izpada in ukazal temeljito preiskavo.

RUBRIKA

O novinarstvu na sestanku v Trstu

Pristop k novinarskemu poklicu, novosti v zvezi z vsedržavnim izpitom, deontološke norme in pa vzdrževanje poklicnih seznamov. To so bila nekatera od vprašanj, ki so jih obravnavali na sestanku med vodstvom novinarske zbornice Furlanije-Julijske krajine ter vsedržavnim predsednikom Giannijem Faustinijem in direktorjem Antoniom Vialijem. Sestanka so se udeležili podpredsednik Natale Zaccuri, tajnik Silvano di Varmo, blagajnik Ivan Fischer ter nekateri svetovalci.

Glede usposobljenostnega izpita v Rimu so potrdili, da se vedno predstavlja obvezen prehod in potrebno preverjanje. Faustini je tudi omenil glavne spremembe, ki bodo glede tega stopile v veljavo prihodnje leto. Omenil je tudi vse pobude vsedržavne zbornice, da se ne bi uresničile namere o omejitvi pravice do kronike.

Danes na Proseku tradicionalno martinovanje

Na Proseku bodo danes proslavili vaškega patrona sv. Martina. Tudi letos kot že dolgo vrsto let bo potekalo v vasi martinovanje, ki se bo začelo že v dopoldanskih urah s prihodom stojničarjev in rejcev prašičev in drugih domačih živali. Prav semenj pujskov na Devinščini bo glavna atrakcija praznovanja. Tolsti krulci za zakol in manjši pujski za rejo bodo privabili mlado in staro, še posebej pa bodo njihovega "prihoda" veseli otroci domače osnovne šole in otroškega vrtca, ki so postali že običajni obiskovalci prašičjega sejma.

Najmlajši se bodo lahko tudi pozabavali z vrtiljakom in drugimi igrami luna parka, ki že nekaj dni vabi na zemljišču pri Kržadi. Starejši bodo dobili na stojnicah predmete in blago za vse okuse, pa tudi sladic in slaščic ne bo manjkalo.

Sv. Martin pa ne bi bil to, kar je z desetletji postal, brez mošta, novega sladkega vina, ter klobas in zelja. Kapljico in jedačo bodo tudi tokrat točili in nudili v osmicah. Resnici na ljubo je bilo pred kakim desetletjem ob prazniku proseškega patrona odprtih mnogo več osmic kot zadnja leta. Tudi martinovanja so, skratka, občutila krizo, ki je zajela vinogradništvo na tem predelu Krasa. Naj bo kakorkoli že, kljub krizi bo letos Martin spet postregel domačinom in številnim gostom iz bližnjih vasi in iz mesta, ki se bodo zbrali na Proseku, s svojimi tipičnimi jesenskimi darovi. Ob tem prazniku bodo lahko gostilne in drugi javni lokali odprti pozno v noč.

Danes bodo med drugim martinovali tudi v Gropadi. Tudi v tej vzhodnokraški vasi bo torej lustvo, veselo in zabavno.

Danes razstava risb pri Sv. Ivanu

Ob prazniku sv. Martina bo Pro Loco od sv. Ivana priredila danes in jutri v prostorih bivše rajonske konzulte razstavo risb oz. pismenih izdelkov učencev in dijakov, ki so se na temo vinogradništva udeležili semptembrske razstave grozdja. Poleg tega bodo razobesili še razne vrste drevesnih in sadnih listov ter vej in pa sadežev. Danes je ogled razstave od 14.30 do 20.00, jutri pa od 10. do 17. ure.

Pokrajinsko tajništvo SSk o procesu proti Samu Pahorju

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti je včeraj ugodno ocenilo sklep tržaškega kazenskega sodišča, ki se je odločilo, da preda akte procesa proti Samu Pahorju kasacijskemu sodišču, kot sta to zahtevala obtoženčeva zagovornika, ker naj bi sedanja protislovenska politična klima lahko negativno vplivala na potek sodne obravnave. Slovenska skupnost z zaupanjem pričakuje nadaljnje odločitve sodnih organov, obenem pa z grenkobo ugotavlja, da se je vodilni tržaški politični razred odzval na zadnje protislovenske izpade z molkom. V svojem sporočilu pokrajinsko tajništvo SSk poziva demokratične sile, da rečejo "ne" politiki, ki je doslej prinesla Trstu samo gorje.

Srečanje z argentinskim veleposlanikom

Zunanje-trgovinska sekcija pri SDGZ v Trstu obvešča vse včlanjene operaterje, da organizira tržaška Trgovinska zbornica v četrtek, 12. novembra, zanimivo srečanje z argentinskim veleposlanikom Norbertom Vidalom. Ugledni diplomat se bo sestal ob 16.30 na sedežu Trgovinske zbornice s tržaškimi gospodarstveniki, ki so posebno zainteresirani za sodelovanje s to južnoameriško državo.

Kdor je zainteresiran, se lahko obrne na tajništvo SDGZ v Trstu (tel.: 040/362949) ali neposredno na pristojni urad Trgovinske zbornice.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel: 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel: 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel: 040-779600, fax 040-772618
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel: 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publiest
tel: 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 lir, finančni in legalni 120.00 lir, ob praznikih povišek 20%; mali oglasi 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 Lit - 40 Sit
Naročnina za Italijo - mesečna 23.000 Lit letna 276.000 Lit
za Slovenijo: mesečna 1.200 Sit

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

TRŽAŠKI OBČINSKI SVET / RAZPRAVA

Kdaj bo župan Staffieri šel v Koper ali Ljubljano?

Liberalci ostro napadli slovenskega ministra Rupla

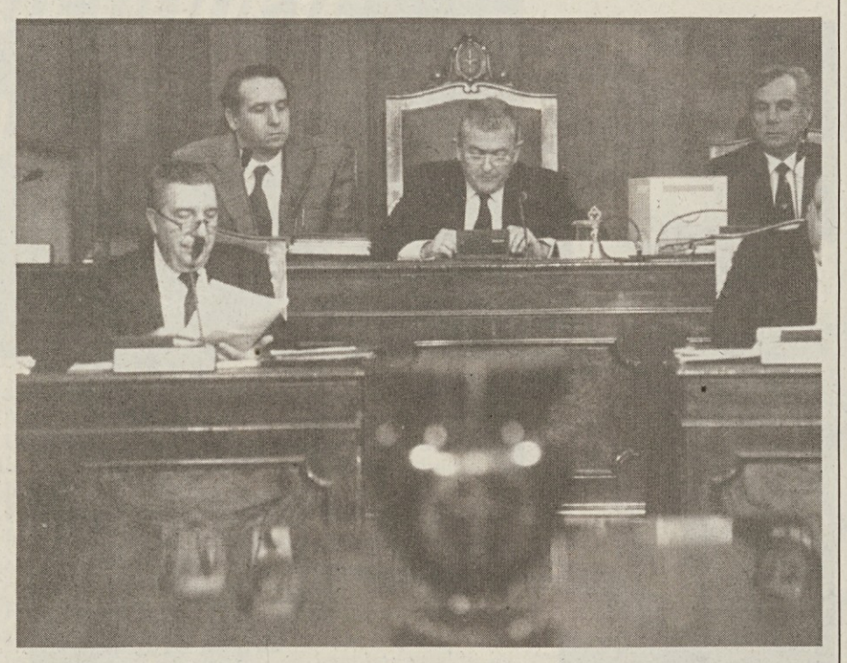

Polemike o Osimu, ki teh dneh polnijo stolpce tudi vsedržavnih časopisov, razkrivajo nemoč tržaške stvarnosti ali vsaj njenega vodilnega razreda, da pogleda resnici v oči in da se resno zamisli o svoji usodi. Ta stalni beg pred resnico, ki žal zaznamuje zadnja tržaška leta, je označeval tudi sejo tržaškega občinskega sveta, ki je bila posvečena tako imenovani "aferi Osimo" in ki je znova dokazala, da emotivne reakcije ne peljejo nikamor. Koristijo le tistim silam, ki svoje volilne uspehe gradijo na nevednosti, demagogiji in na retoriki, s katerimi pa se ne rešuje gospodarskih in drugih problemov. Za nekatere pa je očitno važnejše mlatenje prazne slame o tem, ali je Hrvaška zmagala ali izgubila vojno in ali je Rim spet "izdal" ali ne Trst.

V občinskem svetu pa ne sedijo sami nacionalisti in demagogi, ampak tudi ljudje, ki so prepričani, da se bo Trst, če bo vztrajal na tej poti, samo še nadalje pogrezal v ekonomsko krizo. Nekateri od teh svetovalcev so v ponedeljkovi debati postavili na glavo protiosimsko kampanjo in skušali dopovedati ostalim (in javnemu mnenju), da je vik in krik okrog Osima ne samo nepotreben, a tudi za mesto škodljiv.

Svetovalec Zelene liste Paolo Ghersina je prepričan, da je treba desnici in nacionalistom vzeti iz rok "osimsko orožje", vključno s toliko opevanim referendumom o industrijski coni, ki ga predlaga Lista za Trst. Dajmo temu ljudskemu glasovanju pozitivno in ustvarjalno razsežnost, je rekel Ghersina, in namesto industrijske cone, ki je nihče noče, ustanovimo mednarodni Kraški park.

Roberto Treu (Demokratična zveza) pa je bil mnenja, da bi z referendumom samo razsipali javni denar, ta pobuda pa bi bila tudi vsebinsko gledano povsem nepotrebna. Rim in Ljubljana morata kvalitetno preseči Osimo, seveda ob upoštevanju, da so meje nedotakljive. Kaj rabi, da župan hodi v Moskvo in da tam razglaša odprtost Trsta do Vzhoda, če potem ni bil še nikoli v Ljubljani ali v Kopru, ki sta vendarle naša soseda? Demokratična zveza bo podpirala vse pobude v korist Italijanov, ki živijo v Sloveniji in Hrvaški, pričakuje pa tudi rešitev odprtih probemov Slovencev v Italiji.

Antonino Cuffaro (SKP) je rekel, da je Osimski sporazum leta 1975 samo ratificiral Mirovni sorazum med Italijo in Jugoslavijo. Industrijska cona (ZFIC) na tržaškem Krasu, s katero demagoško strašijo nekatere stranke, predstavlja lažni problem, s katerimi hočejo nekateri krogi očitno prikrivati realne probleme tega mesta. Nova pogajanja med Italijo in Slovenijo so po mnenju Komunistične prenove dobrodošla, morajo pa izhajati iz perspektive utrditve medsebojnega sodelovanja. Cuffaro je izrazil zaskrbljenost nad usodo italijanske skupnosti na Hrvaškem, podobno kot Treu pa je tudi opozoril na položaj naše manjšine, ki jo nekateri spet hočejo postaviti v vlogo talca pri vseh teh dogajanjih.

Skrajna desnica pa je našla zaveznika v liberalcu Sergiu Traunerju, ki je pozval Rim, naj v primeru "nadaljnje slovenske nepopustljivosti" postavi veto za vstop Slovenije v Evropsko skupnost. PLI je za spremembo morske meje v Tržaškem zalivu (Trauner ni omenil kopne), na muhi pa ima predvsem slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla, češ da noče nobene revizije Osimskih sporazumov. Šef slovenske diplomacije pa stalno izjavlja prav nasprotno, saj morata po njegovem Italija in Slovenija kvalitetno preseči Osimo ob dejstvu, da so meje nedotakljive.

Za Severno ligo pa se problem Osima sploh ne postavlja, saj bodo v bodoči federalistični Evropi postopoma izginile državne meje. Prav je, da se pri oblikovanju novih sporazumov s sosedi Rim posvetuje tudi s Trstom in z njenimi komponentami. (S.T.)

PREDAVANJE / O BARAGI

Obujanje spominov

V DSI je predaval o očetu Srečko Baraga (ml.)

Srečko Baraga (ml.)

Društvo slovenskih izobražencev je v ponedeljek priredilo spominski večer za Srečka Barago (st.), ki je bil v ključnih letih - od l.1945 do 1948 - eden od glavnih pobudnikov pri ustanovitvi slovenskih šol na Tržaškem. O njem je spregovoril sin, ki živi v Avstraliji in je po skoraj petdesetih letih ponovno obiskal domovino Slovenijo ter obiskal tudi Trst, kjer je njegov oče opravil tako pomembno delo.

Srečko Baraga (ml.) je podal svoje osebne spomine na tista leta. Dejal je, da je njegov oče prišel v Trst po naključju, saj je bil v tistem času ravnatelj slovenske begunske gimnazije v Trevisu. Zaradi svoje dejavnosti za ustanovitev slovenskih šol na Tržaškem je bil deležen napadov z vseh strani in to tako zaradi nacionalnih kot ideoloških predsodkov.

Kljub temu pa je vztrajal, je poudaril sin, saj je takoj doumel, za kako pomembno stvar gre. Njegova glavna dolžnost in skrb sta bila šola in šolstvo, ozrioma slovenska šola v Italiji. Leta 1948 se je Srečko Baraga (st.) odločil za emigracijo v Argentino, ker je menil, da je njegovo poslanstvo na teh tleh končano, je poudaril sin. Povedal je še, da je oče vzel s sabo tudi številne zelo zanimive dokumente iz tistega časa. Prav bi bilo, da bi tudi na Tržaškem izvedeli za njihovo vsebino, je dejal.

Večer se je zaključil z razgovorom med gostom in udeleženci. Prisotni so bili številni slovenski profesorji, ki so v obdobju po drugi vojni prisostvovali rojstvu slovenske šole.

Pričevanje Srečka Barage (mlajšega) so dopolnili še z osebnimi spomini. (hj)

OPČINE / NEZANIMANJE TRŽAŠKE OBČINE ZA KRAŠKI TERITORIJ

Predlog o samostojni občini na Krasu

V teh dneh se ponovno govori o možnosti, da bi se kraški teritorij odcepil od tržaške občine in da bi se na tem področju oblikovalo novo upravno telo. Po vaseh se odvijajo sestanki, na katerih pobudniki obrazložujejo to svojo pobudo, ki je sicer kljub veliki shepsi na osnovi obstoječih zakonov izvedljiva. Sinoči se je o pobudi govorilo na Padričah, danes bo o tem vprašanju govor v Gropadi, jutri v Trebčah, v petek na Opčinah, Proseku, pri Banih in Ferlugih, v soboto pa v Križu. Vsi sestanki se začenjajo ob 20. uri

Na omenjenih sestankih se poleg tega zbirajo podpisi na peticiji, v kateri je zapisano, da okraji Opčine, Bani, Trebče, Padriče, Gropada, Bazovica, Lonjer, Ferlugi, Prosek, Kontovel in Križ zaprošajo za ustanovitev nove občine v tržaški pokrajini, kot to sicer predvideva 11. člen zakona št. 142 z dne 8. junija 1992. V peticiji je še rečeno, da podpisani državljani zgoraj omenjenih okrajev ugotavljajo, da območje le-teh vasi tvori istorodno celoto po gospodarskih, kulturnih in naravnih značilnostih in da tržaška občinska uprava še ni pokazala pripravljenosti za rešitev številnih težav in da prebivalstvo s tega območja ne more zadostno vplivati na izbire in odločitve tržaške občinske uprave. Zato se obračajo na deželne oblasti na osnovi členov 117 in 113 Ustave, 7. člena deželnega statuta in 11. člena zakona 142/90, da sprožijo potrebni postopek za ustanovitev nove občine v tržaški pokrajini, ki naj zajame zgoraj omenjene vasi.

Pobudniki utemeljujejo svojo pobudo z ugotovitvijo, da prebivalstvo teh vasi ni pravilno zastopano v sedanji občinski upravi predvsem glede načrtovanja na teritoriju, urbanistike in pa kmetijstva. Ob tem dodajajo, da manjše občine lahko bolje skrbijo za razvoj teritorija. Ugotavljajo tudi, da je tržaška občina v vseh teh letih naredila zelo malo, če že ne prav nič za razvoj tega teritorija.

O vprašanju je sicer že razpravljala tudi openska sekcija DSL. Anamarija Kalc ugotavlja, da so problemi, ki jih iznašajo pobudniki, resnični. Brezbrižnost občinske uprave do tega predela namreč presega vsako mero, zaradi česar sta možni dve rešitvi: ali občinska uprava resnično uresnici decentralizacijo in dodeli določene pristojnosti rajonskemu svetu, ali pa je ta pobuda povsem upravičena.

Tudi predstavnik SSk, sicer svetovalec v rajonskem svetu David Zlobec ugotavlja, da je občinska uprava v dokajšnji meri brezbrižna do tega predela. Ob tem dodaja, da bi ne bilo nobenega problema, ko bi rajonski sveti imeli večje pristojnosti .

TRST / TEŽAVE ZA KADILCE

Zaradi stavke zaloge tobaka hitro kopnijo

Včeraj simbolično zasedli urade inšpektorata
V naši deželi odpust grozi 361 uslužbencem

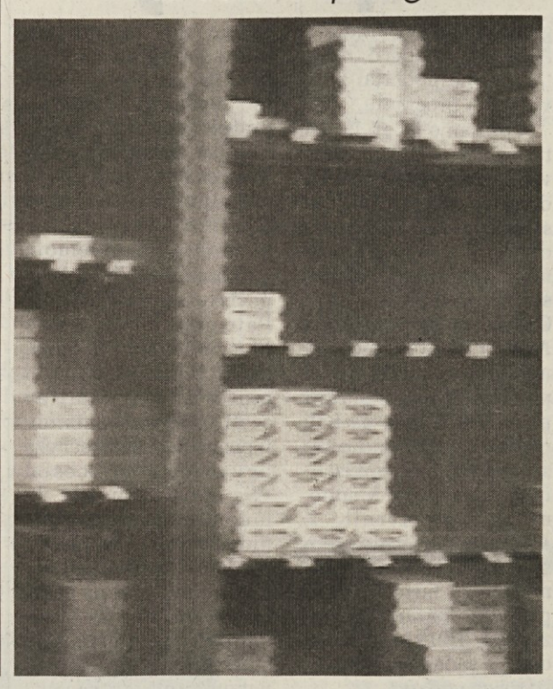

Zaloge tobaka v trafikah hitro kopnijo zaradi stavke, ki so jo 8. oktobra proglasili uslužbenci državnega monopola. Zato sta se včeraj zveza lastnikov trafik ter združenje upravljalcev skladišč za prodajo artiklov monopola tudi v Trstu (kot povsod po Italiji) odločili za simbolično zasedbo uradov inšpektorata v znak solidarnosti z uslužbenci monopola in da bi opozorili vlado na sedanje težave. Po privatizaciji namreč grozi odpust šestim od 13 tisoč uslužbencev. V naši deželi bi mesto izgubilo 262 uslužbencev Tržaške maufakture in 19 na inšpektoratu, v Goriški manufakturi 50 in 30 pri inšpektoratu in v skladišču v Vidmu.

UMOR NA KRASU / MOŠKI JE PRIZNAL PO VEČURNEM ZASLIŠANJU NA TRŽAŠKI KVESTURI

Lepo Irmo Lubiana je zadavil njen dolgoletni delovni kolega

Morilec, 52-letni Rinaldo Turisini, ni hotel uslišati zahtevi ženske, naj zapustita družini in zbežita skupaj. Umoril jo je, ker je začela žrtev histerično kričati v avtu

V slabih 48 urah so preiskovalci odkrili morilca 40-letne Irme Lubiana Zuberti, ki so jo v nedeljo dopoldne našli mrtvo v njenem avtomobilu na kolovozu v bližini ceste Gabrovec-Šempolaj. Žensko je ubil 52-letni Rinaldo Turisini, rojen na Reki, a stanujoč v Trstu. Turisini je bil star znanec umorjenke: dokler je bila Lubianova zaposlena kot deželna uslužbenka, je bil njen delovni kolega. Umor je priznal med zaslišanjem na kvesturi v noči med ponedeljkom in torkom, ko je uvidel, da mu ni več pomoči.

Preiskovalcem, vodji letečega oddelka tržaške kvesture Carlu Loritu in namestniku javnega tožilca Reinottiju, je moški podrobno opisal, zakaj in kako je umoril Irmo Lubiana. Preteklo soboto zjutraj je imel zmenek s svojo žrtvijo. Vse kaže, da se je lepa ženska, po mnenju sosedov vzorna družinska mati, noro zaljubila v Turisinija. Na dan umora naj bi - po morilčevih besedah - zahtevala, da z moškim zapustita družini (tudi Turisini je poročen in je družinski oče) in odideta ter si ustvarita novo skupno življenje. Turisini naj bi jo hotel prepričati, da to ni mogoče, da se ne čuti, da bi zapustil ženo in otroka, da noče razbiti dveh družin. To naj bi tako pretreslo Irmo Lubiana, da je začela vpiti na ves glas. Moški se je zbal tega histeričnega izpada; najprej naj bi jo skušal pomiriti z besedami, nato pa naj bi jo prijel z rokama za vrat in začel stiskati tako močno in brez vsakega omahovanja, dokler je ni zadavil. Po umoru naj bi zbežal in skušal zakriti za sabo vsako sled.

Po mnenju preiskovalcem naj bi se Turisini dejansko zavedel umora šele po tej svoji pretresljivi izpovedi.

Namestnik javnega tožilca Reinotti je bil že v ponedeljek popoldne v svojem uradu nekaj ur zasliševal morilca. Preiskovalci so namreč po odkritju umora začeli s široko akcijo zaslišanj družinskih članov umorjenke in njenih znancev. Že v teku teh zaslišanj se je izkazalo, da ima eden od osumljencev, mož Irme Lubiana Dario Zuberti neizpodbitni alibi: potrdili so ga njegovi najožji sorodniki, pri katerih je prebil sobotno dopoldne skupaj z -letnim sinom Alessiom. Med zaslišanji prijateljev in znancev umorjene ženske so preiskovalci postali pozorni na njenega bivšega delovnega kolego Rinalda Turisinija. Moški, ki stanuje v Ul. Romagna 113, je zaposlen kot geometer pri deželni upravi. Irmo Lubiana je poznal že več let, poznanstvo pa se je nadaljevalo tudi potem, ko se je 40-letna ženska pred nedavnim upokojila. Turisini je v ponedeljek popoldne vztrajno zanikal, da bi bil vpleten v umor. Med zaslišanjem je tudi posegel sodni zdravnik Costantinides, ki naj bi kar na mestu odvzel osumljen kri, da bi jo primerjal s sragami strjene krvi, ki so jih nabrežinski karabinjerji odkrili v avtomobilu Irme Lubiana.

Po popoldanskem zaslišanju so preiskovalci preverili Turisinijev alibi: izkazalo se je, da le-ta ni držal. Potem, ko so dobili zdravnikove krvne izvide, so agenti letečega oddelka ponovno poiskali osumljenca, in ga prepeljali na kvesturo. Potem ko je bil že zaključil svoj težki delovni dan, se je tudi Reinotti na vrat na nos javil na sedežu letečega oddelka in nadaljeval z zaslišanjem. Po dobrih treh urah vprašanj in vedno bolj kolebajočih odgovorov je Turisini klonil in priznal umor.

Krvavi dogodek na Krasu je dobil tako svoj epilog. Kljub odkritju morilca pa se preiskava nadaljuje, saj morajo preiskovalci preveriti še nekaj indicov, da bi dobili popolno sliko te žalostne tragedije strasti.

KONCERTI / V PETEK V KULTURNEM DOMU V TRSTU

Merkù - Kogoj na koncertu GM

Na otvoritvenem koncertu letošnje abonmajske sezone tržaške Glasbene matice bo v petek, 13. novembra nastopil simfonični orkester Slovenske filharmonije iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Marka Letonje.

Program napoveduje dve briljantni orkestrski umetnini, Beethovnovo Simfonijo št. 4 in simfonično pesnitev Richarda Straussa Vesele potegavščine Tilla Eulenspiegla, ter dve skladbi, za kateri vlada še posebej veliko pričakovanje. Domača harfistka Jasna Corrado Merlak bo solistka v znameniti Rodrigovi skladbi Concierto de Aranjuez, prvo tržaško izvedbo pa bo doživela orkestracija Petih Kogojevih Malenkosti, ki jo je za to priložnost dokončal Pavle Merkù. O tem svojem delu pravi sam Merkù:

»Vezilo mlajšega skladatelja starejšemu, vzorniku, a tudi sodobniku, prijatelju, je udomačeno v glasbeni literaturi od najstarejših dob. Pahljača možnosti gre od verne instrumentacije za barvno bogatejši ansambel preko premišljene priredbe z dodatkom bistvenih prvin oziroma razširitvijo oblikovanih struktur do parodij in izvirnih storitev "v duhu", "v slogu", ipd. V tem primeru gre za prvo omenjenih možnosti, to je za golo instrumentacijo klavirske predloge.

Skladatelj Pavle Merkù

Kogojevo glasbo sem spoznal in vzljubil vsaj l. 1944, če že ne proti koncu l. 1943. Ko so njegove klavirske "Malenkosti" izšle l. 1964 pri edicijah Društva slovenskih skladateljev, sem se takoj navdušil zanje. Leta 1967 sem jih začel nekaj preorkestrirati (št. XVI, XVIII in XXI), a v načrtu sem imel še št. XX in XXII; naj mi bo dovoljeno zamolčati razloge, zaradi katerih sem sredi dela načrt opustil in čakal petindvajset let na stoletnico skladateljevega rojstva, da sem načrt izpopolnil in ponudil izdelek v izvedbo. Moje navdušenje za Kogojevo glasbo se je v tem dolgem razdobju le stopnjevalo; stoletnica, ko smo Slovenci vsepovsod kar naenkrat izkazali čast velikanu iz Kanala, ki smo ga doslej v glavnem prezirali, mi je postala priložnost, da davni načrt končno izpopolnim.

Pri orkestraciji sem se zvesto držal klavirske predloge: iz svoje malhe sem potegnil le orkestrske barve, ki so se mi zdele primerne, da Kogojeva glasba zaživi tudi v simfonični preobleki v koncertni dvorani. Delo želi biti le vezilo, le priznanje vzorniku, ki sem se mu zapisal skoraj pol stoletja pred to stoletnico in ki sem mu ostal vseskozi zvest občudovalec.«

V«kričeče»začrtanem programu bomo v petek sledili, kot je zapisal Corrado Rojac ob predstavitvi koncerta, glasbeni ustvarjalnosti med našim in prejšnjim stoletjem in pretekli umetniško pot, ki jo pojem orkestra pričenja z Beethovnom in prek Straussa končuje v našem stoletju v Rodrigovi«spremljevalni»ali Merkujevi«barvni»različici.

ŠOLA / V OBČINI DEVIN NABREŽINA

«Pojdimo skupaj» da se spoprijateljimo

Netekmovalni pohod bo jutri pri Slivnem

V občini Devin-Nabrežina bo v četrtek, 12. t.m., v sklopu projekta »Šola - Občina«, netekmovalni pohod z nazivom »Pojdimo skupaj«, ob aktivni udeležbi vseh učencev vseh osnovnih in srednjih šol na občinskem ozemlju, z italijanskim in slovenskim učnim jezikom.

Pobudo je sprožilo ter izdelalo učno osebje Srednje šole »C. de Marchesetti« v sodelovanju z občinskim Uradom za šolstvo. »Pojdimo skupaj« ni le pohod, saj združuje prvine navajanja na športno dejavnost in vzgojo, aktivne udeležbe slehernega učenca (kar je s priredbo navadnega tekmovanja oziroma turnirja težko uresničljivo), vzgoje k ekologiji in spoštovanju okolja, nenazadnje pa predstavlja tudi priložnost za boljše spoznavanje ozemlja, na katerem ti učenci živijo ter za ogled nekaterih njegovih zanimivejših krajev.

Pohod je nastal tudi kot trenutek za srečanje med različnimi kulturnimi realnostmi, ki so tu prisotne ter kot sredstvo za uveljavitev kulture miru in sožitja. Poleg tega pa je že prodrl tudi predlog, da bi pobuda postala redna in stalna, neke vrste vsakoletno srečanje tu živeče soloobvezne mladine, preko katerega skušajo mentorji uresničiti prizadevanja po navajanju k prijetnim občutkom skupinskega zahajanja v naravo ter netekmovalne športne in motorične dejavnosti v naravnem okolju.

Osrednji trenutek manifestacije bo nedvomno srečanje vseh udeležencev, ki se bo začelo ob 10. uri v dolini pri Gradišču pri Slivnem ob prisotnosti nekaterih predstavnikov krajevnih ustanov. Predvidena sta posega župana in odbornice za šolstvo, nakar se bo vse nadaljevalo po programu, ki so ga izdelali učitelji in vodnik ustanove Picea. Predvidene so različne aktivnosti glede na starostno stopnjo udeležencev. Pohod bodo sklenili pred 13. uro z vrnitvijo učencev na posamezne šolske sedeže.

V primeru slabega vremena bo manifestacija preložena na četrtek, 19. novembra.

Projekt »Šola - Občina« je nastal z namenom, da sprozi in vzpostavi niz pobud, preko katerih naj bi šolskim in predšolskim otrokom, ki živijo na občinskem ozemlju, približali krajevne problematike ter da bi se ustvarilo dejansko in trajno sodelovanje med Občino in šolskimi ustanovami, ki so prisotne na ozemlju Občine Devin-Nabrežina.

Med najvišjimi donosi na tržišču
▪
Možnost odbitka pri davkih
▪
Maksimalna prilagodljivost
▪
To se nekatere značilnosti zavarovanja

PREVIDENZA

Nov način varčevanja z zavarovanjem

Pojasnila in osebne predračune dobite
v agenciji NORICUM VITA
v Trstu - Ul. Valdirivo 21 - Tel. (040) 367700
v Gorici - Ul. Morelli 36/38 - Tel. (0481) 536360

NORICUM VITA

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV
pod pokroviteljstvom Občine Trst
v okviru niza
VEČ GLASOV, ENO MESTO - SREČATI SE V TRSTU
vabi na

ROCKOMPOT

koncert avtoske rock glasbe v sodelovanju z združenjem **ANAGRUMBA**
nastopajo: kantavtor **IVO TULL**, skupini **THE BLACKBIRDS** in **TAIGA**
Gledališče MIELA, v petek, 13. t.m., ob 20.30

TK Galerija
TK GALERIJA
Vas vabi
DANES, 12. novembra, ob 17.30
DEZIDERIJ ŠVARA slike
Za ciklus literarnih srečanj: *Poezija Aleksija Pregarca*

KD IVAN GRBEC
vabi na

MARTINOVANJE

danes, 11. novembra, ob 20. uri.
Nastopil bo MePZ Primorsko iz Mačkolj.
Vljudno vabljeni!

8. novembra 1942
sta si obljubila večno zvestobo

Mira Strekelj in Francesco Gustin

V cerkvi sv. Martina na Proseku sta obhajala 50-letnico poroke skupno s hčerjo Marino, sinom Francom, snaho Mercedes, vnuki Sergiom, Claudiom, Manuelo in drugimi sorodniki ter prijatelji.

GLASBENA MATICA TRST

Koncertna abonmajska sezona 1992/93
V petek, 13. novembra, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu, Ulica Petronio 4

CONCIERTO DE ARANJUEZ
za harfo

ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE LJUBLJANA
Solistka: **Jasna Corrado-Merlak**, harfa
Dirigent: **Marko Letonja**
Na sporedu:
Beethoven, Kogoj, Rodrigo, Strauss
Prodaja vstopnic in dvig abonmajev eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

GSG
Aldo Nicolaj
HAMLET V PIKANTNI OMAKI
Režija Žarko Petan
Jutri, 12. t.m., ob 16. uri - abonma Red I

ZAHVALA

Člani zbora Jadran iz Milj se prisrčno zahvaljujemo pevcem zbora Slavec-Slovenec za sodelovanje ob 1. novembru.

TPK SIRENA

vabi člane in prijatelje na
Koncert pevskega zbora VASILIJ MIRK ki bo v soboto, 14. t.m., ob 20. uri na pomorskem sedežu v Miramarskem drevoredu 32.

Priznano komercialno podjetje, aktivno v distribuciji tehničnih proizvodov in opreme, išče
PRODAJALCA
za svojo trgovsko mrežo.
Idealni kandidat je diplomiranec, prost vojaških obveznosti, čigar starost ne presega 26 let, z dobrim znanjem angleškega jezika in komunikativnostjo kot značajsko potezo v medčloveških odnosih.
Zaželeni sta dinamičnost in avtonomnost ter pripravljenost na pogosta potovanja. Za predhodne kontakte je zadolženo podjetje KORP EUROPA, ki jamči za največjo diskretnost.
Zainteresirani naj pošljejo podrobni kurikulum na naslov
KORP EUROPA S.R.L
Ul. Geppa 9 - 34132 TRST

OBVESTILA

Ob priliki Martinovanja na Proseku bo danes, ob 16.45, v cerkvi sv. Martina na sporedu celovečerni koncert Trobilne skupine ricmanjske godbe.

40-LETNIKI s Proseka, Kontovela in iz Gabrovca bodo v kratkem organizirali večerjo. Zainteresirani naj se javijo v večernih urah na tel. št. 225510.

BRALNA ZNAČKA - Posvet o prenovi in organizaciji Bralne značke bo v petek, 13. t. m., ob 15. uri na OŠ France Bevk na Opčinah. Za Zvezo bralnih značk Slovenije bodo sodelovali Igor Longyka, Jože Zupan, Miha Mohor, Manca Perko. Posvet je namenjen vsem učiteljem in profesorjem, ki se ukvarjajo z mentorstvom za bralno značko. Množično vabljeni!

GLASBENA MATICA obvešča svoje stare in nove abonente, da lahko potrdijo ali vpišejo nove abonmaje vsak dan, razen sobote, od 10. do 12. ure v tajništvu Glasbene matice, tel. 418605.

IZLETI

KLUB PRIJATELJSTVA vabi na izlet v Passariano - Vilo Manin na ogled razstave evropskih dragocenosti »Ori e tesori d'Europa«, v torek, 24. t. m.. Vpisovanje do 20. t. m. v trgovini Fortunato v Ul. Paganini 2 v Trstu, kjer boste dobili potrebna navodila.

ŠOLSKE VESTI

OS Marica Gregorič Stepančič pri Sv. Ani sporoča, da se bo pričel tečaj slovenskega jezika za odrasle danes, 11. t.m., ob 18. uri.

KINO

ARISTON - 17.45, 20.00, 22.15 »Arma letale 3« r. Richard Donner, i. Mel Gibson, Danny Glover.

EXCELSIOR - 16.30, 18.20, 20.10, 22.15 "Anni novanta«, i. Ezio Greggio, Christian De Sica in Massimo Boldi.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 18.30, 20.15, 22.00 »Prosciutto, prosciutto«, r. Bigas Luna, i. Stefania Sandrelli.

NAZIONALE I - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 "Pomodori verdi fritti alla fermata del treno", i. Katty Bates, Jessica Tandy.

NAZIONALE II - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 «Basic instinct«, r. Paul Verhoeven, i. Michael Douglas, Sharon Stone.

NAZIONALE III - 15.45, 22.15 «A.A.A. Giochi innaturali cercasi»., porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

NAZIONALE IV - 16.30, 18.20, 20.00, 22.15 «Doppia personalità« , r. Brian de Palma, i. J. Lithhgow, L. Davidovich.

GRATTACIELO - 18.00, 20.00, 22.00 «Mariti e mogli«, r. Woody Allen, i. Blithe Danner in Mia Farrow.

MIGNON - 17.00, 19.30, 22.00 «La città della gioia«, i. Patrick Swayze.

EDEN - 15.30, 22.10 «Caldi e bagnati», porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.15, 18.10, 20.10, 22.10 «Giochi di potere«, i. Harrison Ford.

LUMIERE - 17.00, 19.30, 22.00 «Indocina«, i. C. Denevue.

ALCIONE - 16.30, 18.15, 20.00, 22.00 «Vita da boheme«, i. Matti Pellonpaa, Andre Wilms.

RADIO - 15.30, 21.30 «Le orge delle ragazze d'oro«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA, 11. novembra 1992
MARTIN

Sonce vzide ob 6.59 in zatone ob 16.39 - Dolžina dneva 9.40 - Luna vzide ob 17.13 in zatone ob 8.09

Jutri, ČETRTEK, 12. novembra 1992
JOZAFAT

PLIMOVANJE DANES: ob 3.05 najnižja - 18cm, ob 9.03 najvišja 54 cm, ob 15.59 najnižja -64 cm, ob 22.31 najvišja 30 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 13,2 stopinje, zračni tlak 1023,1 mb pada, brezvetrje vlaga 60-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 17,1 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Giulio Centis, Sharon Catania, Marco Antonini, Lisa Piccolo, Mauro Pecalli, Samantha Angelillo, Matteo Mancuso.

UMRLI SO: 41-letna Rosanna Donati, 51-letni Raffeale Frezza, 77-letna Angela Borelli, 82-letna Anna Reggente, 84-letna Maria Savarin, 79-letna Armida Coloni por. Sartori.

LEKARNE

Od ponedeljka, 9. do nedelje, 15. novembra 1992

Normalen urnik lekarn : od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. S. Giusto, 1 (tel.308982), Ul. T. Vecellio, 24 (tel. 633050), Lungomare Venezia, 3 (Milje) (tel. 274998).

NABREŽINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

- samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. S. Giusto 1, Ul. T. Vecellio 24, Ul. Roma 15,, Lungomare Venezia 3 (Milje).

NABREŽINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Roma 15 (tel. 639042)

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 -

TELEVITA

Urad za informacije KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

PRIREDITVE

SKD TABOR - Opčine - Prosvetni dom. Na ogled je fotografska razstava "Že 500 let... Človekove pravice domorodcev ob 500-letnici odkritja Amerik". Ogledi ob delavnikih od 16. do 19. ure do 17. t. m.

BRIŠČIKI - V galeriji Pavla Hrovatina je na ogled razstava umetnin in obrti iz kraškega kamna. Urnik: vsak dan, razen ponedeljka, od 11.30 do 19.00.

KD ROVTE-KOLONKOVEC, Ul. Monte Sernio 27, vabi v soboto, 14. t.m., na MARTINOVANJE . Praznovali bomo s primerno večerjo in pristno domačo glasbo. Začetek ob 19. uri.

PD SLOVENEC Borst-Zabrežec priredi v nedeljo, 15. t.m., ob 17.30 v srenjski hiši MARTINOVANJE. Sodelujejo MPZ Ivan Panger iz Kort pri Izoli, MePZ Slavec-Slovenec in Veseli godci. Pokušnja novega domačega vina. Vabljeni!

SLOVENSKI KULTURNI KLUB, Ul. Donizetti 3, vabi v soboto, 14. t.m., ob 18.30 na srečanje , ki ga bosta vodila predstavnika judovske skupnosti iz Trsta Filip Fischer in Nathan Weisenfeld. Govorila bosta o JUDOVSKI SKUPNOSTI V TRSTU IN O POJAVIH ANTISEMITIZMA V EVROPI.

SKD CEROVLJE-MAVHINJE vabi na ogled veseloigre s petjem "Rendez-vous" v izvedbi Mladinskega dramskega odseka PD Standrež v nedeljo, 15. t.m., ob 18. uri v restavraciji Urdih v Mavhinjah.

ČESTITKE

Danes praznuje rojstni dan draga MILKA PERČIČ. Še na mnoga zdrava, srečna in nasmejana leta, ji voščijo sestri Anica in Ivanka, nečakinje Marta, Neva in Silva ter nečak Igor. Pridružujejo se tudi sestrična Danica in Pepi Simoneta ter vsi, ki jo imajo radi.

MALI OGLASI

EKONOMIST Mirko Rupel obvešča, da je zopet na razpolago vsem obiskovalcem knjižnice NŠK v Trstu.

NUDIM lekcije iz angleščine. Tel. 225124.

IŠČEMO knjigovodjo/injo z izkušnjami na področju računovodja. Telefonirati na št. 813267 ali 820222.

RABLJENO spalnico iščem v okolici Gorice. Plačilo po dogovoru. Tel. 884077.

OB SV. MARTINU je Godbeno društvo Prosek odprlo osmico še danes, 11. t.m., v Soščevi hiši na Proseku.

OSMICA v Ivanjem Gradu pri Tavčarju nudi do 15. novembra domače klobase, kraški pršut , teran in belo vino.

MLADA a izkušena gospa išče delo pri družinah za nekaj ur tedensko.. Telefonirajte zvečer na št. 003867/65685.

DANES , ob sv. Martinu, je odprta osmica pri Puntarjevih na Proseku.

OSMICA je v Dolini pri Mariu Žagarju.

KUPIM samostojno hišo z vrtom na Opčinah, pri Sv. Ivanu ali Kjadinu. Tel. na št. 722872.

OSMICA je odprl Jožko Colja, Samatoca

PRODAM pletilni stroj, superavtomatičen defendi brother model KM 2000, kompleten s skedami, malo rabljen, za 700.000 lir po dogovoru. Tel. od 18. do 20. ure na št. 228903

PRODAM audi 100 - CD5, letnik 81, v odličnem stanju, 3.500.000 lir z garancijo. Tel. v uradnih urah na št. 395090.

PRISPEVKI

V spomin na drage starše in sorodnike darujeta Vlasta in Armido Ukmar 100.000 lir za Rdeči križ Slovenije, za pomoč otrokom iz BiH.

V spomin na Marto Mahnič, mamo dr. Zdravka Bisina, darujeta Vlasta in Armido 50.000 lir za Rdeči križ Slovenije, za pomoč otrokom iz BiH.

V spomin na drago Niko Vouk daruje Saša Smotlak z družino 50.000 lir za otroški pevski zbor Fran Venturini.

Namesto cvetja na grob Emila Cibica darujeta Lojzka in Mario Badalič 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlih v NOB na Proseku in 50.000 lir za KD Prosek Kontovel.

Ob polaganju vencev pred spomenikoma padlih v NOB na Proseku in Kontovelu darujeta Pepi Štoka 10.000 lir in N.N. 10.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Prosek-Kontovel.

6. novembra nas je zapustila naša draga

Slava Gerželj vd. Mislej

Žalostno vest sporočajo neutolažljivi hči Sonja, zet Giorgio, vnuka Andrea in Marco ter brat Rudi z Maro.

Zahvaljujemo se vsem , ki so se udeležili žalnega obreda in kakorkoli sočustvovali z nami.

Prosek, Milan, 11. novembra 1992

Sočutvujemo z Edijem in Jadranko

Uča, Aleksander in Patricija

KRATKE

Posvet o samoodločanju narodov ter varstvu manjšin

Mednarodni institut za juridično-ekonomska vprašanja (IGES) prireja ob koncu tedna, v sodelovanju z mednarodnim institutom za človekove pravice, institutom INTMAN in SKGZ dvodnevno posvetovanje o samoodločanju narodov ter o varstvu manjšin. Posvetovanje bo v petek, 13.t.m., in soboto, 14. t.m., v dvorani Palace hotela. Predavali bodo strokovnjaki iz Slovenije, Hrvaške, Turčije in Cipra ter seveda iz Italije.Pobudo sta gmotno podprli Kmečka banka in CRUP - podružnica v Gorici.

Delegaciji PSI in PLI o smereh razvoja Gorice

Pred kratkim sta se sestali občinski vodstvi liberalne in socialistične stranke. Delegaciji sta vodila tajnika Decolle in Gruntar, pogovora pa sta se udeležila tudi načelnika svetovalskih skupin Graniti Majo in Zucalli.Obravnavili sta splošni politični položaj in še posebej gospodarska vprašanja.Delegaciji sta ugotovili, da je kljub prizadevanjem raznih ustanov, ki so pristojne za uravnavanje gospodarskega in splošnega razvoja, v zadnjem času občutiti znake gospodarske krize. Izhod bo mogoč le z jasnim načrtom za prihodnje. Kaj narediti za izboljšanje stanja? Delegaciji menita, da je nujno sklicanje programske konference, v politično-upravnem vidiku pa globalna revizija urbanističnega načrta Gorice. Delne rešitve v tem trenutku niso sprejemljive. Pri pripravi novega urbanističnega načrta naj bi se upoštevali predlogi in mnenja širše skupine tehnikov in gospodarstvenikov, kakor tudi razvojne smernice sosednje Nove Gorice.

Slikar Renzo Moreu v galeriji Katoliške knjigarne

V galeriji Katoliške knjigarne na Travniku bodo danes ob 17.30 odprli razstavo slikarskih del Renza Moreua. Razstava sodi v sklop prireditev "Umetnost v duhu solidarnosti in miru". Gre za pobudo, s katero organizator Svet slovenskih organizacij v sodelovanju z goriškim solidarnostnim odborom in agencijo založbe Mondadori za Gorico in Trst želi opozoriti na velike stiske in potrebe tisočev beguncev v Sloveniji in na Hrvaškem, zlasti mater in otrok, ki so zbežali pred grozotami vojne. Renzo Moreu se je rodil v Ronkah, študiral pa je v Opatiji in na Akademiji za likovno umetnost v Benetkah. Za sabo ima bogato razstavno dejavnost.

Razstava v Katoliški knjigarni bo na ogled do 6. decembra.

Francesco Ientile edini kandidat za mesto občanovega pravobranilca

Goriški župan Erminio Tuzzi je na predsinočnji seji občinskega sveta uradno sporočil svetovalcem, da je bila doslej za izvolitev državljanovega pravobranilca pri Občini Gorica bila predložena ena sama kandidatura. Kot smo napovedali pred dnevi je kandidat Francesco Ientile, upokojeni občinski funkcionar. Njegovo ime so predlagali svetovalci nekaterih večinskih strank. Predvidoma se bo občinski svet sestal za izvolitev pravobranilca 23. novembra. Občinskim svetovalcem se bo za to priložnost pridružilo deset predstavnikov rajonskih svetov.

Pojasnilo poštne uprave

Pokrajinsko ravnateljstvo poštne uprave sporoča, da je pristojno ministrstvo pojasnilo, da poštni uradi niso dolžni izdajati potrdil o prejetih obrazcih, ki bodo služili davčni upravi za pregled nad uporabniki električne energije. Kakor znano morajo uporabniki obrazec, ki ga v teh dneh prejemajo skupaj z računi za porabo elektrike, izpolniti do 15. decembra in ga nato izročiti na pošti. Problem izdaje potrdil so nekateri postavili zaradi vprašanja odgovornosti v primeru, da bi se obrazci izgubili. Toda pošta navaja, da gre za običajne poštne pošiljke in zato ni predvidena izdaja potrdil.

GORICA / OBČINSKI SVET

Dokončna odpoved gradnji obvoznice

Denar naj bi uporabili za ureditev vhodov v mesto

Goriški občinski svet je prejšnjo noč končno zapisal najbrž zadnjo besedo v dolgoletni aferi okrog zahodne obvoznice, ki je bila predvidena na levem bregu Soče tik pod Standrežem. Po dolgih letih političnih bitk med občinsko upravo in vse številnejšo transverzalno opozicijo so naposled prevladali nasprotniki obvoznice: občinski svet je z veliko večino glasov odobril sklep, ki pomeni dokončno odpoved gradnji. Namesto ceste naj bi z že dodeljenim denarjem uredili na novo vstopa v mesto tako z Ločniškega mostu kot tudi na vozlišču na Tržaški ulici.

Občinski svet sicer o tem ni sprejel dokončne odločitve, saj je tudi ne more, ker razpolaga s finansiranjem deželna uprava.

Odobril je le poziv Deželi (s katero pa so predhodno že dosegli dogovor o tem), naj ustavi postopek za zakup del in naj obstoječe finansiranje uporabi za druge posege. Načrt zanje naj bi pripravila kar občina, ki naj bi v ta namen podpisala pogodbo z Deželo. Tako je smisel odločitve pojasnil odbornik za urbanistiko Cappella, ki je priznal, da obstaja s tem v zvezi problem: gre za podjetje Cosma, ki je že dobilo v zakup dela in ki bi utegnilo terjati odškodnino, če se načrt ne bo izvajal. Sicer pa to ni problem občinske temveč deželne uprave, je menil odbornik.

O vprašanju, ki že toliko let buri duhove, se je seveda razvila spet dolga razprava. Nasprotniki obvoznice so izrazili zadovoljstvo zaradi rešitve, ki da pomeni zmago zdrave pameti nad vztrajanjem pri napačnih izbirah. Bivši odbornik Fornasir, ki je prišel v navzkriž s KD (stranko, ki ji še vedno pripada) prav zaradi obvoznice in nekaterih drugih javnih del, je obnovil dolgoletni boj proti temu nepotrebnemu načrtu, kot ga je označil.

Postavil je tudi vprašanje, kdo bo plačal politični in finančni račun za dolgoletno zamudo in potrato javnega denarja. Morali bi ga dosedanji upravitelji, je dejal, najbrž pa ga ne bo nihče.

Fornasirju je takoj odgovoril bivši župan Scarano, ki se je vehementno zagovarjal, češ da je on vedno ravnal v skladu z odločitvami lastne stranke, upravne večine in občinskega sveta. Scarano je kljub vsemu menil, da je obvoznica še vedno koristna in potrebna. Svetovalce je posvaril pred nevarnostjo, da bi s preusmeritvijo denarja k gradnji drugačnih objektov ne zagrešili upravni prekršek, saj je bilo finansiranje v odloku iz leta 1978 izrecno dodeljeno za obvoznico.

Vhod v mesto iz Ločnika (foto Studio Reportage)

Ta nevarnost ni prepričala večine svetovalcev, saj so se Busolini in Bratina (DSL), Špacapan (SSk), Genovese (Žel. sonce), Obit in Marchi (KD) ter mnogi drugi izrekli za odobritev sklepa in dokončno črtanje obvoznice s seznama javnih del. Proti obvoznici a tudi proti sklepu sta bila predstavnika zelenih golobice, kot je pojasnil Fiorelli, socialista Pini in Zucalli pa sta se skupaj z dvema misovcema vzdržala, ker sta kot Scarano (ki se ni udeležil glasovanja) še prepričana, da bi morali graditi obvoznico.

OSIMO / MEŠANA INDUSTRIJSKA CONA

Gorica se ponuja za osimsko cono

Župan Tuzzi potrdil zanimanje občinske uprave za realizacijo na območju Mirna

V trenutku, ko se desničarske sile v Trstu spet zaganjajo proti osimskim sporazumom, se v Gorici utrjuje povsem nasprtno politično stališče. Goriški upravitelji sicer trdijo, da je treba sporazume po 17 letih od podpisa temeljito preveriti, da je treba tudi preveriti, kaj sta ena in druga stran doslej uresničili, vendar priznavajo, da je Slovenija povsem legitimno prevzela nasledstvo nekdanje Jugoslavije in da je treba sporazume prilagoditi ne pa jih zavreči. Pri tem se sploh ne postavlja vprašanje meja, postavlja pa se vprašanje realizacije mešane industrijske cone na meji in sicer s povsem drugačnim predznakom, kot se postavlja v Trstu. Medtem ko tam zavračajo cono, se pri nas množi število upraviteljev, ki javno izjavljajo, naj bi cono uresničili prav na Goriškem.

Tako zamisel je že pred časom zagovarjal predsednik Trgovinske zbornice Enzo Bevilacqua, z velikim odmevom pa ga je nato javno postavil na občnem zboru Zveze industrijcev goriški podžupan Mario Del Ben, ki se je odločno distanciral od tržaških nacionalistov in je predlagal v razmislek možnost gradnje industrijske cone vzdolž mejnega pasu nekje med Vrtojbo in Mirnom.

Erminio Tuzzi

O tem je bil govor tudi predsinoči v goriškem občinskem svetu, kjer je župan Erminio Tuzzi podprl Del Benove izjave in povedal, da v glavnem odražajo usmeritev občinske uprave. Župan je sicer bil nekoliko previdnejši in je dejal, da bo še treba preveriti, kaj se pravzaprav da uresničiti na Goriškem. Morebitna prosta cona bi lahko prišla v poštev po potrebni poglobitvi in seveda v dogovoru s slovenskimi oblastmi. Vsekakor pa gre razmisljanje goriških upraviteljev v to smer. O tem je isti dan Tuzzi govoril tudi na srečanju med predstavniki KD in SSk s predsedniškim kandidatom slovenskih krščanskih demokratov Ivanom Bizjakom, ki je skupaj z Lojzetom Peterletom bil na predvolilnem obisku na Primorskem.

Tuzzijevim izjavam se je v občinskem svetu pridružila še ena pobuda, ki gre v isto smer. Socialist Pini in skupina drugih svetovalcev - med podpisniki so predstavniki PSI, DSL, SSk, PSDI, PRI, PLI ter en neodvisen - so predložili osnutek resolucije o tem vprašanju. Izhajajoč iz ugotovitev o težki gospodarski krizi, o zmanjševanu investicij tudi zaradi krčenja državnih in deželnih podpor, o konkurenci s strani Slovenije in ne nazadnje upoštevajoč stališča tržaškega župana za referendum o osimski prosti coni se podpisniki zavzemajo za to, da bi goriška občinska uprava predlagala italijanski vladi, naj se mešana industrijska cona realizira na obmejnem pasu v bližini Mirna. Župan je vzel na znanje predlog in napovedal, da ga bo dan na dnevni red prihodnje seje občinskega sveta.

GABRJE / V ZNAMENJU TRADICIJE

V Gabrjah so prijetno praznovali sv. Martina

Blagoslovu kmetijskih pridelkov in nastopu zbora sledilo veliko krajanov in gostov od drugod

Malokateri svetnik si je v očeh preprostih ljudi pridobil toliksno čast kakor sv. Martin. V koledarju je ime svetnika, za katerega pravijo, da je bil najprej rimski vojak, potem pa vnet zagovornik krščanske vere in zaščitnik revnih, zabeleženo danes, praznovanje pa se je začelo če ob koncu prejšnjega tedna, nadaljevalo pa se bo v prihodnjih dneh. Ob Martinu se po ljudskem izročilu konča delo na polju, v kleteh se most spremeni v vino, treba je poravnati dolgove in druge obveznosti, in, če kaj ostane, praznovati v družinskem in prijateljskem krogu.

Zvesti tradiciji so v nedeljo priredili martinovanje v Gabrjah na pobudo KD Skala in lovske družine Gabrje. Pripravili so bogato okrašen voz s kmetijskimi pridelki, ki jih je blagoslovil novi župnik g. Žerjal, pevci zbora Skala so zapeli, sledila je lepa družabnost ob okusnem lovskem golažu in kozarcu domačega.

Prihodnjo nedeljo bodo podobne prireditve v Sovodnjah, Rupi, Standrežu in številnih drugih krajih.

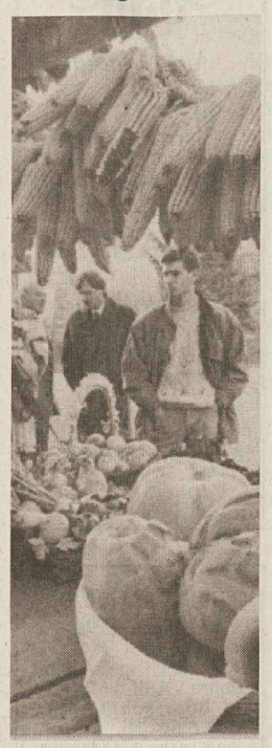

Na trgu v Gabrjah

GORICA / OBČNI ZBOR SKGZ

Usklajevanje dela v športu in v kulturi

V Gorici bo 21. t.m. prvi pokrajinski občni zbor Slovenske kulturno gospodarske zveze. V okviru priprav na ta dogodek, so se v zadnjih nekaj tednih zvrstila na Vrhu, v Gorici, Doberdobu in Podgori srečanja s predstavniki v zvezo včlanjenih društev, s posamezniki, ki so aktivno angažirani v sklopu manjšinjskih društev in organizacij. Na omenjenih srečanjih je bil govor predvsem o novi vlogi zveze, o boljšem povezovanju in usklajevanju med zvezo in članicami, o novi kakovosti dela.

V okviru priprav na bližajoči se občni zbor SKGZ za Gorisko sodi tudi nedavno srečanje med predstavniki pokrajinskih vodstev ZSKD za Gorisko in ZSSDI.

Predsednika zvez, Rudi Pavšič (ZSKD) in Marko Lutman (ZSSDI) sta poudarila potrebo, da se v okviru reorganizacije in modernizacije delovanja SKGZ uskladi tudi delo društev, ki delujejo na kulturnem in športnem področju. Gre za vprašanje mladih, za njihovo večje vključevanje in tudi za prepletanje zanimanja, oziroma delovanja. Poiskati bi bilo treba takšne rešitve, ki bi do danes večkrat ločena interesna svetova, kulturo in šport, približale in povezale. Dobrodošlo bi bilo seveda tudi sodelovanje drugih organizacij in sredin, ki se ukvarjajo z mladino.

Predstavniki ZSKD in ZSSDI so se na srečanju domenili o nekaterih skupnih pobudah, ki naj bi obenem pomenile začetek zbliževanja, oziroma usklajevanja. Tako bosta organizaciji sodelovali pri pripravi informacijskega srečanja s predstavniki italijanske narodnostne skupnosti iz Pirana, sodelovali bosta nadalje pri pobudah za pomoč beguncem v Sloveniji pa tudi pri izdajanju Informativnega biltena.

RAZNA OBVESTILA

Zaradi praznovanja sv. Martina, bodo občinski uradi v Doberdobu danes zaprti.

Društvo krvodajalcev v Doberdobu vabi udeležence junijskega izleta v Pariz, na družabnost, 14. t.m. ob 19. uri, na sedež KD Jezero. Predvajali bodo filme o izletu.

PSD Naš Prapor priredi v soboto, 14. novembra, martinovanje na agriturizmu Radikon. Rezervacije sprejema Anica Primožič tel. 34623.

KD Kras Dol-Poljane prireja 14. t.m. ob 20. uri martinovanje pri Miljotu v Dolu. Za informacije in prijave tel. 78162.

KD Oton Župančič priredi v soboto, 14. t.m., martinovanje. Informacije in prijave pri Bredi, tel. 0481-21317 ob uri kosila.

Slovensko planinsko društvo Gorica naprosa udeležence martinovanja, 15. novembra na Lokvah, da se zberejo do 16.ure.

Kinoatelje, Slori in Kulturni dom vabijo na integracijski tečaj slovenskega jezika za vse, ki aktivno obvladajo slovenski dialekt ali pogovorni jezik, radi pa bi se naučili pravilnega pisanja in izražanja. Prijave v knjižnici Damir Feigel, Ul. della Croce 3, tel. 531733.

PRISPEVKI

A.S. daruje 50 tisoč lir za vzdrževanje partizanskega spomenika v Podgori.

Ob 8. obletnici smrti očeta Andreja Križmana daruje sin z družino 50 tisoč lir za center Danica na Vrhu.

KINO

GORICA

VITTORIA 20.00-22.00 "Inserzioni pericolose".

CORSO 17.30-22.00 «Anni 90«.

VERDI 17.30-22.00 «Arma letale 3«.

TRŽIČ

COMUNALE Zaprto.

EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri 17.30 - 22.00 "Corpo grosso" . Prep. mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

D' UDINE Trg sv. Frančiska 4 - tel. 530124.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

AL REDENTORE ul. Fratelli Rosselli, 23 - tel. 410340.

POGREBI

Danes ob 12.uri Emma Compare vdova Pighin, iz Palmanove na glavno pokopališče.

ZVEZA KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
(ob 40-letnici skladateljeve smrti)

Vinko Vodopivec: **SRCE IN DENAR**

Spevoigra za soliste, igralce , balet, zbor in orkester

BESEDILO **Filip Terčelj**, in **Marij Čuk**, ODRSKA PREDELAVA: **Aleksij Pregarc**, ORKESTRACIJA **Hilarij Lavrenčič**, Nastopajo: *Minka* - **Alenka Slokar**, *Janko* - **Dušan Kobal**, *Roza* - **Franka Zgavec**, *Jernač* - **Božidar Tabaj**, *Cene* - **Kazimir Černic**, *Slogarca* - **Majda Zavadlal**, *Učiteljica*- **Snežica Černic**, *Kralj* - **Marko Černic**, *Soseda* - **Daniela Puia**. NASTOPAJO SE: **Ana Černic, Jan Leopold, Fabjan Sfiligoj**. SODELUJEJO: **mešani, moški in ženski zbor, operetni orkester in ritmična skupina.**

Režija **Aleksij Pregarc**, dirigent **Hilarij Lavrenčič**

Scena Hijacint Jussa, kostumi Tatjana Kosič, ritmika Barbara Piccolo, luči Niko Klanjšček in Branka Terčič, asistent režije Anka Černic, scenski asistent Stanko Ferfolja, korepetitor Lucija Lavrenčič, realizacija scene Mario Leopoli in Alojz Maraž, tehnični asistent Marija Cevdek, suflerka Marinka Leban.

V KATOLIŠKEM DOMU V GORICI, PONOVITVI V ČETRTEK, 12. NOVEMBRA OB 20.30

Prodaja vstopnic v Katoliški knjigarni v Gorici

VREDNOST VOLVA 460

STRNJENE VERZIJE VELIKEGA VOLVA. TUDI V CENAH

22.900.000 lir
1600 Z VBRIZGOM, 83 KM, serijsko: servokrmilni sistem, centralna ključavnica, električno pomikanje prednjih šip.

25.800.000 lir
1700 Z VBRIZGOM, 102 KM, serijsko: klima sistem, servo krmilni sistem, centralna ključavnica, električno pomikanje prednjih šip

28.900.000 lir
2000 Z VBRIZGOM, 110 KM serijsko: klima sistem, servo krmilni sistem, centralna ključavnica, električno pomikanje prednjih šip, kolesa iz zlitine, električni zunanji ogledali z gretjem, meglenke, prilagodljiv volan.

31.600.000 lir
1700 TURBO, 122 KM, serijsko: z ABS, klima sistem, servo krmilni sistem, centralna ključavnica, električno pomikanje prednjih šip, kolesa iz zlitine, električni zunanji ogledali z gretjem, meglenke prilagodljiv volan.

Vse verzije Volva 460 imajo trostezni katalizator in Sondo Lambdo. Cena pomeni »Ključi v roke« z davkom IVA.

VOLVO Kakovost in varnost

ZASTOPSTVO
CRALI PIETRO
GORICA - Ul. IIIa Armata 180 - Tel. (0481) 21721 - 21073

TRGOVINA
BAVCON
obvešča cenjene odjemalce, da se je preselila v
nove prostore
v isti ulici
od št. 12 na št. 30
Gorica - Ul. Carducci 30
Tel. 0481-31662

PROSEK / V ZNAMENJU DOLGOLETNE TRADICIJE KRAŠKE VASI

Martinovanje

Martinovanje na Proseku je eden najbolj priljubljenih in najstarejših praznikov na Tržaškem, eden tistih, ki je skozi dolga leta ohranil veliko svojih obredov, začenši s cerkvenimi, sejemskimi, kakor tudi zabavnimi in razvedrilnimi prireditvami.

Na ta dan praznujejo svojega patrona in zavetnika sv. Martina, kateremu je posvečena (nekoč edina) cerkev na Proseku, «ta nova«, ki stoji že 350 let sredi vasi. Praznovanje se je začelo letos v nedeljo, 8. ko so spet odprli prepleskano in obnovljeno cerkev posvečeno sv. Martinu s slovesno mašo in obiskom škofovega vikarja ter nastopom pritrkovalcev iz Ricmanj v cerkvi. Prihodnjo nedeljo bo po ljudski navadi «obnašanje sv. Martina« to je vaška častitev patrona.

Program praznovanje je tudi letos kot po tradiciji. V dopoldanskih urah je prašičji sejem v Devinščini pri Dolenjčevih. Kupci pujsov, koz in ovc prihajajo na Prosek iz vse okolice. Za sv. Martina je tudi zrelo novo vino. Vinska kapljica je gotovo pripomogla, da se je martinovanje tako utrdilo v ljudskih navadah in je med današnjimi prazniki eden izmed najbolj občutenih.

Letos so v Soščevi hiši, na sedežu godbe, odprli osmico že v soboto. Proseške žene so po stari navadi, pripravile zelje in klobase ter «fancle z dušo«, to so fancli s slanim sardonom v sredi, «ki pomagajo piti«. Po vaških ulicah so postavili stojnice s sladkarijami in raznovrstnim blagom, kakor pač ob vsakem sejmu, na trgu pa lunapark. Še ena osmica je odprta na sedežu Primorja in na koncu, za stare in mlade, še ples v Kulturnem domu.

Med ljudmi smo malo poizvedli, kaj mislijo o martinovanju, zakaj prihajajo na Prosek? Mlad mož nam je povedal, da že 15 let redno prihaja 11. novembra na martinovanje, ker je to postala že tradicija za vso slovensko mladino v zamejstvu.

Na martinovanju srečaš znance, ki jih že dolgo nisi videl. Sprehajaš se po vasi, pokramljaš z znanci, se ustaviš v baru, gostilni ali osmici in ob dobri kapljici pozabiš na mraz, ki ob tem času pritisne. Če je vreme milo, pravijo, da je poletje sv. Martina, toda že precej let ni bilo vreme posebno milo. Sicer pa moraš na to računati že vnaprej. Tudi dež in mraz pa ne skalita prazničnega vzdušja. Na Prosek prihaja mnogo Tržačanov italijanskega porekla, kljub temu pa so Slovenci v večini. Ded mu je pravil, da so že njegovi strarši redno zahajali na martinovanje. Povzpeli so se iz Trsta z «biročem«.

Podatke o prazniku in intervjuje zbrala Bojana Don

Foto Magajna

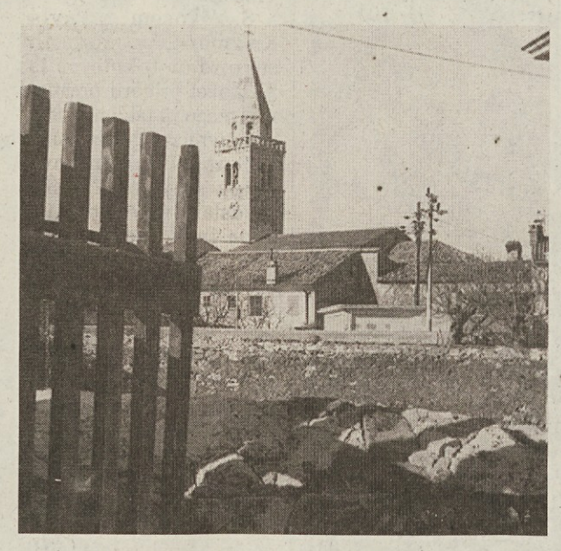

Foto Magajna

Društvena gostilna na Kontovelu

domače vino z divjačino

Kontovel 152 Tel. 225168

GOSTILNA

''LUXA''

domača kuhinja, ribje specialitete

Prosek 539 Tel. 225398

HI-FI, VIDEOTAPE, TV COLOR IN SERVIS ALDO COLJA KONTOVEL 134 TEL. 225471

ALDO COLJA

ELEKTRO GOSPODINJSKI STROJI
RADIOAPARATI
AVTORADIO

KONTOVEL 134 - TEL. 225471

Društvena gostilna na Proseku

Upravitelj Martin P. in Lilijana J.

PROSEK 280 - Tel. 225039

se priporoča cenjenim gostom

PRVOVRSTNE DOMAČE JEDI
IN DOMAČA VINA
LEPA DVORANA
PROSTOREN VRT
V SREDIŠČU VASI

ZAPRTO OB ČETRTKIH

RIBARNICA

Chiatti Nicola

PROSEK 1

Telefon 225225

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA

BUKAVEC

PROSEK
Tel. 225220

GOSTILNA PIZZERIA

alle Sorelle 9

PRI 9. SESTRAH

RINO in SILVANA

PROSEK 167 Tel. 225146

LUKSA

* BAR * SLADOLED
* POSLOVALNICA TOTOCALCIO TOTIP - ENALOTTO

PROSEK 140 TEL. 225286

CVETLIČARNA

NADJA

Prosek 131 Telefon 225450

GOSTILNA PRI KONJIČKU

PROSEK 162

Tel. 225160

ARREDAMENTI LANZA

POHIŠTVO

Nudimo najboljše
za opremo stanovanj
Novi center kuhinj *SCAVOLINI*

DRŽAVNA CESTA 202
ODCEP PRI PROSEKU

TRST - Telefon 225498

FOTO

SEDMAK

PROSEK 131 - Tel. 225394

se priporoča!

Brez skrbi.

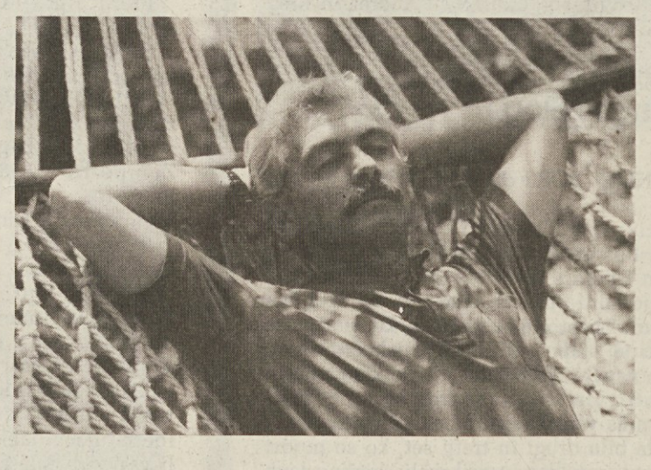

Potem, ko se je posvetil celo življenje delu, ima vsakdo pravico do zasluženega počitka, novega brezskrbnega življenja in novih interesov.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA Vam pomaga zaživeti ta trenutek z novim paketom storitev **AURA**, izrecno namenjenim reševanju zdravstvenih problemov (brezplačni specialistični pregledi ali brezplačna dostava zdravil) ali vsakdanjih problemov na domu (brezplačno delo kovača, električarja, vodovodnega instalaterja) in ki nudi še celo vrsto ugodnosti.

Paket **AURA** je namenjen vsem tistim, ki bodo nakazali pokojnino na račun TRŽAŠKI KREDITNI BANKI. Osebje banke je na razpolago za vsakršno pojasnilo v zvezi z novo pobudo **AURA** in vsemi ostalimi storitvami, ki so strankam na voljo.

Aura
Filo diretto

GRAFICENTER

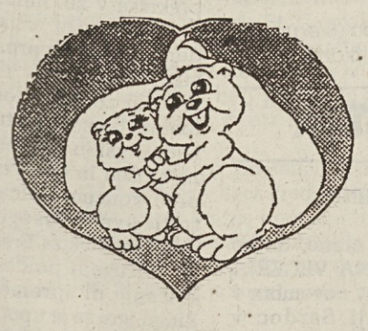

mobili **elio** pohištvo

Vas vabi

na ogled razstave

pri Proseku ob travniku jelenov

EDIL-PORFIDI TRENTINA

TLAKOVANJE ZUNANJIH POVRŠIN

● *porfidi* ● *peščenci* ● *prane cementne plošče*
● *samovezni tlakovalci* ● *kamnite zunanje stenske obloge - bunje*

ŠIROKA IZBIRA VSEH GRADBENIH MATERIALOV

TRST - skladišče in urad: Prosek (pri avtobusni garaži ACT)
Tel. (040) 251044 - 225822

BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

TRST - Ul. Filzi, 10 - Tel. 040/6700341 - DOMJO - Tel. 040/831131 - Rojan - Tel. 040/411611

ODBOJKA

Pri mladinkah Koimpex in Bor Friulexport še neporažena

CUS - KOIMPEX 1:3 (15:11, 5:15, 0:15, 2:15)
KOPIMPEX: Brišnik, Ciocchi, Ferluga, Fonda, Kosmina, Meriani, Milič, Spacal, Starc.
Koimpex je tudi v tem kolu povsem po nepotrebnem izgubil en set in sicer prvega, v katerem naša dekleta v bistvu sploh niso igrala. CUS je tako nepričakovano prešel v vodstvo, vendar je bilo njegovega veselja kmalu konec. Od drugega niza dalje, so slogašice zaigrale zbrano in tri sete osvojile v pičlih 30 minutah. O razliki med obema ekipama pričajo izidi zadnjih dveh setov, zato je delni poraz v prvem setu še toliko bolj nerazumljiv.(Inka)

SANT'ANDREA - BOR FRIULEXPORT 0:3 (7:15, 1:15, 4:15)
BOR: Gruden, Zadnik, Vidali, Pernarcich, Saccà, Calligaris, Faimann, Dolhar, Mamolo.
Borovke niso imele težkega dela z vrstnicami Sant'Andrea, pa čeprav so nastopile izključno s postavo under 16, pa še to nepopolno. Do tega je prišlo, ker je prva ekipa istočasno igrala tekmo C-1 lige v Martignaccu, odbojkarska zveza pa tekme mladink ni prestavila, pa čeprav so tudi igralke, ki so zaigrale proti Sant'Andrea imele isti večer tudi tekmo D lige. O sami tekmi ni mogoče povedati nič posebnega, saj je bilo plavim dovolj, da so od časa malo bolj pritisnile na plin, da so res šibkega nasprotnika, ki se je nekoliko upiral le v prvem delu prvega seta, spravile povsem na kolena.

BREG - ALTURA 0:3 (2:15, 5:15, 3:15)
BREG: Bandi, A. in S: Kosmač, Mauri, Metlika, Pettirosso, Sancin, Lavrica.
V povsem enosmerni tekmi se gostjam iz Trsta ni bilo treba pretirano potruditi, da so vknjižile še eno prepričljivo zmago. Domačinke jim niso bile dorasel nasprotnik, saj je bila Altura prepričljivo boljša v vseh elementih. Domačinke so morda zaigrale tudi premalo prepričane v lastne moči in so zato pokazale precej manj kot zmorejo. Gostje, ki jih trenira Gianni Furlanič, so bile predvsem izrazito boljše v napadu, precej bolj ostro pa so tudi servirale.

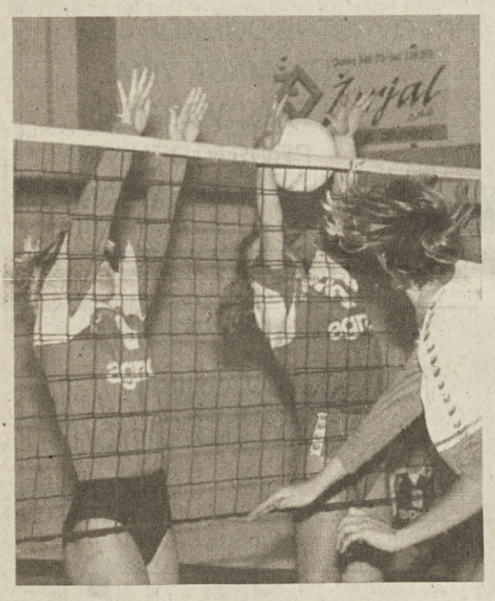

S tekme med Bregom in Alturo (Foto Križmančič)

LESTVICA: Bor Friulexport, Koimpex in Altura 10, SGT 6, Virtus 4, CUS, Sant'Andrea in Breg 2, Prevenire 0.

Prvi poraz mladincev Sloge

PREVERNIRE - BOR FURLANI 3:0 (15:5; 15:9 in 15:13)
Bor Furlani: Furlanič, Domio, Šušteršič, Furlani, Pertot, Pieri, Smotlak, Čuk, Berto, Sancin in Talotti.
Tudi v popolni postavi, niso bili Borovci kos skromnemu nasprotniku. Začetek, kot smo ga že vajeni pri tej ekipi je bil medel, nekoordiniran, prepolen napak. Nasprotnik je z lahkoto zmagal ne zaradi prikazane igre temveč radi pomanjkanja vsakršnega napada s strani Bora. Boljša sta bila drugi in tretji set, ko so modri grešili manj servisov in prikazali občasno lepo napadalno igro. In prav ti trenutki »jasnosti« v ekipi so dokaz, da bi marsikatero srečanje lahko zaključili v lastno korist, če bi polagali večjo pozornost na servisih in na sprejemu.
S sobotnim srečanjem se je končal prvi del prvenstva. Če bi dali oceno, moramo priznati da dober del ekipe se je potrudil, da rezultat bi lahko bil za spoznanje boljši, če bi vsi resneje pristopili k igri. V tolažbo tistim, ki se trudijo in pokažejo najboljšo voljo, pa moramo reči, da je starost v ekipi nekaj čez 14 let, to se pravi da igrajo v prvenstvu kjer nastopajo mladinci, ki so lahko kat štiri leta starejši. Pri taki »starosti« pa se razliko takoj vidi.Zato naj ekipa vestno in redno trenira, uspehi bodo že prišli.

PALLAVOLO TRST - SLOGA 3:0 (15:12, 15:10, 15:1)
SLOGA: Germani, Glavina, Kralj, Marc, Micalessi, Mijot, Spetič, Strajn, Veljak, Volčič.
V zadnjem kolu prvega dela prvenstva so se srečali edini še ne premagani štesterki. Pallavolo, ki je veljal za glavnega kandidata za osvojitev pokrajinskega naslova že pred samim začetkom prvenstva, je takoj zelo odločno začel, mladi slogaši pa so se mu povsem enakovredno upirali cel prvi in del drugega seta. Tedaj pa je zgledalo, da naši fantje kar ne morejo verjeti, da niso slabši od nasprotnikov in so nerazumljivo popustili, tako da je imel Pallavolo do zmage popolnoma prosto pot.(Inka)LESTVICA: Pallavolo Trieste 14, Sloga 12, Sant'ANDREA 10, Volley Club 6, Prevenire, Zaule in Nuova Palavolo 4, Bor Furlani 2.

KOŠARKA / V DRŽAVNEM MLADINSKEM PRVENSTVU

Jadran Farco osvojil zelo pomembni točki

Kristjan Rebula odličen (36 točk)

JADRAN FARCO - SAN DONA' 105:102 (55:39)
JADRAN FARCO: Pavlica 9 (1:7), Brišcik, Kapun, Starec 2, Milič 8 (6:9), Pettirosso 11 (3:5), Rebula 36 (11:13), Godnič, Tomšič 13 (1:3), Bordon 5 (3:5), Gregori 21 (2:2), trener Drvarič.
SODNIKA: Cosulich in Bisanti iz Tržiča. ON: 27. PM: 27:44. PON: Gregori (42). 3 T: Tomšič 2, Gregori 1, Rebula 1.
Kot Jadranovi člani v soboto v San Marinu, so tudi Jadranovi mladinci v ponedeljek v državnem prvenstvu osvojili svojo prvo prvenstveno zmago na račun ekipe iz San Donaja, ki je bila kot naše moštvo še brez točke.
Vse je kazalo, da jadranovci ne bodo samo zmagali, temveč da bodo tudi z izdatno razliko odpravili košarkarje iz Veneta, saj so po prvem polčasu, ali bolje po dveh četrtinah vodili kar s 16 točkami, v tretji pa z 21 (67:46). Tako visoko vodstvo so zapravili v zadnjem delu tekme, ko je celo kazalo, da bodo s težavo izborili zmago, saj so se jim gostje nevarno približali na same tri točke (94:97). Tedaj pa so le stisnili zobe in tesno prednost treh točk ohranili do konca srečanja.
»Z zmago sem seveda zadovoljen in tudi z igro v drugi in tretji četrtini, ko smo igrali zelo dobro tako v obrambi kot v napadu. V zadnjem delu pa je prišla na dan utrujenost, s tem pa je seveda padla tudi zbranost in nasprotnik nam je celo ogrozil zmago,« je dokaj zadovoljen dejal po ponedeljkovem nastopu Jadranov trener Janez Drvarič.
In nadaljeval: »Škoda, da smo zmagali le za tri točke, kajti verjetno bo o uvrstitvi v nadaljnji del odločal prav medsebojno srečanje s San Donàjem in zato tudi medsebojna razlika v koših. Moram priznati, da sem pričakoval slabšega nasprotnika, saj je doslej moštvo iz San Donàja zelo visoko izgubljalo. Spoprijeli pa smo se prav s solidno ekipo, ki ima visoke in tudi tehnično dobro pripravljene košarkarje. Ta liga pa je zelo kakovostna in se je treba zanjo temeljito pripraviti. Glede na to, da se igra štiri četrtine po 12 minut, je treba še povečati število treningov in izboljšati kakovost vadbe.«
Za pomembno zmago bi pohvalili vse jadranovce, ki so se požrtvovalno borili, vseeno pa je bil boljši od drugih Kristjan Rebula, ki je dal kar 36 točk. Pri gostih pa se je posebno izkazal Biancon, ki je dosegel 24 točk.
V prihodnjem kolu bodo jadranovci igrali v Gorici proti ekipi Menta Più. (bl)

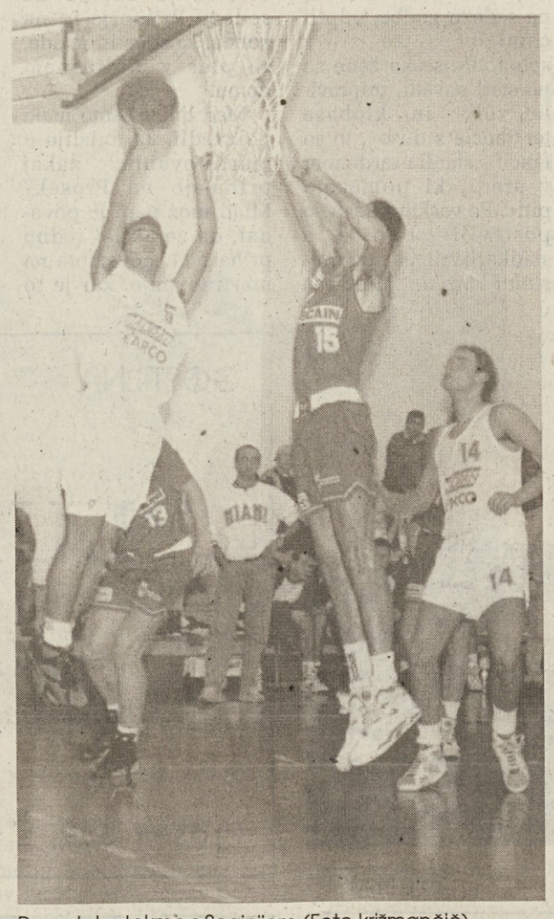

Posnetek s tekme s Scainijem (Foto križmančič)

OSTALA IZIDA 4. KOLA: Scaini - Menta Più 97:98; Benetton - Stefanel 147:91.
LESTVICA: Benetton Treviso, Scaini Benetke in Stefanel Trst 6; Menta Più Gorica 4; JADRAN FARCO 2; San Donà 0.
PRIHODNJE KOLO (16.11.): Menta Più - JADRAN FARCO (19.00 v Gorici); Stefanel - Scaini; San Donà - Benetton.

MLADINSKA KOŠARKA / DRŽAVNI KADETI

Koš Križmana v zadnjih sekundah Kontovelu prinesel važno zmago

Premagali so prvega na lestvici

DRŽAVNI KADETI
KONTOVEL - MENTAPIU'GORICA 88:86 (54:47)
KONTOVEL: Križman 11 (3:4), A. Spadoni 26 (4:8), Daneu, Švara, Žerjal, Colja, Cingerla 11 (2:4), Skerk 6 (0:1), Emili 21 (3:6), Černe 13 (1:4), Suligoj; trener Vatovec. PM: 13:27. 3 TOČKE: Cingerla 1.
S košem Pavla Križmana v zadnjih sekundah tekme si je Kontovel priboril prestižno zmago in tako prekinil negativni začetek letošnje sezone. Nasprotnikova ekipa se je na igrišče predstavila še nepremagana in je računala na nov uspeh, Vatovčevi fantje pa so zaigrali izredno motivirano, vodili so večji del tekme in prav v zadnjih potezah srečanja so bili tudi spretnejši. Goričani so zaostanek znižali prav ob koncu tekme, žoga za zadnji napad pa je ob izidu 86:86 pripadla Kontovelcem, ki so odpor gostujočih igralcev strli prav ob zvoku sirene.

ITALMONFALCONE - BOR 83:68 (49:27)
BOR: Gallopin 10, Vidali 3, Cupin 4 (0:3), Bandi, Porporatti 2 (0:1), Palmisano, Giacomini 3 (1:3), Grbec 18 (0:3), Samec 22 (3:3), Pozar, Uršič 6 2:2; trener Martini. PM: 6:15. 3 TOČKE: Vidali 1.
Porazen začetek tekme je borovce drago stal, saj so domačini takoj povedli s 15 točkami, zatem pa razliko še povečali.
LESTVICA PO 3. KOLU: Stefanel, Udinese in Arte 6, Italmonfalcone, Gorica in Videm Club 4, BOR, KONTOVEL in Don Bosco 2, Latte Carso, Ricreatori in Inter 1904 0.

DEŽELNI MLADINCI
INTER MUGGIA - KONTOVEL 90:82 (43:41)
KONTOVEL: Ban, Gulič 38 (4:6), M. Emili, Križman, Kralj 19 (2:4), Hmeljak 8 (2:2), Daneu (0:3), Černe, Vodopivec 4, Turk 13 (3:6); trener Furlan. PM: 11:21. 3 T: Kralj 1.
Še 30 sekund pred koncem je bil izid odprt (84:82), zatem pa je tehnična napaka Hmeljaka pokopala kontovelce, ki pa so prikazali premalo skupinske igre in preveč individualnih akcij.

BOR RADENSKA - DON BOSCO 70:95 (24:45)
BOR RADENSKA: Simonič 21, Galopin 8, Vidali, Debeljuh 14 (5:6), Cupin 13 (3:5), Bandi, Porporatti, Palmisano, Giacomini (0:1), Grbec 4, Samec 10; trener Martini. 3 T: Simonič 1, Debeljuh 1.
Borovci so na domačem igrišču klonili proti Don Boscu, ki je pokazal boljšo obrambo in zagrizenost pri skoku. Naši so tudi v napadu veliko zgrešili (U.A.)

NARAŠČAJNIKI
DON BOSCO — BOR 74:52 (43:28)
BOR: Jagodic 2, Pozar 4 (O:2), Jogan 6 (O:1), Velinski 4 (2:2), Sancin 7 (1:7), Uršič 10 (2:2), Kovač 2, Lapelj 10, Stokelj 7 (3:6); trener Krečič. PM: 8:20.
Že v uvodni četrtini so borovci dovolili Don Boscu, da je krepko povedelin vodstvo obdržal do konca. (MJ)

SOKOL - FERROVIARIO 45:114 (25:56)
SOKOL: M. Starc, Rizzante 7 (0:1), Vidoni 3 (1:2), Spacal (0:2), Rustja 9 (1:4), Jori 8, Stoka 8, Ferlan, B. Starc 6, Tavčer 4, Franco (0:2); trener Vascotto. PM: 2:11.
Nabrežinci so visoko klonili proti Ferroviariu, ki uvršča lanske igralce Stefanela. Gostje so bili boljši tako tehnično kot telesno.
LESTVICA PO 3. KOLU: Ferroviario A, Don Bosco B in Servolana 6, BOR, Santos, Libertas in Stefanel 4, SOKOL, Inter 1904, Lega Nazionale, Ferroviario B 2, St. Azzurra, Don Bosco A in Ricreatori 0.

NOGOMET / SLOVENSKE EKIPE V MLADINSKIH LIGAH

Naše enajsterice so tokrat igrala s precej spremenljivim uspehom

Med mladinci so nogometaši bazoviške Zarje Adriaimpex v gosteh zasluženo premagali predzadnje uvrščeni Don Bosco

MLADINCI
Don Bosco - Deželni mladinci
PRIMORJE - RONCHI: 3:3 (1:1)
STRELCI: De Giosa, (avtogol) Digovich
PRIMORJE: Valente, Bracco, Gherbassi, Gustin, Digovich, Zampolli, Škabar, Bembič, Štolfa, Vodopivec, De Giosa.
Rezerve: Pahor, Ostrouška, Husu.
Odlična predstava naših mladincev proti tretjeuvrščeni goriški enajsterici so naši zaigrali najboljšo tekmo letos. Že v prvem polčasu bi rdeče-rumeni lahko vodili vsaj z dvema zadetkoma. Prednosti: v uvodnih minutah sta De Giosa in Gustin resno ogrozila vratarja gostov. Gostitelji so igrali stalno napadalno a brez učinka, dokler niso gostje prešli v vodstvo z edino priložnostjo prvega dela. Reakcija je prinesla do remiziranja. Vodopivec je prekrasno podal na sredino, kjer De Giosa je z udarcem z glavo premagal vratarja. V drugem delu so Prosečani začeli poletavno in zasluženo prešli v dvojno vodstvo z avtogolom po strelu De Giose ter s sijajno solo akcijo Digovicha. Poleg tega so naši z Digovichem ter s Škabarjem večkrat imeli še kopico trelih priložnosti, vendar tudi tokrat v desetih minutah je rdečerumenim uspelo pokvariti vse. Pohvalo je zaslužil cel kolektiv in ostaja prepričanje, da s tako igro Primorjaši ne bodo dalj časa ostali na repu lestvice. (Maxi)

NARAŠČAJNIKI
S. Sergio - Primorje 2:0 (1:0)
PRIMORJE: Emili, Ferfolja, Turk, Braini, Švara, Sardoč, Zangheri, Kuk, Ban, Lukša, Lovrečič.
Rdeče-rumeni so izgubili prvo mesto na lestvici proti res solidni ekipi, čeprav resnici na ljubo so domačini igrali grobo in sodnik večkrat ni kaznoval, tako kot bi moral. Prosečani so takoj se znašli z golom razlike ter poleg tega igra Žužičevih varovancev ni bila konkretna in borbena kot doslej.(Maxi)

ZAČETNIKI
SKUPINA B
CGS - Zarja Adriaimpex B 3:1 (0:1)
STRELEC ZA ZARJO ADRIAIMPEX: Strajn
ZARJA ADRIAIMPEX B: Hrovatin, Zornada, Škabar, Jan Pahor, Batič, Černjava, Garbovec, Kapun (Damjan Pahor), Martini (Tul), Strajn, Longo.
Potem ko so prvi polčas popolnoma prevladovali in tudi prvi povedli, so zarjani v drugem delu igre popolnoma odpovedali in tudi tekmo nerodno izgubili proti sicer čvrsti ekipi CGS. Naši so tekmo dobro pričeli in z lepimi kombinacijami stalno oblegali domačega vratarja, uspeh pa je kronal Strajn z lepim golom z glavo. Po odmoru pa smo bili priča nepričakovanemu preobratu, saj so domačini s tremi streli na vrata dosegli vse tri zadetke, zarjanom pa je na koncu zmanjkalo moči. Poraz je po prikazani igri nekoliko previsok (d.gr).
SKUPINA A
Zarja Adriaimpex A - Montebello Campanelle 5:0 (4:0)
STRELCI: Primosi (2), Giraldi (2) in Longo.
ZARJA ADRIAIMPEX A.: Hrovatin, Grgič, Carli, Jan Pahor (Škabar), Berce, Tolentino, Strekelj, Longo, Giraldi (Bernetti), Primosi, Umari.
Začetniki Zarje so se takoj otresli strahu in proti skupni ekipi Montebello Campanelle potrdili svojo premoč ter prvič visoko zmagali. Tržačani so bili prešibak nasprotnik, tako da so naši zaigrali napadalno ter bili stalno pred vrati gostov. Že takoj na začetku so povedli s Primosijem in zaključili polčas z visokim vodstvom. Tudi v nadaljevanju rdečebeli niso imeli večjih problemov in so dosegli še en gol, si ustvarili še vrsto lepih priložnosti Umarijpa je celo zastrelja111-metrovko. Vsekakor, čeprav je bil nasprotnik slabši so zarjani zaigrali bolj zagrizeno kot v prejšnjih kolih, kar je precej spodbudno za nadaljevanje prvenstva.
OSTALI IZIDI: Treistina A - Chiarbola 8:2, Esperia - Muggesana 0:4, Roianese - S. giovanni A 0:6, Ponziana - Don Bosco 2:1, Fortitudo - Portuale 0:1.
LESTVICA: Triestina A, San Giovanni A in Portuale 6; Ponziana in Muggesana 4; ZARJA ADRIAIMPEX A 3; Chiarbola in Roianese 2; Don Bosco, Esperia in Campanelle 1; Fortitudo 0.

CICIBANI

BOR FARGO - TRIESTINA 2:1 (1:0)
STRELCA ZA BOR FARCO: Strajn in Merlak
BOR FARCO: Vito Križmančič, Ivo Križmančič, Aleš in David Gregori, Merlak, Cauter, Strajn in Sedmak, Bandi.
«Plavi« so pripravili lepo presenečenje, ko so nepričakovano a zasluženo premagali Triestino. Naši so bili vseskozi boljši nasprotnik in po prikazani igri in po priložnosti za gol bi tudi zaslužili še višjo zmago, saj so kot na tekočem traku zapravljali priložnosti, potem je le uspelo zatresti mrežo izvrstnemu Strajnu, ki je bil trn v peti v obrambi Triestine. Tako je domačinom uspelo končati polčas v svojo korist. V nadaljevanju je Triestini po nerodni napaki obrambe«plavih« uspelo izenačiti, toda zmagoviti gol je na koncu postavil povsod prisotni Merlak in zmaga cicibanov Bora je bila več kot zaslužena. Tudi letos uspešno pozna strokovno delo trenerja Žežlja, ki že tretje leto trenira naše cicibane.
(d.gr.)

Cicibani Bora Farco so v nedeljo premagli vrstnike tržaškega tretjeligaša Ttriestine (Foto Križmančič)

V DOLINI / UNDER 21

Lahka zmaga Brežanov proti šibki Servolani

Paolo Mondo (Breg) se je proti Servoli izkazal

Servola - Breg 1:5 (0:2)
STRELCI ZA BREG: Luisa, Mauri, Švab, Sancin, avtogol.
BREG: Gregori, Ota, Strain, Laurica, Zupin, Luisa, Jacopič (R. Bandi), Švab, Sancin (Mondo), Bozzi, Mauri, Rapotec, Karis, M. Bandi.
Proti skromni ekipi so brežani brez večjih težav zmagali. Plavi so od vsega začetka začeli napadati in že v drugi minuti se je Švab znašel sam pred nasprotnikovim vratarjem, a je za las zgrešil nasprotnikova vrata. Toda tri minute kasneje so brežani povedli s strelom Luise, ki je presenetil vratarja Servole. Prišlo je do prekrška v 20. minuti in z natančnim strelom neposredno iz prostega strela je svoj drugi letošnji zadetek dosegel Mauri. Brežani so tudi v nadaljevanju gospodarili na igrišču in deset minut pred koncem polčasa je tudi Švab dosegel še drugi zadetek za Breg.
V drugem polčasu se srečanje ni spremenilo. Ritem igre se je upočasnil in brežani so z lahkoto dosegli še dva zadetka. Par minut pred iztekom srečanja so domačini uspeli doseči častni zadetek. Brežani bi lahko realizirali še več priložnosti, predvsem z Laurico in Mondom, ki sta zaigrala zelo dobro, a treba je prihraniti zadetke tudi za druge močnejše ekipe, saj ne bo vedno tako lahko kot v soboto. Vseeno naj bo rezultat spodbuden za igralce, ki lahko še izboljšajo igro in dosežejo večje uspehe. (E.B.)

OBVESTILA

TPK SIRENA

obvešča člane, da bo DRUŠTVENA VEČERJA v soboto 21. novembra v restavraciji Sardoč v Prečniku, ko bo tudi nagrajevanje Arriane Bogatec in ostalih društvenih športnikov. Rezervacije v društvenem baru in po telefonu 422696.

NAMIZNOTENIŠKI ODSEK ŠZ BOR

sporoča, da sprejema v društveni pisarni prijave za vadbo rekreativcev. Prijave so možne vsak delavnik v uradnih urah med 17: in 20. uro.

STRELJANJE / SVETOVNO VOJAŠKO PRVENSTVO

Debevec za tri kroge prekratek za bron

Prvenstvo je potekalo v Fort Benningu v ZDA

FORT BENNING - V Fort Benningu, v zvezni državi Georgia, je potekalo 31. svetovno vojaško strelsko prvenstvo. Letos se je tega tekmovanja prvič udeležilo majhno zastopstvo slovenske TO, v kateri sta bila strelec Rajmond Debevec in vodja Janez Vodičar. V zelo težkih razmerah je Rajmond Debevec dosegel lep uspeh, saj je bil v hitrem streljanju sedmi, v streljanju s standardno puško pa 28. Gre za strelski disciplini, ki ju naš strelec ne pozna in je pred odhodom v ZDA opravil samo 12 treningov. Streljal je s puško Steyer-Mannlicher kal. 7, 62 (308 win.), tarča je bila oddaljena kar 300 m, teža proženja pa je bila 1, 5 kg, kar je zelo velika obremenitev za tekmovalca.

Po tekmi je Rajmond Debevec tako ocenil svoja nastopa: »V prvem nastopu, to je streljanju s standardno puško sem pričakoval nekoliko več. V drugem streljanju, za katerega ima strelec na voljo minuto in pol, strelja pa iz vseh treh položajev, sem presenetil sam sebe, saj sem v tej disciplini brez izkušenj. Gledano v celoti sem lahko zadovoljen z nastopom, saj sem samo za tri kroge zgrešil bronasto kolajno.«

Bojan Kuntarič

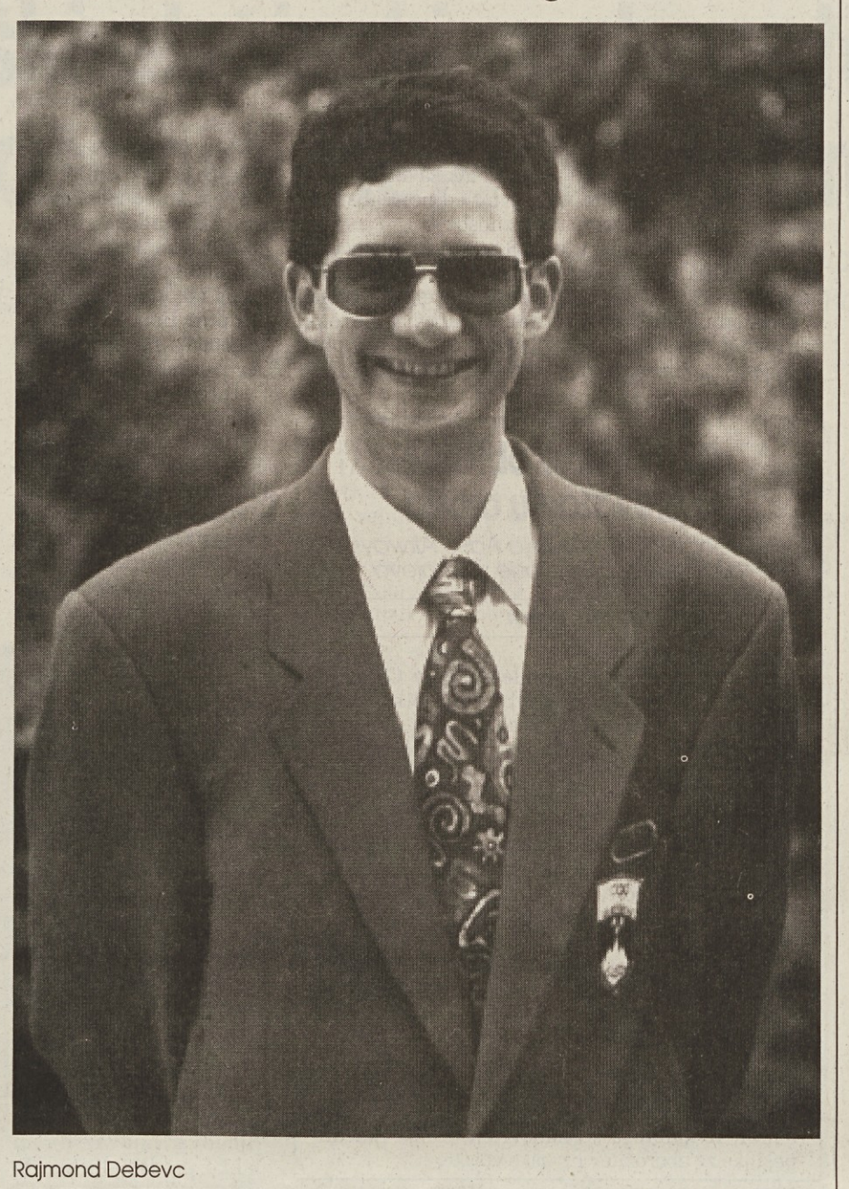

Rajmond Debevc

NOGOMET / ZA TEKMO ITALIJE S ŠKOTSKO

Težave z obrambno linijo kljub vrnitvi Franca Baresija

FIRENCE - Povratek Franca Baresija v italijansko reprezentanco še vedno odmeva v nogometnih krogih. In že za kvalifiakcijsko tekmo proti Škotski bo moral zvezni trener Arrigo Sacchi skoraj docela spremeniti obrambno vrsto, ki jo je povsem polomila na srečanju s Švico.

Sacchi ima za sestavo obrambne vrste dve možnosti: odstranitev Costacurte, s tem da bo kot »stopper« igral Maldini (Mannini in Di Chiara kot branilca) ali da bi Costacurta igral kot »stopper«, s tem da bi bila branilca Maldini in Di Chiara. Sicer pa bi lahko bi bil eden od kdandidatov za obrambno vrsto tudi veteran Sampdorie Vierchowood, ki ima že bogate reprezentančne izkušnje.

Na včerajšnji tiskovni konferenci je bilo jasno, da ima zvezni trener Sacchi največje težave s sestavo obrambe. Baresi pa se je že enkrat odrekel državnemu dresu in je svojo odločitev nato preklical na željo skoraj vse nogometne Italije. Kaj pa za naprej? Se pred nekaj leti je Italija slovela z najboljšimi branilci na svetu (Burgnich, Scirea, Facchetti, Cabrini itd.), sedaj pa ni mogoče vsaj za silo sestaviti spodobne obrambne vrste. In zato je tudi Sacchi še kako zaskrbljen.

Franco Baresi se je spet vrnil v reprezentanco (AP)

»Zadovoljen sem, da sem ponovno z reprezentanco. Skušal bom, kot vedno doslej, dati vse od sebe. Navijači pa naj ne mislijo, da bo odslej z našo reprezentanco vse lažje. Da bomo odslej zmagovali na vseh tekmah s 4:0. Čaka nas še ogromno dela. zavedati se moramo tudi, da na evropski in svetovni sceni ni več skromnih nasprotnikov. Na kvalifikacijah nas čaka še težko težko delo.«

Presrečen zaradi vpoklica v reprezentanco pa je bil Eugenio Corini, 22-letni vezni igralec Sampdorie. Corini je že 49. nogometaš, ki ga je doslej v reprezentanco sklical Sacchi.

»Nisem pričakoval, da me bo Sacchi tako hitro pozval v reprezentanco. Po uspešnem nastopu v državni selekciji under 21 upam, da bom tudi v članski ekipi dal svoj doprinos. Že poziv v reprezentanco je zame velika čast.«

NOVICE

Danes tri kvalifikacijske tekme za SP ZDA94

RIM - Medtem ko se italijanska državna raprezentanca pripravlja v Covercianu na pomembno tekmo s Škotsko, je pozornost ljubiteljev nogometa usmerjena v današnja izločilna srečanja za svetovno prvenstvo, ki bo v ZDA čez dve leti. Danes se bodo namreč v šesti skupini pomerile Švedska in Izrael, v tretji skupini Albanija in Latvija, v peti pa Grčija in Madžarska.

V Tel Avivu bo Izrael skušal doseči svojo prvo točko po porazu z Avstrijo, čeprav ostaja Švedska po zmagah nad Finsko in Bolgarijo glavni favorit skupine in bo zato delo izraelskih igralcev skrajno naporno. V Solunu bo Grčija prav tako skušala iztrgati Rusiji prvo mesto na lestvici skupine, ki je postala po izločitvi Jugoslavije zaradi znanih ukrepov OZN dokaj manj zahtevna. V Tirani pa se bosta pomerili pepelki tretje skupine, saj nimata velikih upov spričo prisotnosti Dancev, Spancev in Ircev.

Nebiolo grozi z odstopom IAAF na olimpijskih igrah

ACAPULCO (MEHIKA) - Predsednik mednarodne atletske zveze Primo Nebiolo je zagrozil, da na prihodnjih olimpijskih igrah ne bo atletike, če bo organizator vztrajal pri tem, da bosta vsako državo zastopala le dva atleta in ne trije kot doslej.

"Je naravnost smešno, da je mednarodni olimpijski odbor takole odločil, " je pikro dejal Nebiolo.

Brez kraljice športa pe se olimpijskih iger ne moremo zamisliti ...

Pri Napoliju odslovili Ranierija

NEAPELJ - Vodstvo nogometnega kluba Napoli je včeraj odslovilo trenerja Claudia Ranierija. Odločitev neapeljskega društva je bila sicer pričakovana, še posebno po domačem katastrofalnem porazu proti Milanu (1.5).

Napoli je včeraj dal naslednje sporočilo: "Zahvaljujemo se gospodu Ranieriju za vse delo, ki ga je doslej opravil. Sprejeli pa smo to odločitev po zadnjih neuspehih ekipe. Želimo Ranieriju vso srečo in želimo tudi, da bo naša ekipa s skupnimi močmi reagirali na ta kritičen trenutek."

Sedaj se še ne ve, kdo bo zamenjal Ranierija. Sušlja pa se, da naj bi bil ali Bianchi ali Vicini.

"Tržačan" English bo zamenjal Kukoča

BOLOGNA - Hrvaški košarkar in član Benettona Toni Kukoč se je poškodoval in bo moral počivati najmanj deset dni. Kukoč pa bi moral nastopiti v Madridu na tekmi med selekcijama tujcev Italije in Španije. Trener italijanske selekcije Petar Skansi je tako sklical Američana in člana tržaškega Stefanela Alberta Englisha, kar je za igralca in za tržaško društvo lepo priznanje.

Obe selekciji se bosta pomerili že v petek, ko bosta na sporedu tekmi v metih za tri točke in v zabivanju v koš, v soboto pa bo pravo košarkarsko srečanje po pravilih FIBA (polčasa po 20 minut in črta za tri točke na razdalji 6, 25 m) in ne po pravilih NBA, kot je bilo doslej.

NOGOMET / TUJA PRVENSTVA

V britanski prvi ligi Blackburn poražen

LONDON - V 15. kolu angleške prve lige je Blackburn prvič izgubil vodstvo. Na domačih tleh je namreč z 2:0 izgubil s Tottenhamom, medtem ko sta direktna tekmeca Arsenal in Norwich prepričljivo zmagala. Arsenal je pred domačim občinstvom z goli Smitha, Wrighta in Campbella pregazil Coventry, Norwich pa je kar v gosteh zmagal proti Oldhamu. Vsebolj se vzpenja tudi Aston Villa, ki je na domačem Villa Parku tesno premagal Manchester United. Zmagoviti gol pa je tik pred koncem srečanja dal Sounder. Iz krize na dnu lestvice se je končno izvlekel tudi Liverpool. Middlesbroughu je pripravil pravo lekcijo, posebno pa se je izkazal Izraelec Rosenthal, ki je dosegel dva gola. Naj omenimo še, da je Ian Rush v tem kolu dosegel dvestoti gol v 1. angleški ligi. Od ostalih izidov velja zlasti podčrtati gladek poraz prvaka Leedsa v Manchestru (4:0) in ponovni polom Nottingham Forresta, enega najslavnejših evropskih klubov nasploh, ki sameva na zadnjem mestu lestvice.

V nemški Bundesligi ta teden niso igrali. Na sporedu so bile tekme nemškega pokala, na edinem srečanju med prvoligašema pa je Werder Bremen odpravil Borussio Dortmund.

V Franciji je stanje na vrhu vedno bolj zapleteno. Prvi dve moštvi Nantes in Paris St. Germain sta doma samo remizirali, delni spodrsljaj pa sta izkoristila samo Auxerre in Monaco, medtem ko je Olimpique Marseille z golom vedno bolj prepričljivega Alena Boksiča komaj remiziral proti Mont Pellieru na domačem igrišču.

Deportivo La Coruna pa presenetljivo nadaljuje svojo pot na vrhu španske lige. Pred zasledovalci, ki so resnici na ljubo igrali vsi na domačin tleh, je sicer izgubil točko, saj je v Albaceteju iztržil le neodločen izid. Real, Barcelona in Atletico so dosegli lahke zmage, v odlični formi pa je menda tudi Maradonina Sevilla.

Podobno je bilo tudi na Portugalskem. Milanov tekmec v pokalu prvakov Porto je z golom Timofteja premagal čedalje slabšo Benfico, ki ji tudi odslovitev Ivića ni pomagala. Nasploh pa so ta teden skoraj vsi nasprotniki italijanskih ekip v evropskih pokalih igrali solidno, zato bo v tekmah za evropske pokale zanimivo videti, če so italijanske ekipe izgubile absolutno premoč izpred nekaj let.

Danes pa se začne se ena nogometna pobuda. Gre za tekme anglo-italijanskega pokala, ki je namenjen drugoligaskim enajstericam. Od italijanskih ekip bodo nastopale Cremonese (pri katerem igra tudi slonvenski nogometaš Florjančič), Ascoli, Bari, Lucchese, Pisa, Cesena, Cosenza in Reggiana. V prvem kolu se bodo danes pomerili Ascoli in Brentford, Birmingham in Bari, Lucchese-Newcastle, Portsmouth-Cesena, ki bodo nastopali v skupini A, v skupini B pa so na sporedu srečanja med Bristolom in Cosenzo, Cremonesejem in West Hamom, Derby Countyjem in Piso ter med Reggiano in Tranmere Roversom.

RALLY PO KATALONIJI / PREDZADNJA PREIZKUŠNJA ZA SVETOVNO PRVENSTVO

Španec Sainz še trdno v vodstvu Auriol zdrsnil po lestvici navzdol

Za vodilnim zaradi nezgode zaostal za štirideset minut

MADRID - Španski voznik Carlos Sainz na toyoti celica še naprej dominira na 28. rallyju po Kataloniji, ki šteje kot predzadnja preizkušnja za svetovno prvenstvo. Po petih posebnih preizkušnjah (včeraj jih je bilo na programu 12) v drugi etapi ima Španec minuto in 41 sekund prednosti pred Fincem Kankkunenom in še devet sekund več pred Aghinijem, ki tako kot finski voznik vozi lancio delta hf integrale. Presenetljivo pa je padel na lestvici Francoz Didier Auriol, veliki favorit pred začetkom dirke. Danes je izgubil več kot 40 minut, zaostanek pa je treba pripisati temu, da je v bližini mesta Lloret de Mar zapeljal s ceste. Do nezgode je prišlo le nekaj kilometrov po startu prve preizkušnje. Zaradi poškodbe na vozilu je Auriol pri nekem skoku izgubil kontrolo nad vozilom in končal ob robu ceste.

Na srečo tam ni bilo gledalcev, voznik in njegov pomočnik pa sta morala kar pol ure čakati na pomoč tehnične ekipe, preden so njegov avtomobil spet spravili na cesto. Auriol je preizkušnjo končal s 35-minutno zamudo in na naslednji časovni kontroli je dobil 15 minut kazenskega pribitka, ki ga je potisnil na 38. mesto začasne lestvice. Na naslednjih treh preizkušnjah pa je Francoz vozil kot prerojen in se že povzpel za deset mest.

Carlos Sainz s svojo toyoto celica še vodi na rallyju po Kataloniji (AP9

KOŠARKA / AZZURRI ZA TEKMI S SLOVENIJO

Tudi Pittis nared, trener Gamba bo predvsem zaupal mladim igralcem

TRST - Itlaijanska košarkarska reprezentanca, ki bo konec tedna igrala dve prijateljski tekmi v Sloveniji in eno na Hrvaškem, je tudi včeraj pod vodstvom zveznega trenerja Sandra Gambe nadaljevala s pripravami v športni palači v Trstu.

Po temeljitem zdravniškem pregledu je začel trenirati tudi član milanskega Philipsa Riccardo Pittis, tako da si je Gama kar precej oddahnil, saj mu ta igralec veliko pomeni.

Azzurri bodo še danes trenirali v Trstu, jutri pa bodo odpotovali v Ljubljano, kjer bodo v petek igrali prvo, v soboto v Mariboru pa drugo prijateljsko tekmo s Slovenijo.

Od reprezentance, ki je na olimpijskih kvalifikacijah v Zaragozi povsem razočarala, je ostalo le nekaj igralcev, in sicer Rusconi, ki ima 59 reprezentančnih nastopov in je novi kapetan azzurrov, ter Coldebella, Niccolai in Pittis. Gamba pa je spet poklical v reprezentanco Pessino, ki je najstarejši v tej ekipi, čeprav je star samo 25 let.

Italijanska postava je precej pomlajena, saj so v njej dobili mesto mladi Rossini, Abbio in Carlton Myers, ki bodo vnesli v igro azzurrov, vsaj tako upa zvezni trener, nekaj svežine in vedrosti. V reprezentanci bo tudi Moretti, ki je nekajkrat že nastopil v državnem dresu, in je trenutno v dobri formi.

Krstni nastop v italijanskem dresu pa bodo opravili Frosini (Glaxo Verona), Ferroni in Ruggeri (oba Marr Rimini).

Sandro Gamba je torej, po polomu v Zaragozi, povsem zaupal mladim.

SYDNEY / TEŽAVE Z OI 2000

Oblasti neodločne

SYDNEY - Avstralsko velemesto, ki je predstavilo svoje ime med kandidate za olimpiado leta 2000, je že zabredlo v prve finančne težave.

Na meetingu v Acapulcu je MOK med drugim predstavil proračun za letalski prevoz in prenočevanje delegatov vseh nastopajočih držav, ki znaša kar 38 milijard lir. Zaradi tako visokega proračuna je premier Novega južnega Wallesa John Fahey izjavil, da Sydneyu ne preostane drugega kot prodaja vseh največjih državnih športnih objektov (v prvi vrsti znameniti Showground) privatnikom in zasebnim družbam. Prvič se je torej pripetilo, da se rešitev finančne stiske organizatorjev olimpijskih iger reši s tako drastičnimi sankcijami, saj je bilo doslej dovolj računati na finančni dohodek od televizijskih prenosov in prodaje vstopnic, ki pa je ob prestopu v novo tisočletje preskromen.

Nekaj ur po Fahejevi izjavi so tako laburisti kot neodvisni poslanci zagrenjeno komentirali to odločitev in so načelno nasprotni takim rešitvam.

CELOVEC / PO OBISKU VRANITZKEGA V LJUBLJANI

Nezadovoljstvo koroških Slovencev s pogovori

NSKS in ZSO menita, da bi Slovenija in Koroška morali polagati več pozornosti vlogi slovenske manjšine na Koroškem

IVAN LUKAN

CELOVEC - Predstavnika obeh osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev, Matevž Grilc (NSKS) in Sonja Wakounig (ZSO), sta rezultate pogovorov o manjšinskem vprašanju med avstrijskim kanclerjem Vranitzkym in najvišjimi slovenskimi politiki pretekli teden v Ljubljani ocenila z določenim razočaranjem. Tako predsednik NSKS, kot tudi podpredsednica ZSO sta pričakovala, da bosta šefa avstrijske in slovenske vlade položaju slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem namenila večjo pozornost. Posebej pa ju je prizadela ocena avstrijskega kanclerja, da je položaj koroških Slovencev »ugoden, kot se ni bil«.

Predsednik Narodnega sveta, Matevž Grilc je v prvi izjavi dejal, da po takih izjavah v avstrijski in tudi slovenski javnosti lahko nastane vtis, da je s slovensko narodnostjo vse v redu, kar pa ne odgovarja razmeram na Koroškem. Grilc, ki predseduje tudi narodnostnemu sosvetu za koroške Slovence pri Uradu zveznega kanclerja na Dunaju, je v razgovoru za »Republiko« še posebej poudaril, da je prav ta sosvet zašel v krizo, saj se večina njegovih sklepov zaradi manjkajočih kompetenc ne izvaja. »Sosvet, ki samo razdeli podpore, zdaleč ne odgovarja našim predstavam, saj obstaja še dosti nerešenih vprašanj, na katera pa je sosvet že opozoril«, je dejal Grilc, ki je menil, da vsa ta odprta vprašanja niso bili ustrezno poudarjena.

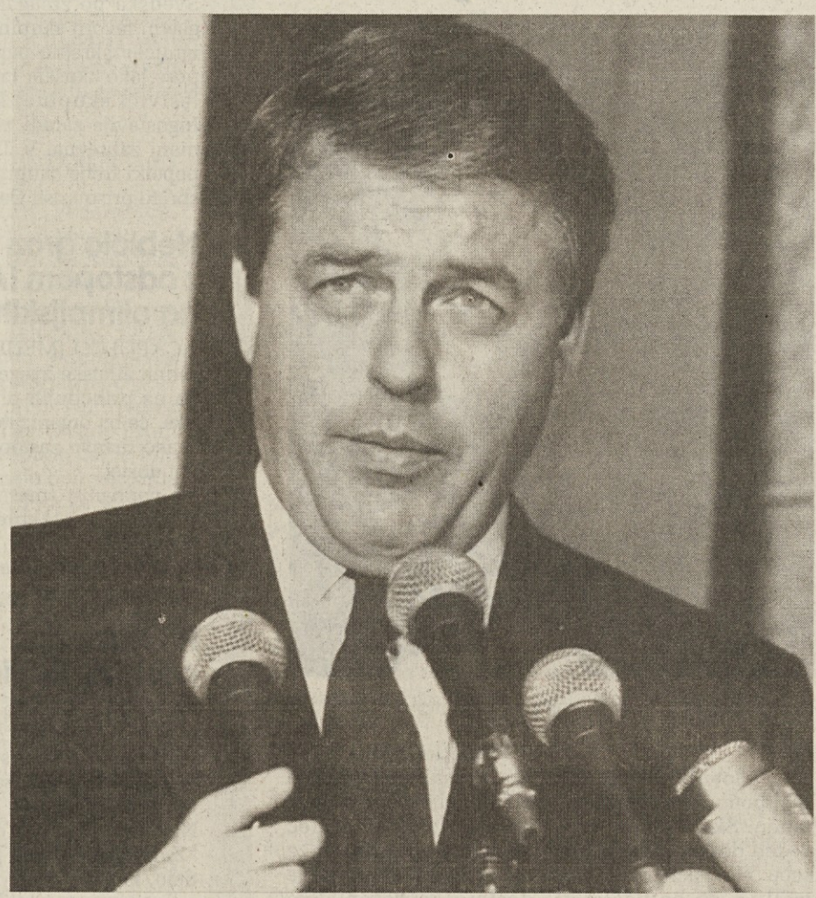

Avstrijski zvezni kancler Vranitzky

Temu je še dodal, da bodo morale obe osrednji organizaciji koroških Slovencev v bodoče resnejše opozoriti javnost na krizo sosveta in na vrsto nerešenih vprašanj, kot so to razširitev slovenskih radijskih in televizijskih oddaj, vprašanje dvojezičnih otroških vrtcev, vprašanje šolstva in dvojezičnih ravnateljev, vprašanje dvojezičnih napisov in zakona o narodnostnih skupinah nasploh. Pri tem je menil, da je treba trenutno ugodno klimo izkoristiti, »saj se le-ta lahko zelo hitro sprevrže v negativno«.

Podpredsednica ZSO Sonja Wakounig pa je poudarila, da si »o trenutni zavzetosti Slovenije za koroške Slovence ne dela iluzij. »Jasno je, da želi Slovenija zaradi svoje težavne gospodarske situacije s svojo sosedo Avstrijo odnose brez konfliktov, zato so v Sloveniji pripravljeni tudi malo zamižati«, je menila Wakounigova, in svoji izjavi dodala, da je vsekakor pomembno, »da nas niso prešli v pogovorih«.

Tako kot Grilc se je tudi podpredsednica ZSO ni mogla srinjati s stališčem, da je tako rekoč s slovensko manjšino na Koroškem itak vse v redu.

»Naša želja je, da bi se v Sloveniji zavedali pomembnosti vloge slovenske narodnostne skupnosti in slovenščine na Koroškem, v Avstriji pa da bi se počutili resnično enakopravni.

Za oboje sta odgovorni obe državi, ta pa je v bilateralnih pogodbah treba upoštevati«, je izjavila podpredsednica ZSO v razgovoru z »Republiko«.

CELOVEC / BO DEŽELA SOFINANCIRALA GLASBENO ŠOLO?

Določeno zastopstvo slovenske manjšine v deželnem zboru

CELOVEC - Deželni poslanci socialdemokratske stranke na Koroškem so se v Bilčovsu v vprašanju zastopstva slovenske narodnostne skupnosti v deželnem zboru ponovno izrekli za integracijski model in proti zastopstvu manjšine v oblike nekega narodnostnega mandata.

Predsednik stranke in namestnik deželnega glavarja Peter Ambrozy je na tiskovni konferenci poudaril, da smatra koroški SPOE slej ko prej kandidaturo pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti na listah posameznih strank za«najboljšo in pravno edino realistično možnost«.

S tem je Ambrozy podprl stališče Delovne skupnosti slovenskih socialdemokratov v koroški SPOE, ki se je pred nedavnim izrekla za integracijski model, obenem pa jasno stavila zahtevo, da mora SPOE že s kandidatno listo zagotoviti kandidatu iz vrst koroških Slovencev vstop v koroški deželni zbor. To je namreč že naredila koroška ljudska stranka, ki je pliberškega župana Raimunda Grilca postavila na tako mesto na kandidatni listi, ki že zdaj zagotavlja njegovo izvolitev v deželni zbor.

Integracijski model tudi zagovarja Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, medtem ko druga osrednja politična organizacija koroških Slovencev, Narodni svet, ter tudi slovenska Enotna lista, ki se je pred nedavnim organizirala kot stranka, forsirata zastopstvo slovenske narodnostne skupnosti v obliki virilnega mandata. Virilista pa naj bi imenoval slovenski parlament oz. etnična zbornica, ki jo želijo NSKS, KKZ in še nekatere slovenske organizacije čimprej ustanoviti.

Ali bo stranka pripadnika slovenske narodnostne skupnosti dejansko kandidirala na izglednem mestu, predsednik najmočnejše frakcije v koroškem deželnem zboru na tiskovni konferenci ni hotel povedati, pozornosti vredna pa je njegova izjava, da si lahko predstavlja,«da bi zastopnik manjšine na socialdemokratski listi bil v narodnostnih vprašanjih odvezan strankarske discipline v klubu poslancev.«

Ambrozy je po klavzuri v Bilčovsu tudi povedal, da je - kot pristojni referent - pripravljen, da že v deželnem proračunu za leto 1993 slovenski Glasbeni šoli zagotavlja javna sredstva, vendar pod pogojem, da postane šola tako imenovani deveti okraj deželne glasbene institucije. V tem primeru bi se koroški socialdemokrati zavzemali za to, da bi šola ohranila določeno, široko avtonomijo. Predlog koroških socialdemokratov sicer ni nov, napoved javnih sredstev iz deželnega proračuna v letu 1993 pa bo brez dvoma pospešila razpravo oz. celo odločitev o bodoči organiziranosti slovenske Glasbene šole v pristojnih forumih znotraj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Slovenska prosvetna zveza in tudi Delovna skupnost slovenskih socialdemokratov sta v primeru ohranitve določene avtonomije za predlagano rešitev, medtem ko Glasbena šola sama in tudi Koroška kulturna zveza bolj zagovarjata sedanjo privatno organiziranost in popolno avtonomijo.

Demantirali obtožbe o prevažanju orožja

V Beogradu obtožujejo Adrio Airways da je prevažala orožje v Sarajevo

IVAN LUKAN

CELOVEC - Cariniki na letališču v Celovcu odločno demantirajo, kljub temu je obtožbe zunanjega ministrstva takozvane Zvezne Republike Jugoslavije, da se je vojno orožje za Hrvaško in Bosno in Hercegovino pošiljalo tudi preko Koroške in z letalom »Adria Airway»Tema dneva na Koroškem.

Časopisi so polni špekulacij, edino potrjeno dejstvo je, da je 7. oktobra lani s celovškega letališča zletelo letalo AA v Sarajevo. Po obtožbah iz Beograda naj bi prav v tem letalu bila velika pošiljka orožja in municije, odjemalec pa naj bi bilo notranje ministrstvo Bosne in Hercegovine.

V obtožbi Beograda, po kateri je tudi več avstrijskih podjetij kršilo embargo vojnega orožja za bivšo Jugoslavijo, je imenovana tudi koroška banka »Kartner Sparkasse«. Predsednik banke, Alois Hochegger, je zavrnil vsa namigovanja, po katerih naj bi pri banki obstajal nek finančni depot, iz katerega so nabaviteji orožja plačali pošiljke za oborožitev hrvaške vojske.

Dnevnik, ki ga bereš je bil v celoti pripravljen s tiskarskim sistemom

Apple Computer®

prodaja, montaža in servis

PELLEGRINI

integrirani sistemi za urade

Computer - Copying - Telefax - Telefoni - Software - Oprema

Filiala: TRST - Ul. Padovan 4 - Tel. 040/948460

MESTRE: 041/5310122 - BENETKE: 041/5225004 - RIM: 06/5180732 - PADOVA: 049/8072288 - VICENZA: 0444/511688